

សន្តានុក្រមប្រធានបទដែលបានប្រើនៅក្នុងសៀវភៅនេះ

តារាងរៀបរៀងប្រធានបទទៅតាមលំដាប់អក្សរតាមអង់គ្លេសពី អេ ដល់ ហ្សឺ
The index lists topics covered in the book in the order of the English alphabet: A to Z

A

Abandonment = ការបោះបង់ចោល, ទំព័រ 292

Abandonment as emotional abuse = ការបោះបង់ចោលជាការធ្វើបាបខាងផ្លូវចិត្ត/អារម្មណ៍, 207

Abdomen pain see **Pain** = ឈឺក្នុងពោះ ចូរមើល ឈឺចាប់

Abortion = ការពន្លត់កូនចោល ឬ យកកូនចេញ

- as choice of woman = ដែលជាជំរើសរបស់ស្ត្រី, 207
- deciding against = ការសម្រេចចិត្តប្រឆាំងនឹង, 210-211
- forced = ការបង្ខំពីនរណាម្នាក់, 306
- illegal = មិនស្របច្បាប់, 208
- natural family planning methods following = វិធីសាស្ត្រផែនការគ្រួសារតាមធម្មជាតិបន្ទាប់ពី, 200
- pregnancy after = មានផ្ទៃពោះក្រោយពី, 208
- pressure for = ការគាបសង្កត់ចំពោះ, 209
- rape and = ការរំលោភបំពានផ្លូវភេទ (ការចាប់រំលោភ) និង, 302
- reasons for = ហេតុផលសំរាប់, 207
- safe = សុខ, គ្មានគ្រោះភ័យ, មានសុវត្ថិភាព, 208
- unsafe = មានគ្រោះភ័យ, គ្មានសុវត្ថិភាព, 81, 208
- also see **Miscarriage** = ចូរមើល ការរលូតកូន

Abscess, breast infection and = អាប់សែស, ជំងឺដោះ និង, 260, 262

Abuse of disabled girls and women = ការធ្វើបាបក្មេងស្រីនិងស្ត្រីពិការ

- as even more likely = ភាគច្រើន (ត្រូវបានគេបាប), 287
- fault not the girl or woman's = មិនមែនកំហុសរបស់ក្មេងស្រី ឬ ស្ត្រី, 58, 298, 300, 309, 311
- harmful beliefs about = ជំនឿដែលបង្កទុក្ខទោសអំពី, 287, 288, 289, 307, 312
- health workers alert to signs of = បុគ្គលិកសុខាភិបាលត្រូវរំពៃរកមើលចំពោះសញ្ញានៃ, 326
- in institutions = ក្នុងស្ថាប័ន, ក្នុងមជ្ឈមណ្ឌល, 306-307
- overview = ទិដ្ឋភាពទូទៅ, 289-290
- police, reporting to = ប៉ូលីស, រាយការណ៍ដល់, 297

- prevention = ការការពារ/ការទប់ស្កាត់, 295-296, 311-213
- self-defense = ការការពារខ្លួនឯង, ទំព័រ 308-311
- support groups for = ក្រុមគាំទ្រសំរាប់, 26, 295-297, 321
- talking about it necessary = និយាយអំពីវាជាការចាំបាច់, 187, 295, 300, 301, 305
- as trauma = ជាហេតុការណ៍ប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តធ្ងន់ធ្ងរ, 57
- also see **Emotional abuse; Physical abuse; Rape; Sexual abuse; Violence against woman** = ចូរមើល ការធ្វើបាបខាងផ្លូវចិត្ត, ការធ្វើបាបខាងផ្លូវកាយ, ការចាប់រំលោភ, រំលោភបំពានខាងផ្លូវភេទ, អំពើហិង្សាប្រឆាំងនឹងស្ត្រី

Accessibility = ភាពដែលអាចទទួលយកបានសំរាប់ជនពិការ (សេវា, ពាក្យសម្តី, អាកប្បកិរិយា/ឥរិយាបថ, ច្រកផ្លូវអាគារ, ច្រកទ្វារ, គ្រែ, បង្គន់, ជម្រាលរទេះ, និងឧបករណ៍ប្រើប្រាស់គ្មានការរារាំង)

- beds in hospital = គ្រែនៅក្នុងមន្ទីរពេទ្យ/គ្លីនិក, 308-311
- doors = ទ្វារ, 39
- handrails = បង្គាន់ដៃ, 38
- health center and hospital, suggestions for = មន្ទីរពេទ្យ និងមណ្ឌលសុខភាព, យោបល់សំរាប់, 36-40
- ramps = ជម្រាលសំរាប់រទេះជនពិការ, 40, 123
- right to = សិទ្ធិចំពោះ, 23, 33-34
- toilets = បង្គន់, 39, 40, 123
- work for change = ធ្វើការងារសំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរដ៏ប្រពៃ, 17-19, 21, 22-27, 34
- also see **Barriers** = ចូរមើល ឧបសគ្គ, រាំងខ្ទប់, ការរារាំង

Acetaminophen (paracetamol) = ថ្នាំ អាសេតាមីណូហ្វេន (ប៉ារ៉ាសេតាម៉ុល), 350

Acupuncture = ចាក់មូលវិជ្ជាសាស្ត្រ, 350

Acyclovir = ថ្នាំ អាស៊ីក្លូវិរ, 333

Adaptive devices see **Equipment** = ឧបករណ៍ជំនួយរាងកាយ ចូរមើល ឧបករណ៍

(តទៅគុណនាខាងស្តាំ)

(តទៅទំព័រថ្មី)

A

Adoption = ការសុំកូនមកចិញ្ចឹម, ទំព័រ 83

Adrenaline or Epinephrine = ថ្នាំអាដ្រេណាលីន ឬ អេពីនេប្រីន, 342

Aging, see older women= ចូលវ័យចំណាស់ ចូរមើល ស្ត្រីចំណាស់, 83

AIDS see HIV/AIDS = អេដស៍ ចូរមើល វីរុសហ៊ីវ/អេដស៍

Alcohol = គ្រឿងស្រវឹង

- avoiding in pregnancy = ចៀសវាងក្នុងពេលមានផ្ទៃពោះ, 213, 215
- as cause of disability = ជាមូលហេតុនៃពិការភាព, 13
- hepatitis and avoidance of = ជំងឺថ្លើម និងការចៀសវាង, 168
- infertility = គ្មានលទ្ធភាពបង្កកំណើត, 82
- menopause and = ដល់អាយុកាលអស់ឈាមរដូវ និង, 283
- no use on skin = កុំប្រើលើស្បែក, 117
- trauma reactions and = ប្រតិកម្មតបទៅហេតុការណ៍ប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត ធ្ងន់ធ្ងរ និង, 57

Allergic shock medicines = វេជ្ជសាស្ត្រថ្នាំពេទ្យយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរភ្លាម

- dicloxacillin = ថ្នាំ ឌីក្លុសាក់ស៊ីលីន, 340
- epinephrine = ថ្នាំ អេពីនេប្រីន, 342

Allergies = ប្រតិកម្ម ឬ វេជ្ជសាស្ត្រទៅនឹង

- antibiotics and, = ថ្នាំផ្សះ និង, 330
- HIV and signs = វីរុសហ៊ីវ និងរោគសញ្ញានៃ, 175
- lubricants and, = ជាតិឡេណូប្រីគីន (ឡេណូលីន), 192
- medicines and, = ថ្នាំពេទ្យ និង, 329
- penicillin = ថ្នាំ បេនីស៊ីលីន, 163
- signs of, = សញ្ញានៃ ឬ រោគសញ្ញានៃ, 329

Aloe = ប្រទាលកន្ទុយក្រពើ, 230, 303

Alzheimer's disease = ជំងឺធុករម្លេង (រម្លេងលែងស្គាល់គេឯង), 281

Aminoglycosides = អាមីណូគ្លីកូសែ (អំបូរថ្នាំផ្សះ), 331

Amoxicillin = ថ្នាំ អាម៉ុកស៊ីស៊ីលីន, 334

Ampicillin = ថ្នាំ អំពីស៊ីលីន, 334

Amputations, women with = កាត់ដៃ/ជើង, ស្ត្រី (ពិការអវ័យៈ)

- burping baby = ការជួយឱ្យទារកកើ (ចេញខ្យល់ពីពោះ), ទំព័រ 264
- nurturing confidence in = ការបណ្តុះទំនុកចិត្ត, 20
- pregnancy and = មានផ្ទៃពោះ និង, 222
- prosthetics, lack of, = អវ័យៈសិប្បនិម្មិត, ខ្វះខាតនៃ 9, 11
- self-image = ការមើលមកខ្លួនឯង (រូបសម្រស់), 53

(តទៅតួលេខខាងស្តាំ)

Anal sex = ការរួមវិញ្ញាណភ្នំ (គូថ)

- as family planning method= ជាវិធីសាស្ត្រផែនការគ្រួសារ, ទំព័រ 203
- lubricant for = លូប្រីគីនសំរាប់ (ឡេណូលីន), 182
- safer sex and, = ការរួមវិញ្ញាណភ្នំដោយសុវត្ថិភាព និង, 181, 182

Anemia (weak blood) = ជំងឺស្លេកស្លាំង (ឈាមខ្សោយ, ខ្វះឈាម)

- ART and, = ថ្នាំអាត និង, 360
- diet to prevent = របបម្ហូបអាហារទប់ស្កាត់, 87, 88
- early detection = រកឃើញទាន់ពេលវេលាពីវាណៅតិច, 126
- folic acid deficiency and, = ខ្វះជាតិអាស៊ីតហ្វូលិក និង, 216
- heavy monthly bleeding and= ធ្លាក់ឈាមរដូវច្រើនពេក, 111
- pregnancy and = មានផ្ទៃពោះ (ពោះធំ, មានគគី) និង, 215
- signs of, = រោគសញ្ញានៃ, 87
- treatment of, = ការព្យាបាល, 88

Anger = កំហឹង, ខឹង

- and caregivers, = និងអ្នកថែទាំ, 317, 318, 319
- trauma and, = ហេតុការណ៍ប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តធ្ងន់ធ្ងរ និង, 57
- also see **Feelings**, = ចូរមើល អារម្មណ៍,

Animal milk = ទឹកដោះស្រស់បានពីសត្វពាហនៈ, 263-264

Antibiotics = ថ្នាំផ្សះ (អង់ទីប៊ីយូទិច)

- allergies to = ប្រតិកម្ម ឬ វេជ្ជសាស្ត្រចំពោះ, 330
- families of = អំបូរនៃ (ថ្នាំផ្សះ), 330-331
- substitution of = អាចយកមកជំនួសនៃ, 330
- use only when necessary = ប្រើពេលចាំបាច់តែប៉ុណ្ណោះ, 331
- yeast infection and, = រោគផ្សិតយីស និង, 111
- also see **Medicines** = ចូរមើល ថ្នាំពេទ្យ

Antiretrovirals (ARV) = ថ្នាំអង់ទីរេត្រូវីរ៉ាល់ (អេ-អរ-វី), 170, 176, 358

- also see **ART** = ចូរមើល ថ្នាំអាត

Antiretroviral Therapy see **ART** = វិធីព្យាបាលតាមរយៈថ្នាំអង់ទីរេត្រូវីរ៉ាល់ ចូរមើល ថ្នាំអាត

Anus = វន្តគូទ, 78

- bleeding from (hemorrhoids) = ធ្លាក់ឈាមពី (បួសដូងបាត), 108
- discharge from, = ធ្លាក់សពី (ជាតិរិលីន), 160
- sexuality and, = នៃរឿងផ្លូវភេទ និង, 145

(តទៅទំព័រថ្មី)

A

Anxiety (feeling nervous or worry) = ច្របំអារម្មណ៍

(អារម្មណ៍ក័យ ញយ ឬ ញយចិត្ត)

- signs = រោគសញ្ញា, ទំព័រ 56
- stress and = អាការៈតឹងតែងក្នុងចិត្ត និង, 51

ART (Antiretroviral Therapy) = ថ្នាំអាត

(វិធីព្យាបាលតាមរយៈថ្នាំអង់ទីរេត្រូវីរ៉ាល់)

- availability of = មាននៃ, 176
- breastfeeding and = ការបំបៅដោះកូន និង, 262
- directions for use = ការណែនាំរបៀបសំរាប់ប្រើ, 359-360
- overview = ទិដ្ឋភាពទូទៅ, 170, 176, 358
- pregnancy and preventing passing to baby = ការមានផ្ទៃពោះ និងការទប់ស្កាត់កុំឱ្យឆ្លងជំងឺទៅទារក, 170, 233
- questions to consider = សំណួរគួរតែពិចារណា, 358-359

Arthritis, women with = ជំងឺរលាកសន្ទាក់ផ្លឹង, ស្ត្រី

- childbirth by = ការសម្រាលកូនដោយ, 213
- heat therapy and = វិធីព្យាបាលដោយកំដៅ និង, 152
- medicines for, timing of = ថ្នាំពេទ្យសំរាប់, ពេលនៃ, 152
- older women and = ស្ត្រីចំណាស់ និង, 279
- sexuality and = នៃរឿងផ្លូវភេទ និង, 150, 151, 152
- swimming as exercise = ហែលទឹកជាការហាត់ប្រាណ, 90

ARV (Anti-retrovirals) = អេអរវី (អង់ទីរេត្រូវីរ៉ាល់), 170, 176, 358

• ចូរមើល **ថ្នាំអាត**

Aspirin = ថ្នាំ អាស៊ីរីន, 335

- ears ringing, or bruising easily = ហ៊ឹងត្រចៀក ឬ ងាយជាំស្បែក, 120
- taking separate from ibuprofen = ផឹកថ្នាំអាស៊ីរីនដាច់ដោយឡែក ពីថ្នាំអ៊ីប្រូហ្វេន, 120

Assertiveness, self-defense and = ភាពអង់អាចម៉ឺងម៉ាត់ ឬ ក្លាហាន, ការពារខ្លួនឯង និង, 309, 311

Attitudes as barrier = អាកប្បកិរិយាជាឧបសគ្គរារាំង, 1-3

- accessibility and = ភាពអាចទទួលយកបានសំរាប់ជនពិការ និង, 9
- disability as stigma = ពិការភាពជាស្លាកស្នាមមុខ, 300
- as discrimination = ជាការរើសអើង, 52
- in family = ក្នុងក្រុមគ្រួសារ, 19-20

(តទៅគុណនាខាងស្តាំ)

- HIV/AIDS as stigma = វីរុស/ហ៊ីវអេដស៍ជាស្លាកស្នាមមុខ, 179
- pregnancy and motherhood = ការមានផ្ទៃពោះនិងភាពជាម្តាយ, 209-210, 219
- rape as stigma = ការរំលោភបំពានផ្លូវភេទជាស្លាកស្នាមមុខ, 299, 300, 305
- sexuality and = នៃរឿងផ្លូវភេទ និង, 139
- STIs and = កាមរោគ (រោគឆ្លងតាមការរួមរ័ក្ស) និង, 30
- wheelchairs and = រទេះសំរាប់ជនពិការ និង, 9-10
- also see **Attitudes of health workers, Harmful beliefs about disability, Working for change = ចូរអាន អាកប្បកិរិយាបស់- បុគ្គលិកសុខាភិបាល, ជំនឿដែលបង្កឱ្យទោសអំពីពិការភាព, ធ្វើការងារសំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរដ៏ប្រពៃ**

Attitudes of health workers, as barrier = អាកប្បកិរិយាបស់ បុគ្គលិកសុខាភិបាល, ជាឧបសគ្គរារាំង

- accessibility = ភាពដែលអាចទទួលយកបានសំរាប់ជនពិការ, 9, 35
- family planning = ផែនការគ្រួសារ, 186
- HIV/AIDS = វីរុស/ហ៊ីវអេដស៍, 174, 176
- illnesses of disabled women = ជំងឺរបស់ស្ត្រីពិការ 2, 3
- improvement of = ការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើង, 41-42
- medical understanding of disability = ការយល់ដឹងផ្នែកសុខាភិបាល អំពីពិការភាព, 7
- sexuality = នៃរឿងផ្លូវភេទ, 30-32, 176
- sterilization = វិធីពន្យារកំណើតតាមការវះកាត់ (គ្រៀវលីដ្ត ឬ ចងដៃស្បូន), 204

Azithromycin = ថ្នាំ អាហ្សិត្រូមីស៊ីន, 335

Babies = ទារក ឬ កូនដៃត

- bathing = ការងូតទឹកឱ្យទារក, 270
- burping (wind) = ការជួយឱ្យទារកកើ (ខ្យល់), 264
- care just after birth = ការថែទាំទារកទើបនឹងកើតភ្លាម, 250-251
- carrying and moving about with = ការធ្វើដំណើរទៅនេះទៅនោះ ដោយបី ឬ ស្បាយទារក, 271-272
- changing and dressing = ការផ្លាស់ប្តូរនិងស្លៀកពាក់ឱ្យ, 268
- cleaning the baby = ការលាងសំអាតទារក, 269-270
- comforting baby = ការលួងលោមថ្នាក់ថ្នមទារក, 266-267
- constipated = លាមកភ្លៀន (ទល់លាមក, ជុះមិនចេញ), 270

(តទៅទំព័រថ្មី)

B

- cord care = ការថែទាំទងផ្ចិតទារក, ទំព័រ 250
- danger signs at birth = សញ្ញាគ្រោះថ្នាក់នៅពេលកើត, 246, 251
- death of = ការស្លាប់នៃ, 11, 261
- diarrhea in, treatment of = ជំងឺរាគក្នុង, ការព្យាបាលនៃ, 274
- feeding = ការបំបៅកូន, បញ្ចុកចំណីអាហារដល់កូន, 263–265
- help needed for care of = តម្រូវការការជួយសំរាប់ថែទាំនៃ, 253–254
- HIV/AIDS and = វីរុសហ៊ីវ/អេដស៍ និង, 261–262
- holding during breastfeeding = ការបីកូនពេលបៅដោះ, 256–257
- illnesses of, causing disabilities = ជំងឺនៃ, មូលហេតុធ្វើឱ្យពិការ, 12
- keeping up with = ការទប់ទល់ជាមួយ, 273
- mucus removal from = ការយកជាតិស៊ីលីនេចេញពី, 246
- oils or laxatives not given to = ហាមឱ្យប្រេង ឬ ថ្នាំសុលឱ្យ, 270
- oxygen during pregnancy = អុកស៊ីសែនក្នុងពេលមានផ្ទៃពោះ, 227
- pushing out = ប្រឹងរុញបញ្ចេញ, 246
- rehydration drink for = ទឹកល្បាយសំរាប់ផឹកកុំឱ្យខ្សោះជាតិទឹក, 274
- relationship with mother = ទំនាក់ទំនងជាមួយម្តាយ, 253–254, 266–267, 269
- sex of = ភេទនៃ, 212
- sleeping with = ការដេកជាមួយ, 268
- tetanus in = ជំងឺតេតាណូសក្នុង, 251
- thrush = ជ្រាំងអណ្តាត, 111, 260
- toys for, homemade = ល្បែងលេងសំរាប់, ធ្វើខ្លួនឯងនៅផ្ទះ, 269
- water safety = សុវត្ថិភាពទឹក, ទឹកស្អាត, 275
- in wrong position = ខុសទិសដៅ (កូនទទឹងពោះម្តាយ) 245
- also see **Breastfeeding; Childbirth; Children; Family planning; Pregnancy** = ចូរមើល ការបំបៅដោះកូន, ការសម្រាលកូន, កុមារ, ផែនការគ្រួសារ, ការមានផ្ទៃពោះ
- Back pain see Pain** = ឈឺចុករោយខ្នងចង្កេះ ចូរមើល ឈឺចាប់
- Bacterial vaginosis** = បាក់តេរីនៃរន្ធយោនី, 113–114, 162
- Balance, older women and** = ការទប់លំនឹងខ្លួន, ស្ត្រីចំណាស់ និង, 279, 280
- Balls see Testicles** = ពង ចូរមើល ពងស្វាស (របស់បុរស)
- Bananas, potassium and** = ចេក, ជាតិប៉ូតាស្យូម និង, 274
- Bandages, safe handling of** = បង់បិទដំបៅ, សុវត្ថិភាពចាក់ចែងនៃ 179, 180

(តទៅតួលេខខាងស្តាំ)

Barrier methods of family planning = វិធីសាស្ត្ររាំងខ្ទប់កុំឱ្យមានកូននៃផែនការគ្រួសារ

- comparison chart with other methods = តារាងប្រៀបធៀបជាមួយវិធីសាស្ត្រផ្សេងៗ, ទំព័រ 188
- overview = ទិដ្ឋភាពទូទៅ, 187
- paralysis and choice of = ពិការស្ថិតអវៈយវៈ និងជំរើសនៃ, 206

Barriers = ការរារាំង, ឧបសគ្គ, រាំងខ្ទប់, រាជ្យ, រនាំង 1–3

- communication, lack of = ការប្រាស្រ័យទាក់ទង, ខ្វះនៃ, 35
- corruption = ការពុករលួយ, 35
- to good health care = ចំពោះការគាំពារសុខភាពល្អ, 1–3, 35
- removal of, as right = ការដកចេញនៃ, ជាសិទ្ធិ, 10
- stigma as, = ស្លាកស្នាមមនុស្សជា, 300
- also see **Accessibility; Attitudes as barrier; Harmful beliefs about disability; Physical barriers; Poverty; Social barriers; Stigma** = ភាពអាចទទួលយកបានសំរាប់ជនពិការ, អាកប្បកិរិយាជាឧបសគ្គរាំង, ជំនឿដែលបង្កទុក្ខទោសអំពីពិការភាព, ឧបសគ្គរាំងផ្នែករាងកាយ, ភាពក្រីក្រ, ឧបសគ្គរាំងផ្នែកសង្គម

BCA (bichloroacetic acid) = ប៊ី-ស៊ី-អេ (អាស៊ីត ប៊ីក្លរ៉ូសេទិច), 166, 354

BCG immunization = ថ្នាំរ៉ាំរ៉ាក់សុំការពារជំងឺរបេង, 276

Bedding = ពួក កំរាលពួក មុង ភួយ ខ្លឹម គ្រែដេក កន្ទេល...

- cleaning, hepatitis prevention and = ការលាងសំអាត, ការទប់ស្កាត់ជំងឺថ្លើម និង, 179
- cleaning, hepatitis prevention and, = ការលាងសំអាត, ការទប់ស្កាត់ជំងឺថ្លើម និង, 179
- monthly bleeding and, = ឈាមរដូវប្រចាំខែ (រដូវ) និង, 109

Bed nets, = មុង, 178, 275

Beds = គ្រែដេក

- homemade, for pregnancy = ធ្វើនៅផ្ទះ, សំរាប់ស្ត្រីពោះធំ, 224
- hospital = មន្ទីរពេទ្យ, 40

Bed sores see Pressure sores = ដំបៅគ្រែ, ចូរមើល ដំបៅចំហមុខ

Begging, disabled women forced into, = ការសុំទាន, ស្ត្រីពិការត្រូវបានបង្ខំឱ្យធ្វើជា, 15, 22

Benzathine penicillin, = ថ្នាំ បេនហ្សាទីន ប៉េនីស៊ីលីន, 336

Benzylpenicillin, = ថ្នាំ បេនបង្វីលប៉េនីស៊ីលីន, 336

(តទៅទំព័រថ្មី)

B	
<p>Bichloroacetic acid (BCA) = អាស៊ីត ប៊ីក្លរ៉ូសេទិច (ប៊ី-ស៊ី-អេ), ទំព័រ 166, 354</p> <p>Birth see Childbirth; Labor = កំណើត ចូរមើល កើតកូន, ឈឺពោះ</p> <p>Birth canal see Vagina = ទ្វារកំណើត ចូរមើល រន្ធឃោសនី</p> <p>Birth control see Family planning = ការការពារកុំឱ្យមានកូន ចូរមើល ផែនការគ្រួសារ</p> <p>Bisacodyl suppositories = ថ្នាំប៊ីសាកូឌីល សុលបព្វះលាមក, 107</p> <p>Bladder control see Urine passing = ការគ្រប់គ្រងបញ្ចកនោម ចូរមើល ការជុះនោម (បត់ជើងតូច)</p> <p>Bladder infection = ជំងឺរលាកបញ្ចកនោម</p> <ul style="list-style-type: none"> • catheters and = ទូយោបូមទឹកនោម និង, 101, 119, 229 • dysreflexia and = ជំងឺសំពាធឈាមលើសស្រួចស្រាវ, 105, 117, 119 • pregnancy and = មានផ្ទៃពោះ និង, 230–231 • prevention = ការទប់ស្កាត់, 106, 231, 284 • signs = រោគសញ្ញា, 105 • treatment = ការព្យាបាល, 105 <p>Bleach, sanitizing with = សាប៊ូអូសាវែល, អនាម័យជាមួយ, 192</p> <p>Bleeding = ចេញឈាម, ធ្លាក់ឈាម</p> <ul style="list-style-type: none"> • in brain, dysreflexia and = ក្នុងខួរក្បាល, ជំងឺសំពាធឈាមលើសស្រួចស្រាវ និង, 118, 133, 239 • feet and = ប្រអប់ជើង និង, 97 • of hemorrhoids, = នៃបួសដូងបាត, 108 • implants and, = ឧបករណ៍ពន្យារកំណើតបញ្ចុះក្នុងដើមដៃ និង, 199 • from red skin in genital area = ពីស្បែកក្រហមនៅមុំប្រដាប់ភេទ, 111 <p>Bleeding from vagina = ធ្លាក់ឈាមពីរន្ធឃោសនី (ទ្វារមាស)</p> <ul style="list-style-type: none"> • after childbirth = ក្រោយពីសម្រាលកូន 233, 247, 255 • anemia during pregnancy = ជំងឺស្លេកស្លាំងអំឡុងពេលពោះផ្ទៃ, 215 • anemia following childbirth = ជំងឺស្លេកស្លាំងបន្ទាប់ពីសម្រាលកូន, 87 • during labor before baby is born = នៅអំឡុងពេលឈឺពោះកើតកូន គឺមុនពេលទារកកើត, 246 • during pregnancy = នៅអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ, 220, 246 • IUD insertion side effect = ឥទ្ធិពលធ្វើទុក្ខពីដាក់កងពន្យារកំណើត-អាយយូឌី, 195 • miscarriage = រលូតកូន, 219 	<ul style="list-style-type: none"> • rape and = ការចាប់រំលោភ និង, ទំព័រ 303 • tubal pregnancy = កូនក្នុងដៃស្បូន, 220 • unsafe abortion = ការពន្លតកូនគ្មានសុវត្ថិភាព, 208 • also see Monthly bleeding = ចូរមើល ឈាមរដូវប្រចាំខែ, រដូវ <p>Blindness = ភាពពិការភ្នែក</p> <ul style="list-style-type: none"> • diet causing = របបម្ហូបអាហារបណ្តាលឱ្យ, 11 • leprosy causing = ជំងឺហាងស៊ិន (ឃ្មង) បណ្តាលឱ្យ, 280 <p>Blind women = ស្ត្រីពិការភ្នែក</p> <ul style="list-style-type: none"> • arthritis and = ជំងឺរលាកសន្លាក់ឆ្អឹង, 279 • as athletes = ជាកីឡាករ, 17 • baby of, cleaning = ទារករបស់, ការលាងសំអាត, 270 • baby of, keeping close = ទារករបស់, ទុកកូននៅក្បែរ 251, 268 • baby of, keeping up with = ទារករបស់, ការទប់ទល់ជាមួយ, 273 • birthing positions and = ការដាក់រាងកាយពេលកើតកូន និង, 241 • body image of = ការយល់ឃើញពីរូបសម្រស់របស់, 53 • care-giving needs of = តម្រូវការការថែទាំរបស់, 121, 314 • communication = ការប្រាស្រ័យទាក់ទង, 35–37 • condoms, practice using = ស្រោមអនាម័យ, ហាត់ប្រើ, 190 • education requirements for = តម្រូវការឱ្យមានការអប់រំរបស់, 22 • health exams and = ការពិនិត្យសុខភាព និង, 127, 138 • health worker helping = បុគ្គលិកសុខាភិបាលជួយ, 43 • hearing loss and = បាត់បង់ការស្តាប់ឮ និង, 280 • infection, detection of = ជំងឺឆ្លងបង្កពីមេរោគ, ការរកឃើញនៃ, 96 • monthly bleeding and = ឈាមរដូវប្រចាំខែ និង, 74, 109 • older women = ស្ត្រីចំណាស់, 280 • sexuality and = នៃរឿងផ្លូវភេទ និង, 146, 156 • STI signs, checking for = សញ្ញាកាមរោគ, ការពិនិត្យសំរាប់, 159 • touching = ការប៉ះពាល់, 43, 138 <p>Blood clots = ឈាមកក</p> <ul style="list-style-type: none"> • hormonal methods of family planning and = វិធីសាស្ត្រអ័រម៉ូននៃផែនការគ្រួសារ និង, 196, 197 • HRT and = វិធីព្យាបាលប្តូរអ័រម៉ូន និង, 283 <p>Blood pressure, allergy to medicine and low = សំពាធឈាម, វើអស្បុនថ្នាំពេទ្យ និង ខ្សោយ/ទាប, 329</p>
<p>តទៅគ្រួសារខាងស្តាំ)</p>	<p>(តទៅទំព័រប៊ី)</p>

B

• also see **High blood pressure** = ចូរមើល **សំពាធឈាមលើស**

Blood transfusions = ការបញ្ចូលឈាម

• childbirth by women of short stature and = ការសម្រាលកូននៃស្ត្រីមានមាឌទាបល្អិត (ត្រី), ទំព័រ 213

• HIV and, = វីរុសហ៊ីវ និង, 180

Blood, weak see **Anemia** = ឈាមខ្សោយ ចូរមើល **ជំងឺស្លេកស្លាំង**

Body fluids, safe handling of = ទឹករាងកាយសុវត្ថិភាព, ចាត់ចែងដោយសុវត្ថិភាពនៃ, 179, 180

Body image = រូបសម្រស់ (មើលមកខ្លួនឯង)

• family and community promotion of = ក្រុមគ្រួសារនិងសហគមន៍លើកកម្ពស់នៃ, 68

• improvement of = ការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនៃ, 53

Bones see **Weak bones** = ឆ្អឹង, ចូរមើល **ឆ្អឹងខ្សោយ**

Bottle, breast milk removal with warm = ដប, ការច្របាច់យក ឬ បូមទឹកដោះម្តាយជាមួយដបក្តៅឡើងៗ, 258

Bottle feeding, safety of = ឱ្យកូនបៅនឹងដប, សុវត្ថិភាពនៃ, 264

Bowel program = កម្មវិធីបន្ថែមរបស់លាមក

• arthritis and = ជំងឺរលាកសន្លាក់ឆ្អឹង និង, 279

• childbirth and = ការសម្រាលកូន និង, 238, 239

• cleanliness and = ភាពស្អាតបាត, អនាម័យ និង, 100, 106

• defined = បានកំណត់អត្ថន័យ, និយមន័យ, 107

• hemorrhoids = បួសដូងបាត, 108, 230

• pregnancy and = ផ្ទៃពោះ និង, 215, 224, 229–230

• sex and = ការរួមភេទ និង, 152

• suppositories for = ថ្នាំសុលសំរាប់, 107

• also see **Constipation; Stool** = ចូរមើល **អាចម៍ក្លៀន, លាមក**

Boyfriends see **Partners** = សង្សារ ចូរមើល **ដៃគូ/ប្តី**

Braille = ភាសាប្រែយឺ

• education in = ការអប់រំ, 22

• HIV test centers and = មណ្ឌលធ្វើតេស្តវីរុសហ៊ីវ និង, 172

Brain damage, oxytocin as source of = ខូចខ្លួនក្បាល, ថ្នាំអុកស៊ីតូស៊ីនជាប្រភពនៃ, 13

Brand name medicines = ម៉ាកឈ្មោះថ្នាំពេទ្យក្រុមហ៊ុនដាក់ឱ្យ, 329

Breast cancer, hormone replacement therapy (HRT) and = ជំងឺមហារីកដោះ, វិធីព្យាបាលប្តូរអ័រម៉ូន និង, 283

(តទៅគុណនាមខាងស្តាំ)

Breast exam = ការធ្វើតេស្តពិនិត្យដោះ, ទំព័រ 128–130

• preparation for = ការរៀបចំសំរាប់, 127–128

Breastfeeding = ការបំបៅដោះកូន

• additional foods at six months old = ម្ហូបអាហារបន្ថែមនៅអាយុ 6ខែ, 263, 265–266

• additional foods or liquids not recommended = ម្ហូបអាហារ ឬ ទឹកបន្ថែមមិនបានផ្តល់ការណែនាំឱ្យអនុវត្ត, 255, 261, 262

• antibiotics during = ថ្នាំផ្សះនៅអំឡុងពេល, 261

• ART and = ថ្នាំអាត និង, 262

• assistance with = ការជួយជាមួយ, 256

• benefits of = ផលចំណេញ ឬ ផលប្រយោជន៍នៃ, 255

• bleeding after labor stopped by = ធ្លាក់ឈាមក្រោយពីឈឺពោះត្រូវបានបញ្ឈប់ដោយ, 247

• bra or wrap to assist = អាវទ្រនាប់/ក្រមារឹមដើមទ្រូងជួយទ្រដោះ, 257

• care of breasts during = ថែទាំដោះនៅអំឡុងពេល, 259–261, 262

• colostrums = ទឹកដោះដំបូង, 255

• as family planning method = ជាវិធីសាស្ត្រផែនការគ្រួសារ, 188, 199

• frequency of = ភាពញឹកញាប់នៃ, 250

• by friends or relatives = ដោយមិត្តភក្តិ ឬ សាច់ញាតិ, 263

• HIV/AIDS and = វីរុស/ហ៊ីវអេដស៍ និង, 170, 199, 261–262

• hormonal family planning methods and = វិធីសាស្ត្រអ័រម៉ូននៃផែនការគ្រួសារ និង, 198, 199, 356

• how to breastfeed = របៀបដោះដោះកូន, 255–257

• infection of breast (mastitis) = រោគរលាកដោះ (លាសដោះ), 260–261, 262

• injectable and implant contraceptives safe during = ថ្នាំចាក់ និង បញ្ចុះឧបករណ៍ពន្យារកំណើតមានសុវត្ថិភាពនៅអំឡុង, 198, 199

• learning and understanding disabilities and = ការសិក្សា និង ការយល់ដឹងអំពីពិការភាព និង, 254

• nipples sore/cracked = ឈឺ ឬ ប្រេះក្បាលដោះ, 259, 260, 261, 262

• pain medicines during = ថ្នាំបំបាត់ការឈឺចាប់នៅអំឡុង, 261

• pain when first starting = ឈឺចាប់ពេលកូនបៅដោះលើកដំបូង, 256

• penicillin allergy = រ៉េអេស្យុងថ្នាំ **ប៉េនីស៊ីលីន**, 163

• removing milk by hand = ប្រើដៃច្របាច់ទឹកដោះ, 255, 257–258, 259

(តទៅទំព័រថ្មី)

B – C

- signs baby has enough milk = សញ្ញាដែលទារកទទួលទឹកដោះបានគ្រប់គ្រាន់, ទំព័រ 259
- to stop milk production, = ដើម្បីឈប់ឱ្យទឹកដោះចេញ, 249
- thrush = ជ្រាំង, 260
- unable to breastfeed = មិនអាចបំបៅដោះកូន, 255, 257–258, 263–264
- weaning the baby = ការផ្តាច់ដោះកូន, 262
- also see **Breastmilk** = ចូរមើល **ទឹកដោះម្តាយ**

Breastmilk = ទឹកដោះម្តាយ

- colostrums = ទឹកដោះដំបូង, 255
- feeding with cup = ឱ្យកូនផឹកទឹកដោះដោយប្រើពែង, 263
- pasteurizing = ចំហុយទឹកដោះដើម្បីសំលាប់មេរោគ, 262
- as perfect food for baby = ជាម្ហូបអាហារល្អបំផុតសំរាប់ទារក, 255, 261
- removing by hand = ប្រើដៃច្របាច់យក (ទឹកដោះ), 257, 258
- storage of = ការទុកដាក់ (ទឹកដោះ), 258–259

Breast pump = ប្រដាប់បូមទឹកដោះ, 257

Breasts = ដោះ, សុដន្ត

- illustrated, = រូបភាព ឬ រូបបញ្ជាក់បង្ហាញ, ទំព័រ 73
- infection (mastitis)=ជំងឺឆ្លងបង្កពីមេរោគ(រលាកដោះ), 260-261, 262
- painful or sore, breastfeeding and = ឈឺចាប់ខ្លាំង ឬ ឈឺ, ការបំបៅដោះកូន និង, 259
- painful or swollen, monthly bleeding and, = ឈឺចាប់ខ្លាំង ឬ ហើម, ឈាមរដូវ និង, 73, 110
- puberty, changes in = ចូលវ័យគ្រប់ការ, ការប្រែប្រួលនៅក្នុង, 73
- self-exam of = ការពិនិត្យដោះដោយខ្លួនឯងនៃ, 73
- uneven size or shape = ទំហំ ឬ ទ្រង់ទ្រាយមិនស្មើគ្នា, 73
- swelling of, hormonal methods of family planning and = ហើមនៃ, វិធីសាស្ត្រអ័រម៉ូននៃផែនការគ្រួសារ និង, 196
- yeast infection and breastfeeding, = រោគផ្សិតយីស និងការបំបៅដោះកូន, 260

• also see **Lumps in breast** = ចូរមើល **ដុំនៅក្នុងដោះ**

Breath and breathing = ដង្ហើម និង ការដកដង្ហើម

- allergy to medicine and = ប្រតិកម្ម ឬ រ៉េអេស្យុងធ្នាំពេទ្យ និង, 329
- anxiety and = ចំបាំងអារម្មណ៍ (ភ័យព្រួយ) និង, 56

(តទៅគូលោនខាងស្តាំ)

- baby's first = ដំបូងរបស់ទារក, ទំព័រ 247
- exercising and = ការហាត់ប្រាណ និង, 91
- of infant, danger signs and = នៃទារក, សញ្ញាគ្រោះថ្នាក់និង, 251
- labor and birth = ឈឺពោះ និង សម្រាលកូន, 235, 236, 240
- lifting properly and use of = លើកឱ្យត្រឹមត្រូវ និងប្រើនៃ, 90
- post-polio syndrome and = ហេតុការណ៍ក្រោយពីកើតជំងឺប៉ូលីយ៉ូ (គ្រុនស្លិតដៃដើង) និង, 279
- pregnancy and = មានផ្ទៃពោះ និង, 217, 221, 236
- pushing exercise and = លំហាត់ប្រឹងរុញ និង, 134
- relaxation exercise = លំហាត់ប្រាណយឺតៗ, 61
- stress and = អាការៈតឹងតែងក្នុងចិត្ត, 50
- also see **Shortness of breath** = ចូរមើល **ដំណើរដង្ហើមខ្លី** (ដកដង្ហើមសឹងមិនដល់គ្នា, ដង្ហើមដង្ហក់ៗ)

Buffalo milk, feeding = ទឹកដោះក្របី, បញ្ចកកូន, 263–264

Buildings, improving access to, = អាគារ, ការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងចំពោះច្រកចេញចូល (អាចទទួលយកបានសំរាប់ជនពិការ), 38–40

Burning feeling on passing urine = ដឹងក្តៅក្រហាយពេលជុះនោម, 105, 111, 159, 160

Burning in feet or hands, ART and = ដឹងក្តៅក្រហាយក្នុងប្រអប់ដើម ឬ ប្រអប់ដៃ, ថ្នាំអាត និង, 360

“But why...?” game, = “ប៉ុន្តែហេតុអ្វី...?” ល្បែង, 31–32

*****

Caffeine drinks = គ្រឿងផឹក ឬ ភេសជ្ជៈផ្ទុកជាតិកាហ្វេអ៊ីន

- menopause and avoidance of = ដល់អាយុកាលអស់ឈាមរដូវ និងការចៀសវាងនៃ, 283
- need for water not met by = មិនជួបតម្រូវការទឹកដោយ, 231

Calcium = ជាតិ កាល់ស្យូម

- cleft palate and lack of = រែបក្រអូមមាត់ និងខ្វះនៃ, 11
- foods rich in = ម្ហូបអាហារសំបូរជាតិ, 86
- injectable contraceptives and need for = ធ្នាំចាក់សំរាប់ពន្យារកំណើត និងតម្រូវការសំរាប់, 198
- keeping bones strong with = ថែរក្សាឆ្អឹងឱ្យរឹងមាំជាមួយ, 86
- muscle cramps and = រមួលសាច់ដុំ (រមួលក្រពើ) និង, 225

(តទៅទំព័រថ្មី)

C

Cancer = ជំងឺមហារីក

- of cervix, HPV and = នៃកស្សន, វីរុសប៊ីឡូមេរីនៃមនុស្ស (ឬសដុះលើប្រដាប់ភេទ) និង, ទំព័រ 165
- early detection = ការរកឃើញទាន់ពេលវេលាតាំងពីវានៅតិច, 126
- Kaposi's sarcoma, = កាប៉ូស៊ីនៃសារកូម៉ា (បង្កពីជំងឺមហារីកនៃសរសៃឈាម/ថ្នាំដាណូលីកា), 175
- nuclear accidents and = គ្រោះថ្នាក់ចម្បងពលនុយក្លេអ៊ែរ និង, 12

Candida see Yeast infection = កងឌីដា ចូរមើល រោគផ្សិតយីស

Canes and sticks = ឈើច្រត់ក្រដុក ឬ ត្រង់ដូចដំបង

- caregiver keeping track of = អ្នកថែទាំត្រូវជួយសំគាល់មើលនៃ, 314
- care of = ការថែទាំនៃ ឬ ការថែរក្សានៃ, 365
- finding when knocked away = រកឃើញពេលវាល់, 311
- homemade = ធ្វើនៅផ្ទះ, 223, 365
- length of = ប្រវែងនៃ, 365
- older women beginning to use = ស្ត្រីចាស់ៗចាប់ផ្តើមប្រើ, 279
- self-defense with = ការការពារខ្លួនឯងជាមួយ, 310-311

Carbamazepine, oral contraceptives interacting with = ថ្នាំការបាម៉ាហ្សេពីន, ថ្នាំលេបពន្យារកំណើតមានឥទ្ធិពលទាក់ទងជាមួយ, 355

Caregivers, support for, = អ្នកថែទាំ, គាំទ្រចំពោះ, 313-326

- respect = ការគោរព, 314
- breaks and other benefits needed, = សម្រាក និង តម្រូវការផលចំណេញផ្សេងៗ, 122, 314, 315, 316, 324-325, 326
- feelings of caregivers = អារម្មណ៍របស់អ្នកថែទាំ, 317-318, 319, 322-323, 326
- government advocacy by caregiver groups = ការតស៊ូសិទ្ធិចំពោះរដ្ឋាភិបាលដោយក្រុមអ្នកថែទាំ, 318
- paid personal assistants = អ្នកដែលគេជួលមកធ្វើការ, ឈ្នួល, 316
- receiving help from disabled woman = ការទទួលយកការជួយពីស្ត្រីពិការ, 320
- self-care = ការថែទាំខ្លួន, 319-320
- support group for = ក្រុមគាំទ្រសំរាប់, 321-325
- training = ការបណ្តុះបណ្តាល ឬ ការបង្ហាត់បង្រៀន, 316

Caregiving = ការផ្តល់ការថែទាំ

- child feeding support = ប្រដាប់ទប់សំរាប់បញ្ចុកអាហារកូន, 266

(តទៅគុណនាខាងស្តាំ)

- comforting the baby = ការលួងលោមថ្នាក់ថ្នូមកូន, ទំព័រ 266, 267
  - contractures, preventing = ការកន្ត្រាក់, ទប់ស្កាត់, 94-95
  - decisions about care = ការសំរេចចិត្តអំពីការថែទាំ, 314
  - general needs for = តំរូវការទូទៅសំរាប់, 121
  - health exam support = គាំទ្រការពិនិត្យសុខភាព, 127, 134, 137
  - monthly bleeding cleanliness = អនាម័យឈាមរដូវ, 109-110
  - muscle stretching, = ការពន្លឺតសាច់ដុំ, 91
  - older women, = ស្ត្រីចំណាស់, ស្ត្រីចាស់ៗ, 281
  - paid personal assistants = អ្នកដែលគេជួលមកធ្វើការ, ឈ្នួល, 316
  - passing urine or stool, cleanliness and = ដុះនោម ឬ លាមក, អនាម័យ ឬ ភាពស្អាតបាត និង, 100, 109
  - pregnancy, support for = ផ្ទៃពោះ, គាំទ្រសំរាប់, 233
  - pressure sore prevention, = ការទប់ស្កាត់ដំបៅគ្រែ, 121
  - puberty support, = គាំទ្រក្មេងស្រីចូលវ័យគ្រប់ការ, 77
  - relaxing spastic (tight) muscles = ការធ្វើឱ្យសាច់ដុំរឹងកាំងបានធូរ, 92
  - sex partners as caregivers = ដៃគូរួមរក្សាជាអ្នកថែទាំ, 148
  - sexual health, support for = សុខភាពផ្លូវភេទ, គាំទ្រសំរាប់, 150, 155, 183
  - sign language and = ភាសាសញ្ញា និង, 369
  - also see Abuse; Examination of self or with assistance; Family; Partners = ចូរមើល ការធ្វើបាប, ការពិនិត្យដោយខ្លួនឯង ឬ ជាមួយអ្នកជួយ, ក្រុមគ្រួសារ, ដៃគូ/ភ្ញី
- Carts see Wheeled carts = រទេះទាប, មើល រទេះមានកង់កូចៗបួន**
- Catheters = ទុយោបូម (ទឹកនោម)**
- arthritis and = ជំងឺរលាកសន្លាក់ និង, 279
  - bent or twisted = បត់ ឬ កាច់, 106, 117, 238
  - bladder infection treatment using = ការព្យាបាលជំងឺរលាកប្លោកនោមដោយការប្រើ, 119
  - blocked = ស្ទះ, ទប់, 119
  - blood in = ឈាមក្នុង, 109
  - childbirth and = ការសម្រាលកូន និង, 238, 239
  - cleanliness and = អនាម័យ, ភាពស្អាតបាត និង, 102, 103, 104
  - dysreflexia and = ជំងឺសំពាធឈាមលើសស្រួចស្រាវ, 102, 119
  - fixed (Foley) = ទុយោស្តុងអចិន្ត្រៃយ៍ (មានប្លោកខាងចុង), 102, 229
  - insertion of = ការស៊ីកទុយោចូល 103-104

(តទៅទំព័រថ្មី)

C

- loss of control of bladder with fixed = ទុរយោបូមទឹកនោមអចិន្ត្រៃយ៍ ធ្វើឱ្យសាច់ដុំពួកនោមលែងធ្វើការបញ្ចេញទឹកនោមមកក្រៅ, ទំព័រ 229
- monthly bleeding and = ឈាមរដូវ និង, 109
- overview = ទិដ្ឋភាពទូទៅ, 102
- pelvic exam and = ការពិនិត្យអាងត្រគាក, 130
- pregnancy and = ផ្ទៃពោះ និង, 229, 231
- sex and = ការរួមរក្ស និង, 152
- size = ទំហំ, 102
- urinary infections = ជំងឺរលាករន្ធនោម, 101, 102, 104, 106
- urine bags = ស្បោង ឬ ថង់ទឹកនោម, 130
- Causes of disability = មូលហេតុនៃពិការភាព, 10-14**
- accidents, = គ្រោះថ្នាក់, 12-14
- folic acid deficiency = ខ្វះជាតិអាស៊ីតហ្វូលិក, 216
- illness = ជំងឺ, 12
- inherited disabilities = ពិការភាពពិគំណពូជ, 14, 212
- medicines and injections = ថ្នាំពេទ្យ និងការចាក់ថ្នាំ, 13
- poor access to health care = ប្រកចូលទៅរកការថែទាំសុខភាពមិនល្អ, 12
- poverty and malnutrition = ភាពក្រីក្រ និងខ្វះអាហារូបត្ថម្ភ, 10-11
- social = សង្គម, 7
- war = សង្គ្រាម, 11
- CD4 count = ការធ្វើតេស្តរាប់ស៊ីឌី4, 358**
- Cefixime = ថ្នាំ សេហ្វិចស៊ីម, 337**
- Cephalosporins = ថ្នាំ សេហ្វាឡូស្ទ័រីន, 331**
- Cerebral palsy, women with = ខូចប្រព័ន្ធបញ្ជាចលនាក្នុងខួរក្បាល, ស្ត្រីដែល**
- childbirth by, = ការសម្រាលកូនដោយ, 213, 243
- communication requirements for = តម្រូវការការប្រាស្រ័យទាក់ទងសំរាប់, 36
- constipation and, = ក្លៀនលាមក និង, 108
- hemorrhoids and, = បួសដូងបាត និង, 108
- pelvic exam and spastic muscles = ការពិនិត្យអាងត្រគាក និងសាច់ដុំរឹងគាំង (តឹង), 134
- sexuality and = នៃរឿងផ្លូវភេទ និង, 150, 152

(តទៅគូលោនខាងស្តាំ)

- stretching muscles = ការពន្លឺតសាច់ដុំ, ទំព័រ 91
- tight (spastic) muscles = សាច់ដុំតឹង (រឹងគាំង), 92, 134
- Cervical cap see Diaphragm and cervical cap = ផ្ទុកកស្បូន ចូរមើល ស្រោមអនាម័យសំរាប់ស្ត្រីរាងដូចត្រឡោក និង រាងដូចផ្ទុក**
- Cervix = កស្បូន**
- genital warts (HPV) and = បួសដុះលើប្រដាប់ភេទ (វីរុសប៉ាប៊ីឡូម៉ា នៃមនុស្ស) និង, 165
- illustrated, = រូបភាព, រូបប្រធានគូរបង្ហាញ, 79
- opening during labor = ការបើកនៅអំឡុងពេលឈឺពោះ, 236, 237
- sex and = ការរួមរក្ស និង, 79
- Chamomile, = ខាំម៉ូមៀល (រុក្ខជាតិសំរាប់ធ្វើតែជឹក), 168, 303**
- Chancroid = ជំងឺទាមឡា, 164**
- Checkups see Exams = ដែកពិនិត្យ ចូរមើល ការពិនិត្យ/ធ្វើតេស្ត**
- Chemicals = ជាតិគីមី**
- avoiding in pregnancy = ចៀសវាងក្នុងពេលមានផ្ទៃពោះ, 215
- as cause of disability = ជាមូលហេតុនៃពិការភាព, 13, 14
- infertility and = គ្មានលទ្ធភាពបង្កកំណើត និង, 82
- Chest pain = ឈឺដើមទ្រូង**
- oral contraceptives and = ថ្នាំលេបសំរាប់ពន្យារកំណើត និង, 197
- panic attacks and = ការភ័យស្លន់ស្លោរ, តក់ស្លុតខ្លាំង និង, 56
- Childbirth = ការសម្រាលកូន, កើតកូន, ប្រសូតបុត្រ**
- baby in wrong position = ទារកស្ថិតក្នុងស្ថានភាពខុស, 245
- bleeding after, anemia and = ធ្លាក់ឈាមក្រោយពី, ជំងឺស្លេកស្លាំង និង, 87
- bleeding before = ធ្លាក់ឈាមមុន, 246
- care for a new baby = ថែទាំទារកទើបនឹងកើត, 250-251
- care for a new mother = ថែទាំស្ត្រីទើបនឹងក្លាយជាម្តាយ, 249
- danger signs after = សញ្ញាគ្រោះថ្នាក់ក្រោយពី, 247-248
- danger signs during = សញ្ញាគ្រោះថ្នាក់នៅអំឡុង, 245-247
- danger signs for baby = សញ្ញាគ្រោះថ្នាក់ចំពោះទារក, 246, 251
- depression or sadness following = ធ្លាក់ទឹកចិត្ត ឬ សោកសៅខ្លាំងបន្ទាប់ពី, 250
- early labor, sex during pregnancy and = ឈឺពោះមុនពេលកំណត់, ការរួមរក្សនៅអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ និង, 217

(តទៅទំព័រថ្មី)

C

- epidural = ស្រទាប់សើស្បែកអេពីឌុយរ៉ាល់ (ថ្នាំស្តីកតែងចាក់ចូលស្រទាប់នេះនៅចន្លោះឆ្អឹងកងខ្នង), ទំព័រ 238, 239
  - female genital cutting and = ការកាត់ចោលផ្នែកតូចមួយនៃប្រដាប់ភេទស្ត្រី និង, 245
  - fever = គ្រុនក្តៅ, 246
  - genital herpes and = ជំងឺវិមលើប្រដាប់ភេទ និង, 165
  - green or brown waters = ទឹកភ្លោះពណ៌បៃតង ឬ ត្នោត, 246
  - in hospital, when needed = ក្នុងមន្ទីរពេទ្យ, ពេលត្រូវការ, 165, 208, 213, 233, 238, 239, 244
  - long labor = ឈឺពោះកើតកូនយូររាប់ម៉ោង, 246
  - natural family planning methods following = វិធីសាស្ត្រធម្មជាតិនៃផែនការគ្រួសារបន្ទាប់ពី, 200
  - person to accompany woman = អ្នកដែលទៅជាមួយស្ត្រី, 235, 236
  - plan for = ផែនការសំរាប់, 214
  - positions and chairs for = ដាក់រាងកាយនិងកៅអីសំរាប់, 240–242
  - prior abortions and = ពន្ធតកូនចោលលើកដំបូង និង, 208
  - pushing baby out = ប្រឹងបញ្ជេញទារកមកក្រៅ, 246
  - toxemia of pregnancy = រោគហើមអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ, 246–247
  - vaginal delivery = កើតកូនតាមរន្ធយោនី, 234, 242, 244
  - working for change = ធ្វើការងារសំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរដ៏ប្រពៃ, 251
  - also see **Abortion; C-section; Family planning; Labor;**
Pregnancy = ចូរមើល ការពន្ធតកូនចោល, ការរកកាត់យកទារក, ផែនការគ្រួសារ, ឈឺពោះកើតកូន, ការមានផ្ទៃពោះ
- Children = កុមារ, ក្មេងតូចៗ**
- abuse of = ការធ្វើបាបនៃ, ការរំលោភបំពាន, 57
  - as caregivers = ជាអ្នកថែទាំ, 315
  - cleanliness and = អនាម័យ, ភាពស្អាតបាត, 275
  - diarrhea in, treatment of = ជំងឺរាគក្នុង, ការព្យាបាលនៃ, 274
  - diet of = របបម្ហូបអាហាររបស់, 265–266, 275
  - early assistance for disabled = ជួយឱ្យទាន់ពេលសំរាប់ជនពិការ, 21
  - health of, protecting = សុខភាពនៃ, ការការពារ, 274–276
  - illness in, seriousness of = ជំងឺក្នុង, ភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃ, 274
  - injections in, causing disability = ចាក់ថ្នាំក្នុង, បង្កពីការភាព, 13
  - also see **Babies; Childbirth; Family planning; Vaccinations =**
ចូរមើល ទារក, សម្រាលកូន, ផែនការគ្រួសារ, ថ្នាំវ៉ាក់សាំង

(តទៅគុណេនខាងស្តាំ)

- Chills = រងាញាក់, ស្រៀវស្រាញ**
- breast infection (mastitis) and = ជំងឺរលាកដោះ និង, ទំព័រ 260
- childbirth with fever and = កើតកូនជាមួយគ្រុនក្តៅ និង, 246
- IUD and = កងពន្យារកំណើត អាយយុឌី និង, 195
- kidney infection and = ជំងឺរលាកតម្រងនោម និង, 106
- pressure sore infection and = ជំងឺប្រែក្រៃដែលក្លាយ និង, 116
- womb infection and = ជំងឺរលាកស្បូន និង, 248
- Chlamydia = មេរោគក្លាមីដា (កាមរោគ)**
- signs = រោគសញ្ញា, 160
- treatment = ការព្យាបាល, 161–162
- Ciprofloxacin = ថ្នាំ ស៊ីប្រូផ្លុកសាស៊ីន, 337**
- Circumcised women see Female genital cutting = កាត់សិរចោល**
ចូរមើល ការកាត់ចោលផ្នែកតូចមួយនៃប្រដាប់ភេទស្ត្រី
- Circumcision = ការកាត់ចោលស្បែកចុងលិង្គ, 168, 180**
- Clap see Gonorrhea = ប្រមេ: ចូរមើល ប្រមេ:ទឹកបាយឈ្នុក**
- Cleanliness = ភាពស្អាតបាត, អនាម័យ, លាងសំអាត**
- bleach, sanitizing with = សាប៊ូអូសាវែល, លាងសំអាតជាមួយ, 192
- bottle feeding = ដបទឹកដោះដែលកូនបៅ, 264
- bowel program = កម្មវិធីបន្ទោរបង់លាមក, 107
- breastfeeding = ការបំបៅដោះកូន, 259
- catheter insertion = ការសឹកទុយោបូមចូល, 102, 103, 104
- childbirth preparation = ការរៀបចំសំរាប់ពេលកើតកូន, 237
- cleaning and changing baby and = ការលាងសំអាតទារក និង
 ផ្លាស់ប្តូរខោអាវ/កន្ទួប និង, 269
- condoms for women, reusing = ស្រោមអនាម័យសំរាប់ស្ត្រី,
 លាងសំអាតដើម្បីយកទៅប្រើឡើងវិញ, 192
- daily care = ការថែទាំប្រចាំថ្ងៃ, 96
- feeding of baby, = បញ្ជាក់ចំណីអាហារកូន, បំបៅកូន, 263–265
- hepatitis prevention, = ការទប់ស្កាត់ជំងឺថ្លើម, 168
- HIV prevention = ការទប់ស្កាត់វីរុសអ៊ីដ, 110, 179–180
- monthly bleeding = ឈាមរដូវប្រចាំខែ, ឈាមរដូវ, 106, 109–110
- mouth and teeth = មាត់ និង ធ្មេញ, 98–99
- neglect and = មិនយកចិត្តទុកដាក់, មិនអើពើ, 293
- passing urine and stool = ដុះនោម និងដុះអាចម៍, 100, 106, 107

(តទៅទំព័រថ្មី)

C	
<ul style="list-style-type: none"> • pressure sores = ជំងឺប្រេត្រែ, ជំងឺប្រេត្រែហមុខ, ទំព័រ 115, 116, 117 • sharp instruments that cut or pierce skin = វត្ថុស្រួចៗដែលមុត ឬ ដែលអាចធ្វើឱ្យដាច់រលាត់ស្បែក, 168, 179, 180 • urinary infection prevention = ទប់ស្កាត់ជំងឺរលាកបង្ហូរនោម, 106, 231 <p>Cleft palate, diet causing = ឆែបក្រអូមមាត់, របបម្ហូបអាហារបង្កឱ្យ, 11</p> <p>Clindamycin = ថ្នាំ ក្លាំងដាមីស៊ីន, 338</p> <p>Clitoris = សិរី (ផ្នែកតូចមួយកណ្តាលប្រដាប់ភេទស្ត្រី), 78, 145, 146</p> <p>Clothing = ខោអាវ, សំលៀកបំពាក់</p> <ul style="list-style-type: none"> • of baby = នៃទារក, 268, 270 • body image and = រូបសម្រស់ និង, 53 • handling for HIV and hepatitis = ការគ្រប់គ្រងចំពោះវីរុសហ៊ីវ និង ជំងឺថ្លើម, 179 • menopause comfort and = ការធ្វើឱ្យស្រណុកក្នុងខួរពេលដល់អាយុ កាលអស់ឈាមរដូវ, ចំពោះស្ត្រីចាស់ៗ និង, 283 • pregnancy and = ផ្ទៃពោះ និង, 224 • removal, adaptations to assist = ដកចេញ, ការកែច្នៃឱ្យ បង្គន់ ច្រកផ្លូវ និងជំរាលដើម្បីជួយសម្រួលដល់, 123 • shoes and foot health, = ស្បែកជើង និងសុខភាពជើង, 97 • socks and foot health = គ្រោមជើង និងសុខភាពជើង, 97 • underclothes, clean cotton = ខោអាវទ្រនាប់, សំឡីអនាម័យ, 113 <p>Clotrimazole, = ថ្នាំ ក្លូទ្រីម៉ាហ្សូល, 338</p> <p>Coconut water, potassium and = ទឹកដូង, ប៊ូតាស្យូម និង, 274</p> <p>Coffee see Caffeine drinks = កាហ្វេ មើល ភេសជ្ជៈជាតិកាហ្វេអ៊ីន</p> <p>Cold/ice therapy = វិធីព្យាបាលដោយទឹកត្រជាក់/ទឹកកក</p> <ul style="list-style-type: none"> • before stretching muscles = មុនពេលពន្លឺតសាច់ដុំ, 91 • breast infection (mastitis) = ជំងឺរលាកដោះ (លាសដោះ), 261 • for hemorrhoids = សំរាប់បួសដូងបាត, 108 • overview = ទិដ្ឋភាពទូទៅ, 120 • for painful joints in pregnancy = សំរាប់សន្លាក់ឈឺខ្លាំងក្នុងពេលមាន ផ្ទៃពោះ, 228 • for repetitive motion injuries = ចំពោះរបួសម្តងហើយម្តងទៀតបង្ក ពីការធ្វើចលនាដដែលៗ, 93 <p>Cold temperature, dysreflexia and = សីតុណ្ហភាពត្រជាក់, ជំងឺសំពាធឈាមលើសស្រួចស្រាវ និង, 117, 118</p>	<p>Colostrum = ទឹកដោះដំបូង, ទំព័រ 255</p> <p>Coming-of-age ceremonies = ពិធីបុណ្យចូលម្ខប់ (បុណ្យចំរើនអាយុ ពេលក្មេងស្រីគ្រប់ការ/ពេញក្រមុំ), 77, 142, 155, 156</p> <p>Communication = ការប្រាស្រ័យទាក់ទង</p> <ul style="list-style-type: none"> • as accessibility issue = ជាបញ្ហាចំពោះភាពដែលអាចទទួលយកបាន សំរាប់ជនពិការ, 23, 36–37 • with neighbors = ជាមួយអ្នកជិតខាង, 64 • self-defense methods = វិធីការពារខ្លួនឯង, 308–309 • sex needs and limitations = តំរូវការរូមវិក្យនិងដែនកំណត់, 147–149 • simple, for women with learning disabilities, = សាមញ្ញ, សំរាប់ស្ត្រីដែលមានបញ្ហាលំបាករៀនសូត្រ ឬ យល់ដឹង, 36 • also see Sign language = ចូរមើល ភាសាសញ្ញា <p>Community = សហគមន៍, 5–27</p> <ul style="list-style-type: none"> • abuse prevention = ទប់ស្កាត់ការរំលោភបំពាន ឬ ធ្វើបាប, 312 • arranging for assistance = ការរៀបចំសំរាប់ស្នើសុំការជួយ, 122 • creating picture of = បង្កើតឱ្យមានរូបភាពរបស់, 67 • education promoted by = ការអប់រំបានលើកកម្ពស់ដោយ, 22, 69 • groups of women raising awareness in = ក្រុមស្ត្រីធ្វើការផ្សព្វផ្សាយ បង្កើនការយល់ដឹងជាសាធារណៈនៅក្នុង, 18–19 • inclusion as strengthening of = ដាក់បញ្ចូលជាការពង្រឹងនៃ, 27 • institutional abuse as issue of = ការធ្វើបាបនៅក្នុងមជ្ឈមណ្ឌល ជាបញ្ហានៃ, 307 • low status of women = ការឱ្យតម្លៃទាបចំពោះស្ត្រី, 212 • mental health promoted by = សុខភាពផ្លូវចិត្តត្រូវបានលើកកម្ពស់ ដោយ, 68–69 • miscarriage and = រលូតកូន និង, 219 • older women active in, = ស្ត្រីចាស់ៗសកម្មនៅក្នុង, 285–286 • pregnancy and = ផ្ទៃពោះ និង, 209, 212 • puberty support by = ចូលវ័យគ្រប់ការគាំទ្រដោយ, 76–77 • sexual health support by = សុខភាពផ្លូវភេទគាំទ្រដោយ, 139, 156, 183–184 • stigma of HIV/AIDS and = ស្លាកស្នាមទុយស៊ីនៃវីរុសហ៊ីវ/ អេដស៍និង, 179 • stigma of rape and = ស្លាកស្នាមទុយស៊ីនៃការរំលោភបំពានផ្លូវភេទ, 299, 300, 305
(តទៅគូលោនខាងស្តាំ)	(តទៅទំព័រថ្មី)

C

- toilet and latrine improvement = កែច្នៃបង្គន់ឱ្យល្អប្រសើរ, ទំព័រ 123
- women's health as issue of = សុខភាពរបស់ស្ត្រីជាបញ្ហានៃ, 29
- also see **Attitudes as barrier; Gender; Harmful beliefs about disability; Inclusion; Support groups; Working for change** = ចូរមើល អាកប្បកិរិយាជាឧបសគ្គរារាំង, យែនឌ័រ, ជំនឿដែលបង្កទុក្ខទោសអំពីការភាព, ការដាក់បញ្ចូល, ក្រុមគាំទ្រ, ធ្វើការងារសំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរជ័យជំនះ

Community health workers see **Health workers** = បុគ្គលិកសុខាភិបាលប្រចាំសហគមន៍ ចូរមើល បុគ្គលិកសុខាភិបាល

Condoms for men = ព្រួសអនាម័យសំរាប់បុរស

- comparison chart with other methods = តារាងប្រៀបធៀបជាមួយវិធីសាស្ត្រផ្សេងៗ, 188
- disposal of = ការបោះចោល, កប់ចោលនៃ (សំរាម), 190
- hepatitis prevention and = ការទប់ស្កាត់ជំងឺថ្លើម និង, 168
- Illustrated = រូបភាព, រូបបាតុកូរវិទ្យា, 80
- lubricants to use with = ឡេជាតិទឹកប្រើជាមួយ, 151, 152, 189
- for oral sex = ចំពោះការរួមរំកិលនឹងមាត់, 181
- overview = ទិដ្ឋភាពទូទៅ, 189
- practice putting on = ហាត់ពាក់ព្រួសអនាម័យលើ, 190
- pregnancy and = មានផ្ទៃពោះ និង, 217
- rape and use with partner following= ការចាប់រំលោភផ្លូវភេទ និងប្រើជាមួយដៃគូបន្ទាប់ពី, 303
- safer sex and = ការរួមរំកិលដោយសុវត្ថិភាព និង, 181-182
- sign language for = ភាសាសញ្ញាសំរាប់, 370
- social barriers to use of = ឧបសគ្គរារាំងពីសង្គមដើម្បីប្រើ, 32, 189
- STIs and HIV protection with = ការការពារកាមរោគ និងវីរុសហ៊ីវ-ជាមួយ, 181, 189, 285
- also see **Condoms for women** = ចូរមើល ព្រួសអនាម័យស្ត្រី

Condoms for women = ព្រួសអនាម័យសំរាប់ស្ត្រី

- cleaning for reuse = លាងសំអាតដើម្បីប្រើឡើងវិញ, 192
- comparison chart with other methods = តារាងប្រៀបធៀបជាមួយវិធីសាស្ត្រផ្សេងៗ, 188.illustrated = រូបភាព, រូបបាតុកូរវិទ្យា, 80
- lubricants to use with = ឡេជាតិទឹកដើម្បីប្រើជាមួយ, 192
- STI and HIV protection with = ការការពារពីកាមរោគ និង វីរុសហ៊ីវជាមួយ, 191

(តទៅគូលោនខាងស្តាំ)

- use of = ការប្រើនៃ, ទំព័រ 191-192

Confidence = ទំនុកចិត្ត, សេចក្តីជឿជាក់ក្នុងចិត្ត

- need for = តំរូវការសំរាប់, 54
- nurturing = ការបណ្តុះទំនុកចិត្ត, 20, 21
- questions from disabled women and = សំណួរពីស្ត្រីពីការនិង, 42
- as self-defense = ជាការការពារខ្លួនឯង, 309, 311

Conjunctivitis (pinkeye) = ជំងឺភ្នែកក្រហម (ភ្នែកផ្កាយក្រហម), 99

Constipation (difficulty passing stool) = ភ្លៀនលាមក (ពិបាកដុះ)

- in baby = ចំពោះទារក, 270
- dysreflexia and= សំពាធឈាមលើសស្រួចស្រាវនិង, 108, 117, 119
- lack of water causing = ខ្វះជាតិទឹកបណ្តាលឱ្យ, 102, 108
- laxatives = ថ្នាំឡាក់សាទីវី សុលបញ្ចុះលាមក, 108, 229, 270
- lidocaine treatment for emergency = ការព្យាបាលដោយប្រើថ្នាំលីដូកាអ៊ីន សំរាប់សង្គ្រោះបន្ទាន់, 119
- pregnancy and = ផ្ទៃពោះ និង, 229
- prevention = ការការពារ, ការទប់ស្កាត់, 108

Contraception see **Family Planning** = ការការពារកុំឱ្យមានកូន ចូរមើល ផែនការគ្រួសារ

Contraceptive patch= បង់ស្តិកបិទស្បែកដើម្បីពន្យារកំណើត, 196

Contraceptive ring = កងពាក់កស្សនការពារកុំឱ្យមានកូន, 196

Contractions = (ស្បូន) កន្ត្រាក់

- birth process = ដំណើរការសម្រាលកូន, 237
- changing position between = ប្រែប្រួលទីតាំងរវាងកាយចន្លោះ, 240
- dysreflexia and = សំពាធឈាមលើសស្រួចស្រាវ និង, 117
- practice = ការហាត់, 236
- watching for signs of labor = សង្កេតមើលសញ្ញាឈឺពោះ, 238

Contractures = សន្លាក់តាំង (សាច់ដុំរួញ), កន្ត្រាក់, 94-95

• also see **Spastic (tight) muscles** = មើល សាច់ដុំរឹងតាំង (តឹង)

Convulsions = ប្រកាច់

- dysreflexia and = សំពាធឈាមលើសស្រួចស្រាវ និង, 133, 239
- toxemia of pregnancy and= ហើមពេលមានផ្ទៃពោះនិង, 232, 247
- also see **Epilepsy** = ចូរមើល ជំងឺឆ្កួតជ្រូក

Copper T see **IUDs** = ខបប៊ើ-ដី ចូរមើល អាយយូឌី

Cortisol = ថ្នាំ កំរើសុល, 345

(តទៅទំព័រថ្មី)

C - D

Cotrimoxazole = ថ្នាំ កូត្រីម៉ុកសាហ្សូល, ទំព័រ 339

Coughing = ក្អក

- HIV/AIDS and = វីរុសហ៊ីវ/អេដស៍, 169, 175
- with phlegm, pregnancy and = ជាមួយស្បែក, ផ្ទៃពោះនិង, 227

Counseling = ការពិគ្រោះបញ្ហា

- for abuse = ចំពោះការរំលោភបំពាន, ចំពោះការធ្វើបាប, 312
- as accessibility issue = ជាបញ្ហានៃភាពអាចទទួលយកបាន, 36
- for depression = សំរាប់ជំងឺធ្លាក់ទឹកចិត្ត, 55

Counting days method = វិធីសាស្ត្ររាប់ថ្ងៃ, 201-202

Court, rape and going to = តុលាការ, ចាប់រំលោភនិងទៅ, 302, 304

Cow milk, feeding = ទឹកដោះគោស្រស់, បញ្ចុក/បំបៅ, 263-264

Cramps = ឈឺរមួលក្នុងពោះ (ពេលឈាមរដូវធ្លាក់), 110

Cream contraceptive see Spermicides = ក្រែមពន្យារកំណើត

ចូរមើល ថ្នាំក្រែមសំលាប់មេជីវិត

Crutches = ឈើច្រក់

- homemade = ធ្វើនៅផ្ទះខ្លួនឯង, 223
- muscle overuse and = សាច់ដុំដែលប្រើហួសកំលាំង និង, 92
- older women and = ស្ត្រីចំណាស់ និង, 278, 279
- repetitive motion injuries = របួសម្តងហើយម្តងទៀតដោយសារ ចលនាដដែលៗ, 93-94, 278
- self-defense with = ការការពារខ្លួនឯងជាមួយ, 310-311
- sling for carrying baby = កន្ត្រក/ស្បែកស្តាយទារក, 271
- using properly = ការប្រើឱ្យត្រឹមត្រូវ, 94

C-section = សម្រាលកូនតាមការរក្សា (វះស្បូននិងពោះយកទារក)

- avoiding = ការចៀសវាង, 242, 244
- genital herpes and = ជំងឺរើមលើប្រដាប់ភេទ និង, 165
- hospital delivery advised following = ការណែនាំដល់មន្ទីរពេទ្យ ពីការសម្រាលកូនបន្ទាប់ពី, 244
- scar placement = ស្នាមត្រង់កន្លែងរក្សា, 244

Cycle see Monthly bleeding = ខួបរដូវ ចូរមើល ឈាមរដូវប្រចាំខែ

*****

D&C (dilation and curettage) = ឌី និង ស៊ី (ពន្លតកូនចោលដោយ ការបើកស្បូននិងកោសយកកូនចេញ), 208

(តទៅតាមលោកខាងស្តាំ)

Daily activities = សកម្មភាពប្រចាំថ្ងៃ

- care for baby and = ការថែទាំទារក និង, ទំព័រ 253
- decisions about care = ការសំរេចចិត្តអំពីការថែទាំ, 314
- exercise gotten through = ការហាត់ប្រាណតាមរយៈ, 88
- older women seeking assistance for = ស្ត្រីចំណាស់ស្វែងរកការ ជួយ, ស្វែងរកជំនួយ, 281
- pregnancy and = ផ្ទៃពោះ និង, 223
- signs of mental illness interfering with = រោគសញ្ញានៃជំងឺផ្លូវចិត្ត- ជ្រៀតជ្រែកជាមួយ, 59

Daily care = ការថែទាំប្រចាំថ្ងៃ

- assistance with, need for = ការជួយជាមួយ, តំរូវការសំរាប់, 121
- attention to minor signs = យកចិត្តទុកដាក់ទៅលើសញ្ញាតិចតួច, 96
- eyes = ភ្នែក, 99 - 100
- foot care = ការថែទាំប្រអប់ជើង, 96-98
- hair check = ពិនិត្យសក់ក្បាល, 96
- hand care = ការថែទាំប្រអប់ដៃ, 96, 98
- monthly bleeding = ឈាមរដូវប្រចាំខែ, ឈាមរដូវ, 106, 109-110
- mouth and teeth = ការថែទាំមាត់និងធ្មេញ, 98-99
- skin check = ការពិនិត្យស្បែក, 96
- also see **Bowel program; Caregiving; Urine passing** = ចូរមើល កម្មវិធីបន្ទាបបង់ឈាមក, ការផ្តល់ការថែទាំ, ដុះនោម

Danger signs = សញ្ញាគ្រោះថ្នាក់

- abuse = ការធ្វើបាប, 326
- AIDS = ជំងឺអេដស៍, 169
- allergy to medicine = ប្រតិកម្ម ឬ រើអស្សង្គីថ្នាំពេទ្យ, 329
- anemia = ជំងឺស្លេកស្លាំង, ឈាមខ្សោយ, ខ្វះឈាម, 87
- in babies, at birth = ក្នុងទារក, នៅពេលកើត, 246, 251
- bacterial vaginosis = បាក់តេរីវៃន្ទយោនី, 113
- bladder infection = ជំងឺរលាកប្លោកនោម, 105
- bleeding after childbirth = ធ្លាក់ឈាមក្រោយពីកើតកូន, 247
- bleeding during pregnancy = ធ្លាក់ឈាមក្នុងពេលមានផ្ទៃពោះ, 220
- breast infection (mastitis) = ជំងឺរលាកដោះ (លាសដោះ), 260
- childbirth, after = សម្រាលកូន, ក្រោយពី, 247-248
- childbirth, during = សម្រាលកូន, នៅអំឡុងពេល, 245-247

(តទៅទំព័រថ្មី)

D

- chlamydia = មេរោគក្លាមីដា (រោគប្រមេរោគទឹកបាយថ្នាំ), ទំព័រ 160
- depression = ជំងឺធ្លាក់ទឹកចិត្ត, 54, 282
- dysreflexia = ជំងឺសំពាធឈាមលើសស្រួចស្រាវ, 118
- foot infection = ជំងឺប្រអប់ជើង, 97
- genital herpes = ជំងឺរើមលើប្រដាប់ភេទ, 165
- genital warts (HPV) = បួសដុះលើប្រដាប់ភេទ ឬ ជំងឺសេមាន់ (វីរុសប៉ាប៊ីឡូម៉ាសៃនុស្ស), 166
- gonorrhea = រោគប្រមេរោគ (ប្រមេរោគទឹកបាយថ្នាំ), 160
- hepatitis = ជំងឺថ្លើម, 167, 168
- implants = ឧបករណ៍ពន្យារកំណើតបញ្ចុះក្នុងដើមដៃ, 199
- infection following rape = ជំងឺបន្ទាប់ពីរឿងរំលោភបំពានផ្លូវភេទ, 303
- IUD problems = បញ្ហាអាយយូឌី (កងពន្យារកំណើត), 195
- kidney infection = ជំងឺរលាកតម្រងនោម, 106
- labor and = ឈឺពោះកើតកូន និង, 245–247
- mental illness (psychosis) = ជំងឺផ្លូវចិត្តធ្ងន់ធ្ងរ (ចិត្តវិកល), 59
- oral contraceptives = ថ្នាំគ្រាប់សំរាប់លេបពន្យារកំណើត, 197
- PID (pelvic inflammatory disease) = ជំងឺរលាកអាងត្រកាត, 161
- pressure sores = ជំងឺជ្រុះ, ជំងឺចំហមុខ, 114
- STIs = ជំងឺផ្លូវភេទរាងកាយ, កាមរោគ, 158–159
- stress = អាការៈតឹងតែងក្នុងចិត្ត, តានតឹងក្នុងចិត្ត, 50–51
- suicidal feelings = អារម្មណ៍ចង់សំលាប់ខ្លួនឯង, 55
- syphilis = ជំងឺស្វាយ, 163
- toxemia of pregnancy = រោគហើមអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ, 232, 246
- trauma reaction = ប្រតិកម្មតបទៅនឹងហេតុការណ៍ប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តធ្ងន់ធ្ងរ, 57
- trichomonas = រោគទ្រីកូម៉ូណាស (កាមរោគ), 159
- tubal pregnancy = កូនក្នុងដៃស្បូន, 220
- womb infection = ជំងឺរលាកស្បូន, 248
- yeast infection = រោគផ្សិតយីស, 111
- also see **Emergency and urgent care; Side effects; specific signs** = ចូរមើល សង្គ្រោះបន្ទាន់និងថែទាំជាបន្ទាន់, ឥទ្ធិពលធ្វើទុក្ខ, សញ្ញាជាក់លាក់

Deafness, German measles and = ភាពច្រឡំ, ជំងឺស្លូត និង, 12

(តទៅគុណនាមស្តាំ)

Deaf women = ស្ត្រីច្រឡំ

- arthritis and = ជំងឺរលាកសន្លាក់ឆ្អឹង និង, ទំព័រ 279
- baby of, keeping close = ទារករបស់, ទុកនៅក្បែរ, 251, 267
- caregiving needs of = តម្រូវការថែទាំនៃ, 121, 314
- Communication = ការប្រាស្រ័យទាក់ទង, 35–37, 64
- driving vehicles = ការបើកបររថយន្ត, បើកឡាន, 18
- education requirements for = តម្រូវការការអប់រំសំរាប់, 22
- eye impairments and = បញ្ហាមើលឃើញមិនច្បាស់ និង, 280
- health exams and = ការពិនិត្យសុខភាព និង, 127, 138
- health worker helping = បុគ្គលិកសុខាភិបាលជួយ, 43
- hearing aids, care of = ឧបករណ៍ជំនួយការស្តាប់, ថែទាំនៃ, 363–365
- interpreter for = អ្នកបកប្រែសំរាប់, 138
- learning ability of = សមត្ថភាពរៀនសូត្ររបស់, 6
- older women = ស្ត្រីចំណាស់, ស្ត្រីចាស់ៗ, 280
- privacy with health workers and = ពេលវេលា ឬ ការនិយាយគ្នា រវាងអ្នកនិងបុគ្គលិកសុខាភិបាល (ភាពឯកជន) និង, 174
- rape, getting help after = ហេតុការណ៍រំលោភបំពានផ្លូវភេទ, ទៅរកការជួយក្រោយពី, 301
- sexuality and = នៃរឿងផ្លូវភេទ និង, 146, 156
- also see **Sign language** = ចូរមើល ភាសាសញ្ញា

Death of baby = ការស្លាប់របស់ទារក

- from diarrhea = ពីជំងឺរាគ, 261
- with disabilities = ជាមួយពិការភាព, 11

Dehydration drink = ទឹកល្បាយសំរាប់ផឹកកុំឱ្យខ្សោះជាតិទឹក, 274

Dementia = ភាពវិកលចរិត, រង្វេងភ្លេចភ្លាំង, 281

Depression = ជំងឺធ្លាក់ទឹកចិត្ត

- abuse causing = ការធ្វើបាបបណ្តាលឱ្យ, 290–291
- after childbirth = ក្រោយពីសម្រាលកូនហើយ, 250
- exercise helping = ការហាត់ប្រាណជួយឱ្យ, 88
- older women and = ស្ត្រីចំណាស់ និង, 54, 55, 282
- prevention of = ការការពារនៃ ឬ ការទប់ស្កាត់នៃ, 282
- signs = សញ្ញា ឬ រោគសញ្ញា, 54, 282
- stress and = អាការៈតឹងតែងក្នុងចិត្ត និង, 51
- suicidal feelings = អារម្មណ៍ចង់សំលាប់ខ្លួនឯង, 55

(តទៅទំព័រថ្មី)

D	
<p>• <i>also see Feelings</i> = ចូរមើល អារម្មណ៍</p> <p>Devices <i>see Equipment</i> = គ្រឿងឧបករណ៍ ចូរមើល ឧបករណ៍</p> <p>Diabetes = ជំងឺទឹកនោមផ្អែម</p> <ul style="list-style-type: none"> • early detection = ការរកឃើញទាន់ពេលវេលាពីវានៅតិច, ទំព័រ 126 • infertility and = គ្មានលទ្ធភាពបង្កកំណើត និង, 82 • toxemia of pregnancy and = ជំងឺហើមក្នុងពេលមានផ្ទៃពោះ, 232 • yeast infections and = រោគផ្សិតយីស និង, 111 <p>Diagnosis <i>see Danger signs</i> = វិនិច្ឆ័យរោគ មើល សញ្ញាគ្រោះថ្នាក់</p> <p>Exams and tests; specific signs = ការពិនិត្យនិងធ្វើតេស្ត, សញ្ញាជាក់លាក់</p> <p>Diaper changing = ដូរកន្ទប ឬ ផ្លាស់ខោទ្រាប់, 269–270</p> <ul style="list-style-type: none"> • sleeping with baby and = ដេកជាមួយទារក និង, 268 <p>Diaphragm and cervical cap = ស្រោមអនាម័យសំរាប់ស្ត្រីរាងដូច ត្រឡោក និង រាងដូចចូកកស្ទូន</p> <ul style="list-style-type: none"> • comparison chart with other methods = តារាងប្រៀបធៀប ជាមួយវិធីសាស្ត្រផ្សេងៗ, 188 • HIV/AIDS protection with = ការការពារវីរុសហ៊ីវ/អេដស៍ជាមួយ, 193 • use of = ការប្រើនៃ, 193 <p>Diarrhea = ជំងឺរាគ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ART and = ថ្នាំអាត និង, 360 • baby deaths from = ទារកស្លាប់ពី, 261 • breastmilk as defense against = ទឹកដោះម្តាយជាសារជាតិ ការការពារប្រឆាំងនឹងជំងឺច្រើនប្រភេទ, 255 • in children, treatment of = ក្នុងកុមារ, ការព្យាបាលនៃ, 274 • HIV/AIDS and = វីរុសហ៊ីវ/អេដស៍ និង, 169, 175, 177 • oral contraceptives and = ថ្នាំលេបសំរាប់ពន្យារកំណើត និង, 197 <p>Diazepam = ថ្នាំ ឌីយ៉ាហ្សេប៉ាម, 340</p> <p>Dicloxacillin = ថ្នាំ ឌីក្លុសាក់ស៊ីលីន, 340</p> <p>Diet = របបម្ហូបអាហារ</p> <ul style="list-style-type: none"> • after childbirth = ក្រោយពីសម្រាលកូនហើយ, 249 • as cause of disability = ជាមូលហេតុនៃពិការភាព, 10–11 • constipation prevention = ការទប់ស្កាត់កុំឱ្យក្លៀនលាមក, 108 • healthy diet = របបម្ហូបអាហារសំបូរជីវជាតិត្រឹមត្រូវ, 86–88 • hepatitis and = ជំងឺថ្លើម និង, 168 	<ul style="list-style-type: none"> • HIV/AIDS and = វីរុសហ៊ីវ/អេដស៍ និង, ទំព័រ 176, 177–178 • infertility and = គ្មានលទ្ធភាពបង្កកំណើត និង, 82 • menopause and = ដល់អាយុកាលអស់ឈាមរដូវ និង, 283 • muscle cramps and = សាច់ដុំរមួល (រមួលក្រពើ) និង, 225 • for older babies = ចំពោះទារកចាស់ខ្លះ, 265–266 • in pregnancy = ក្នុងការមានផ្ទៃពោះ, 215–217, 221, 222, 232 • pregnancy, trying for = ផ្ទៃពោះ, ព្យាយាមសំរាប់, 213 • pressure sore prevention and = ការទប់ស្កាត់ដំបៅគ្រែ និង, 117 • types of foods = ប្រភេទនៃម្ហូបអាហារ, 87 • weak bones (osteoporosis) prevention and = ទប់ស្កាត់ឆ្អឹងខ្សោយ (ពុកឆ្អឹង) និង, 86, 280 <p>• <i>also see Breastfeeding</i> = ចូរមើល ការបំបៅដោះកូន</p> <p>Digital exam = ពេទ្យប្រើម្រាមដៃពីរស្ទាបពិនិត្យក្នុងរន្ធកូទនិងរន្ធយោនី ក្នុងពេលតែមួយ, 131</p> <p>Disabilities = ពិការភាព</p> <ul style="list-style-type: none"> • defined = អត្ថន័យ, និយមន័យ, 6 • medical understanding of = ការយល់ដឹងផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រនៃ, 7 • as natural part of life = ជាចំណែកធម្មតានៃជីវិតរស់នៅ, 7 • <i>also see Barriers; Causes of disability; Harmful beliefs about disability</i> = ចូរមើល ឧបសគ្គរារាំង, មូលហេតុនៃពិការភាព, ជំនឿដែលបង្កឧទ្ធចោសអំពីពិការភាព <p>“Disability lens” = កែវវិស័យពិការភាព, 34</p> <p>Disabled women <i>see Women with disabilities</i> = ស្ត្រីពិការ ចូរមើល ស្ត្រីដែលមានពិការភាព</p> <p>Discharge from penis = ខ្ទុះចេញពីលិង្គ (លិង្គឆ្លងរោគ), 160</p> <p>Discharge from vagina = ជាតិវិអិល ឬ ធ្លាក់សពីរន្ធយោនី</p> <ul style="list-style-type: none"> • abnormal bacterial vaginosis = បាក់តេរីមិនធម្មតានៃរន្ធយោនី, 113 • gonorrhea = ជំងឺប្រមេះ, 160 • HIV/AIDS and = វីរុសហ៊ីវ/អេដស៍ និង, 169 • IUD problems = បញ្ហា អាយយូឌី (កងពន្យារកំណើត), 195 • trichomonas = រោគទ្រីកូមូណាស់ (កាមរោគ), 159 • womb infection = ជំងឺរលាកស្បូន, 248 • yeast infection = រោគផ្សិតយីស, 111 • attention to minor signs = យកចិត្តទុកដាក់ដល់រោគសញ្ញាតិចតួច, 96
(តទៅគូលោនខាងស្តាំ)	(តទៅទំព័រថ្មី)

D

- changes in = ការប្រែប្រួលក្នុង, ទំព័រ 158
- labor signs and = សញ្ញាលើពោះកើតកូន និង, 237
- normal = ធម្មតា, 111, 158
- puberty and = ចូលវ័យគ្រប់ការ, ពេញក្រមុំ, ពេញកំលោះ, 72, 74
- sex and = ការរួមភេទ និង, 79, 145

Discrimination see Attitudes as barrier; Harmful beliefs about disability = ការរើសអើង ចូរមើល អាកប្បកិរិយាជាឧបសគ្គរារាំង, ជំនឿដែលបង្កទុក្ខទោសអំពីពិការភាព

Disease see Illness; Prevention = រោគ មើល ជំងឺ, ការទប់ស្កាត់

Disinfecting equipment and tools = លាងចំហុយប្រដាប់ប្រដា និង ឧបករណ៍ដើម្បីសំលាប់មេរោគ

- baby bottles = ដបដែលទារកបៅ, 264
- with bleach = ជាមួយសារ៉ាប៊ូស្កាវៃល, 192
- sharp instruments that cut or pierce skin = វត្ថុស្រួចៗដែលមុត ឬ ដែលអាចធ្វើឱ្យដាច់រលាត់ស្បែក, 168, 179, 180
- also see Cleanliness = ចូរមើល អនាម័យ, ភាពស្អាតបាត,

Dizziness = វិលមុខខ្លាំង

- anemia = ជំងឺស្លេកស្លាំង, 87
- tubal pregnancy = កូនក្នុងដៃស្បូន, 220

Doctors = វេជ្ជបណ្ឌិត

- female, need for = ស្ត្រី, ត្រូវការសំរាប់, 35
- working for change in childbirth conditions = ធ្វើការងារសំរាប់ ការផ្លាស់ប្តូរនៅក្នុងស្ថានភាពសម្រាលកូន, 251
- also see Health center; Health workers; Hospital = ចូរមើល មជ្ឈមណ្ឌលសុខភាព, បុគ្គលិកសុខាភិបាល, មន្ទីរពេទ្យ

Doors, accessibility = ទ្វារ, រទេះជនពិការអាចចេញចូលបាន, 39

Down syndrome = ពិការប្រាជ្ញាអស់ថយ, បញ្ហាអន់ (ខុសក្រមុំសូម)

- causes of = មូលហេតុនៃ, 12, 14
- menopause and = ដល់អាយុកាលអស់ឈាមរដូវ និង, 282
- older women and = ស្ត្រីចំណាស់ និង, 281, 282

physical characteristics of = កំរិតភាគរាងរាវលក្ខណៈនៃ, 14

Dowry = ចំណងដៃខាងស្រីឱ្យកូនក្រោយរៀបការហើយ, 144

Doxycycline = ថ្នាំ ដុកស៊ីស៊ីគ្លីន, 341

DPT vaccine = ថ្នាំរ៉ាំរ៉ាក់សំរាប់ការពារប្រឆាំងជំងឺខាន់ស្លាក់, ក្អកមាត់, និងតេតាណូស, 276

(តទៅគុណនាខាងស្តាំ)

Drawing and painting = គូររូប និង គូរគំនូរ

- picture of community = រូបភាពនៃសហគមន៍, ទំព័រ 67
- rape and abuse, talking about = ការចាប់រំលោភនិងការធ្វើបាប, ការនិយាយអំពី, 295, 300
- in support groups = នៅក្នុងក្រុមគាំទ្រ, 66-67
- trauma recovery and = ដំណើរជាសះស្បើយពីហេតុការណ៍ប៉ះ ទង្គិចផ្លូវចិត្តធ្ងន់ធ្ងរ, 58

Dressings, safe handling of = ដូរបង់បិទដំបៅ, ចាត់ចែងដោយ សុវត្ថិភាពនៃ, 179, 180

Drug resistance = ថ្នាំធន់នឹងជំងឺ (ឬ ឥទ្ធិពលថ្នាំបានស្តុកក្នុងរាងកាយ)

- antibiotics = ថ្នាំផ្សះ (អង់ទីប៊ីយូទិច), 327
- ART = ថ្នាំអាក, 359

Drugs = គ្រឿងញៀន, ឱសថ, ថ្នាំ,

- infertility and = គ្មានលទ្ធភាពបង្កកំណើត និង, 82
- needle sharing = ប្រើម្ជុលចាក់ថ្នាំមួយចូលគ្នា, 180
- trauma reactions and = ប្រតិកម្មតបទៅនឹងហេតុការណ៍ប៉ះទង្គិច ផ្លូវចិត្តធ្ងន់ធ្ងរនិង, 57
- also see Alcohol; Medicines; Tobacco = ចូរមើល គ្រឿងស្រវឹង, ថ្នាំពេទ្យ, បារី ឬ ថ្នាំជក់

Dry sex = ការរួមភេទដែលស្ងួត, 151, 182, 284

Dysreflexia = ជំងឺសំពាធឈាមលើសស្រួចស្រាវ, 117-119

- causes of = មូលហេតុនៃ, 117, 132
- childbirth and = ការសម្រាលកូន និង, 238-239, 240
- as medical emergency = ជាការសង្គ្រោះបន្ទាន់ផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ, 118, 133, 239
- pelvic exam and precautions against = ការពិនិត្យអាងត្រគាក និង បម្រុងប្រយ័ត្នដែលប្រឆាំងនឹង, 132-133
- pregnancy and = ផ្ទៃពោះ និង, 213
- sex and = ការរួមភេទ និង, 153
- signs = រោគសញ្ញា, 118
- treatment = ការព្យាបាល, 118-119

*****

(តទៅទំព័រថ្មី)

E	
<p>Ear piercing = ចោរត្រចៀក, ទំព័រ 180</p> <p>Ears <i>see</i> Deaf women; Hearing impairments, women with = ត្រចៀក ចូរមើល ស្ត្រីច្រង, បាត់បង់ការស្តាប់ឮ, ស្ត្រីដែល</p> <p>Eating <i>see</i> Diet = ការហូបចុក ចូរមើល របបម្ហូបអាហារ</p> <p>Education = ការអប់រំ</p> <ul style="list-style-type: none"> • community ensuring = សហគមន៍ត្រូវធ្វើឱ្យពិតប្រាកដ, 22, 69 • denied to girls and women = ការបដិសេធមិនឱ្យក្មេងស្រី និង ស្ត្រី, 22, 51, 52, 292 • family promoting = ក្រុមគ្រួសារលើកកម្ពស់, 69 • literacy classes = ថ្នាក់រៀនអក្សរ ឬ ថ្នាក់អក្ខរកម្ម, 18, 26 • and partners, finding = និងដៃគូ, ការរកឃើញ, 143 • sexual health = សុខភាពខាងផ្លូវភេទ, 142, 156, 182-184, 204 • on violence against women = ស្ត្រីអំពើហិង្សាប្រឆាំងនឹងស្ត្រី, 312 • working for change = ធ្វើការងារសំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរដ៏ប្រពៃ, 22, 24 <p>Efavirenz = ថ្នាំ អេហ្វារីវេន, 361</p> <p>Ejaculation = លិង្គបញ្ចេញទឹកកាម, 79, 82, 145, 203, 205</p> <p>Elders <i>see</i> Older women = មនុស្សចាស់ ចូរមើល ស្ត្រីចំណាស់</p> <p>Emergency methods of family planning = វិធីសាស្ត្រសង្គ្រោះបន្ទាន់នៃផែនការគ្រួសារ</p> <ul style="list-style-type: none"> • IUD as = អាយយូឌី ជា (កងពន្យារកំណើត), 205 • overview = ទិដ្ឋភាពទូទៅ, 205 • rape and = ការរំលោភបំពានផ្លូវភេទ និង, 302 • side effects of = ឥទ្ធិពលធ្វើទុក្ខនៃ, 358 • use of = ប្រើនៃ, 357-358 <p>Emotional abuse = ការធ្វើបាបខាងផ្លូវចិត្ត</p> <ul style="list-style-type: none"> • abandonment = ការបោះបង់ចោល, 292 • isolation = ការដាច់ឆ្ងាយពីគេឯង, 292, 306 • neglect = មិនយកចិត្តទុកដាក់, មិនអើពើ, 293 • overview = ទិដ្ឋភាពទូទៅ, 290 • as weakening woman = ជាអំពើធ្វើឱ្យស្ត្រីខ្សោយ, 291 • <i>also see</i> Abuse = ចូរមើល ការធ្វើបាប, ការរំលោភបំពាន, <p>Emotions <i>see</i> Feelings = រំជួលចិត្ត, ចូរមើល អារម្មណ៍</p> <p>Enemas, avoid during pregnancy = ការបាញ់ទឹកចូលរន្ធកូទដើម្បីលាងពោះវៀនដើម្បីបញ្ចុះលាមក ឬ ដើម្បីបង្កើនជាតិទឹក, ចូរចៀសវាងនៅអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ, 229</p>	<p>Epidural = ស្រទាប់ស្បែកអេពីឌុយរ៉ាល់ (ចាក់ថ្នាំស្លឹកចូលស្រទាប់នេះនៅចន្លោះអ្វីងកងខ្នងពេលសម្រាលកូនដោយការវះកាត់), ទំព័រ 238, 239</p> <p>Epilepsy, women with = ជំងឺឆ្លុកឆ្លុក/ស្កន់, ស្ត្រីដែល</p> <ul style="list-style-type: none"> • baby safety = សុវត្ថិភាពទារក, 272 • Down syndrome = ពិការប្រាជ្ញាអន់ថយ, បញ្ហាអន់, 281 • gums swollen and sore = ហើមនិងឈឺអញ្ចាញធ្មេញ, 98 • hormonal methods of family planning = វិធីសាស្ត្រអ័រម៉ូននៃផែនការគ្រួសារ, 196, 198 • older women = ស្ត្រីចំណាស់, 280, 281 • pregnancy = មានផ្ទៃពោះ, 214, 231 • <i>also see</i> Convulsions = ចូរមើល ប្រកាច់ <p>Epinephrine = ថ្នាំ អេពីនេហ្វ្រីន, 342</p> <p>Equipment = ឧបករណ៍ជំនួយ</p> <ul style="list-style-type: none"> • baby cushion = ពូក ឬ ទ្រនាប់សំរាប់ទារក, 272 • barriers to protect baby = របាំងយ៉ាងដើម្បីការពារទារក, 272, 273 • bed for baby in mother's bed = គ្រែសំរាប់ទារកលើគ្រែម្តាយ, 268 • bed for pregnancy = គ្រែសំរាប់ពេលមានផ្ទៃពោះ, 224 • birthing chairs and stool = កៅអីនិងជើងម៉ាស៊ីនសំរាប់កើតកូន, 241, 242 • care of = ការថែទាំនៃ, 363-368 • changing table = តុសំរាប់ផ្លាស់ប្តូរកូននិងខោអាវ, ទំព័រ 268 • clothing removal = ដោះខោអាវចេញ, 123, 268 • crutches and canes, making = ឈើច្រត់, ការធ្វើ, 223 • handles for holding things = ប្រដាប់សំរាប់កាន់វត្ថុនានា, 98 • harness for older baby = កន្ត្រកដាក់កូនសំរាប់ទារកចាស់ទៃ, 272 • hearing aids = ឧបករណ៍ជំនួយការស្តាប់, 363-365 • sling to carry baby = កន្ត្រក/ស្បែកស្បាយទារក, 271-272 • <i>Velcro</i> = វែលក្រូ (ស្តុតនីឡុងស្លិតមានរោមច្រាវនិងទំពក់ល្អិតៗ), 268, 270 • walker, making = ឧបករណ៍ជំនួយការដើរ, ការធ្វើ, 223 • <i>also see</i> Canes and sticks; Catheters; Crutches; Mobility aids; Prosthetics; Wheelchairs = ឈើច្រត់មានក្បាលរាងក្រដុំក និង ឈើច្រត់ត្រង់ដូចដំបង, ឈើច្រត់ត្រឹមកែងដៃ, ឈើច្រត់ក្រោមភ្លៀក, ឧបករណ៍ជំនួយការដើរ/បំលាស់ទីតាំង, ដៃជើងសិប្បនិម្មិត, រទេះសំរាប់ជនពិការ <p>Ergometrine maleate = ថ្នាំ អ៊ីរហ្គូមេទ្រីន ម៉ាលីត, 342</p>
(តទៅគុណនាខាងស្តាំ)	(តទៅទំព័រខាងឆ្វេង)

E - F

Erythromycin = ថ្នាំ អេរីត្រូមីស៊ីន, ទំព័រ 343

Estrogen = អ័រម៉ូន អេស្ត្រូជែន

- menopause and = ដល់អាយុកាលអស់ឈាមរដូវ និង, 282, 284
- puberty and = ចូលវ័យគ្រប់ការ, ពេញក្រមុំ, ពេញកំលោះ, 72
- weak bones (osteoporosis) and = ឆ្អឹងខ្សោយ (ពុកឆ្អឹង) និង, 280
- also see **Hormonal methods of family planning** = ចូរមើល

វិធីសាស្ត្រអ័រម៉ូននៃផែនការគ្រួសារ

Examination of self, or with assistance = ការពិនិត្យដោយខ្លួនឯង ឬ ជាមួយអ្នកជួយ

- of breasts = នៃដោះ, 128-130
- in daily care = ការថែទាំប្រចាំថ្ងៃ, 96
- exams to do at home = ការពិនិត្យដែលអាចធ្វើនៅផ្ទះ, 135
- of feet = នៃជើង, 97
- pressure sore detection = ការពិនិត្យរកមើលដំបៅគ្រែ, 114, 117
- for STIs = សំរាប់ជំងឺកាមរោគ, 158-159

Exams and tests = ការពិនិត្យ និង ការធ្វើតេស្ត

- of babies, for leprosy = នៃទារក, សំរាប់ជំងឺហាងស៊ុន/យូង, 12
- breast exam = ការពិនិត្យដោះ, 128-130
- CD4 count = ការរាប់ស៊ីឌី4, 358
- need for = តំរូវការសំរាប់, 125-126
- other suggested exams to stay healthy = យោបល់ផ្សេងៗចំពោះ ការពិនិត្យដើម្បីរក្សាសុខភាពឱ្យល្អ, 135
- permission, asking for = ការអនុញ្ញាត, ការស្នើសុំសំរាប់, 304
- preparation for = ការរៀបចំសំរាប់, 127-128
- for STIs = សំរាប់កាមរោគ, 12, 164, 169
- also see **Pelvic exam** = ចូរមើល ការពិនិត្យអាងត្រគាក

Excision see **Female genital cutting** = ការកាត់ចេញ ចូរមើល ការកាត់ចោលផ្នែកតូចមួយនៃប្រដាប់ភេទស្ត្រី

Exclusion, as harmful belief = ការបដិសេធ ឬ មិនដាក់បញ្ចូល, ជាជំនឿដែលបង្កទុក្ខទោស, 15

- also see **Barriers; Harmful beliefs about disability** = ចូរមើល ឧបសគ្គរារាំង, ជំនឿដែលបង្កទុក្ខទោសអំពីពិការភាព

Exercise = ការហាត់ប្រាណ, 88-95

- for caregivers = ចំពោះអ្នកថែទាំ, 319

(តទៅគុណនាមស្ត្រី)

- change position = ផ្លាស់ប្តូរស្ថានភាព (ប្រែរាងកាយ), ទំព័រ 89, 278
- constipation prevention = ការទប់ស្កាត់កុំឱ្យភ្លៀនលាមក, 108
- lifting objects = លើកវត្ថុ, 90
- menopause and = ដល់អាយុកាលអស់ឈាមរដូវ និង, 283
- older women and = ស្ត្រីចំណាស់ និង, 278-279
- pain management with = គ្រប់គ្រងការឈឺចាប់ជាមួយ, 120
- post-polio syndrome and = ក្រោយពីហេតុការណ៍ជំងឺប៉ូលីយ៉ូនិង, 279
- pregnancy and = ផ្ទៃពោះ និង, 226, 227
- swimming = ការហែលទឹក, 90, 120, 227
- tight (spastic) muscles and = សាច់ដុំតឹង (រឹងតាំង) និង, 92, 226

Exercises = ការហាត់ប្រាណ

- for contractures = សំរាប់សន្លាក់តាំង, 94-95
- during labor = នៅអំឡុងពេលឈឺពោះកើតកូន, 243
- for joint overuse injuries = សំរាប់សន្លាក់រូបសប្រើប្តូរកំលាំង, 93, 94
- pushing exercise for spastic muscles = លំហាត់ប្រាណរុញសំរាប់ សាច់ដុំរឹងតាំង, 134
- relaxation = ការសម្រាក, 61
- squeezing exercise = ហាត់ប្រឹងលាខ្លឹមៗសាច់ដុំ, 101, 215, 229
- stretching muscles = ការពន្លឺតសាច់ដុំ, 90-91

Eye patch = ស្បែកសំរាប់បិទលើភ្នែក, 100

Eyes = ភ្នែក

- of baby, care for = នៃទារក, ថែទាំសំរាប់, 250
- blurred or double vision = ព្រិលភ្នែក ឬ ឃើញវត្ថុមួយជាពីរ, 246
- blurred vision or seeing spots = ព្រិលភ្នែក ឬ បែកអំពិលអំបែក, 118
- care of = ការថែទាំនៃ, 99-100
- leprosy and problems with = ជំងឺហាងស៊ុន និងបញ្ហាជាមួយ, 99-100
- older women and eyesight loss = ស្ត្រីចំណាស់ និងការបាត់បង់ការ មើលឃើញច្បាស់, 280

*****

Factories, unsafe working conditions = រោងចក្រ, ស្ថានភាពការងារគ្មានសុវត្ថិភាព, 13-14

- also see **Work** = ចូរមើល ការងារ, ធ្វើការ

Fainting = សន្លប់, ខ្យល់ចាប់

- allergy to medicine = ប្រតិកម្ម ឬ រើអស្សង្ស័យច្នៃពេទ្យ, 329
- anemia = ជំងឺស្លេកស្លាំង, 87

(តទៅទំព័រថ្មី)

F	
<ul style="list-style-type: none"> • panic attacks and fear of = ការតក់ស្លុតខ្លាំងនិងភ័យខ្លាចនៃ, ទំព័រ 56 • tubal pregnancy = កូនក្នុងដៃស្បូន, 220 <p>Fallopian tubes = ដៃស្បូន</p> <ul style="list-style-type: none"> • illustrated = រូបភាព, រូបបាតគូរបង្ហាញ, 75 • monthly cycle and = ខួបឈាមរដូវប្រចាំខែ (រដូវ) និង, 75, 79 <p>Family = ក្រុមគ្រួសារ</p> <ul style="list-style-type: none"> • abuse prevention by = ការទប់ស្កាត់ការធ្វើបាបដោយ, 311 • abuser protected by = ជនពាលត្រូវបានការពារដោយ, 298 • adoption = ការសុំកូនមកចិញ្ចឹម, 83 • attitudes as barriers in = អាកប្បកិរិយាជាឧបសគ្គរារាំងក្នុង, 19–20 • breastfeeding support by = ការបំបៅដោះកូនគាំទ្រដោយ, 256 • childbirth support by = ការសម្រាលកូនគាំទ្រដោយ, 251 • child feeding support by = ការបញ្ជាក់អាហារកូនគាំទ្រដោយ, 266 • confidence nurtured in = ការបណ្តុះទំនុកចិត្តនៅក្នុង, 20 • early assistance to children = ការជួយកុមារឱ្យទាន់ពេល, 21 • health exams support = គាំទ្រការពិនិត្យសុខភាព, 127, 137 • institutions, placement in = មជ្ឈមណ្ឌល, ដាក់ឱ្យរស់នៅក្នុង, 306 • mental health promoted by = សុខភាពផ្លូវចិត្តបានគាំទ្រដោយ, 68–69 • older women and need for support by = ស្ត្រីចំណាស់ និងតំរូវការសំរាប់ការគាំទ្រដោយ, 281 • pregnancy, support for = ផ្ទៃពោះ, ការគាំទ្រសំរាប់, 233 • puberty support by = ចូលវ័យគ្រប់ការគាំទ្រដោយ, 76–77 • rape, feelings about = ការចាប់រំលោភ, អារម្មណ៍អំពី, 300, 304 • relationships with, nurturing of = ទំនាក់ទំនងជាមួយ, ការបណ្តុះទំនុកចិត្តនៃ, 76 • self-esteem of disabled women and = ការឱ្យតម្លៃខ្លួនឯងរបស់ស្ត្រីពិការនិង, 52 • sexual health, support for = សុខភាពនៃផ្លូវភេទ, គាំទ្រសំរាប់, 150, 155, 183 • sign language and = ភាសាសញ្ញា និង, 369 • stigma of rape and = ស្លាកស្នាមទុយ័សនៃការចាប់រំលោភ និង, 300 • sudden disability affecting = ធ្លាក់ខ្លួនពិការភ្លាមៗប៉ះពាល់, 317–318 • support group for = ក្រុមគាំទ្រសំរាប់, 21 • also see Abuse; Babies; Caregiving; Children; Mothers = ចូរមើល ការធ្វើបាប, ទារក, ផ្តល់ការថែទាំ, កុមារ, ម្តាយ <p style="text-align: right;">(តទៅគូលោនខាងស្តាំ)</p>	<p>Family planning = ផែនការគ្រួសារ (វិធីការពារកុំឱ្យមានកូន)</p> <ul style="list-style-type: none"> • after pregnancy = ក្រោយពីការមានផ្ទៃពោះ, ទំព័រ 249 • barrier methods = វិធីសាស្ត្ររារាំងកុំឱ្យមានកូន, 187, 189–195, 206 • benefits of = ផលប្រយោជន៍នៃ, ផលចំណេញនៃ, 185 • breastfeeding as = ការបំបៅដោះកូនជា, 188, 199 • comparison chart with other methods = តារាងប្រៀបធៀបជាមួយវិធីសាស្ត្រផ្សេងៗ, 188 • effectiveness of = ប្រសិទ្ធភាពនៃ, 187–188 • emergency methods = វិធីសាស្ត្រសង្គ្រោះបន្ទាន់, 205 • hormonal methods = វិធីសាស្ត្រអ័រម៉ូន, 187, 196–199, 206, 355–358 • intrauterine devices (IUDs) = កងពន្យារកំណើត (អាយយូឌី), 187, 195, 205, 206 • menopause and use of = ដល់អាយុកាលអស់ឈាមរដូវនិងប្រើនៃ, 285 • natural methods = វិធីសាស្ត្រធម្មជាតិ, 187, 200–203 • paralysis and, = ពិការស្វិតជើង (ពិការស្វិតអវះយវះ) និង, 206 • permanent methods = វិធីសាស្ត្រអចិន្ត្រៃយ៍, 187, 203–205 • sign language for = ភាសាសញ្ញាសំរាប់, 369 • working for change = ធ្វើការងារសំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរដ៏ប្រពៃ, 186, 205 • also see Abortion; Pregnancy; Safer sex; Sex; specific methods = ចូរមើល ការពន្ធកូនចោល, ផ្ទៃពោះ, សុវត្ថិភាពរួមរក្ស, វិធីសាស្ត្រជាក់លាក់ <p>Farming, dangerous work conditions = ការធ្វើចិញ្ចឹម, ស្ថានភាពការងារដែលគ្រោះថ្នាក់ ឬ គ្មានសុវត្ថិភាព, 13, 14</p> <p>Feelings = អារម្មណ៍</p> <ul style="list-style-type: none"> • body changes and = រាងកាយប្រែប្រួល និង, 76 • of caregivers = នៃអ្នកផ្តល់ការថែទាំ, 317–318, 319, 322–323, 326 • healthy ways to talk about = មានប្រយោជន៍ដើម្បីនិយាយអំពី, 318 • menopause and = ដល់អាយុកាលអស់ឈាមរដូវ និង, 282, 283 • miscarriage and = រលូតកូន និង, 219 • monthly bleeding and = ឈាមរដូវ និង, 110 • of partner, after rape = នៃដៃគូ, ក្រោយពីរឿងចាប់រំលោភ, 305 • puberty and = ចូលវ័យគ្រប់ការ និង, 72 • rape and = ការចាប់រំលោភ និង, 300, 301, 304, 305 • sadness after childbirth = សោកសៅខ្លាំងក្រោយពីសម្រាលកូន, 250 • sexual health and = សុខភាពផ្លូវភេទ និង, 153–154 <p style="text-align: right;">(តទៅទំព័រថ្មី)</p>

F - G

- suicidal = ការសំលាប់ខ្លួន, អត្តឃាត, ទំព័រ 55
- support groups recognizing = ក្រុមគាំទ្រទទួលស្គាល់, 66
- also see **Communication; Mental health** = ចូរមើល
- **ការប្រាស្រ័យទាក់ទង, សុខភាពខាងផ្លូវចិត្ត**
- Feet** = ប្រអប់ជើង
- care of = ការថែទាំនៃ, 96–98
- swelling of, in pregnancy = ហើមនៃ, ក្នុងពេលមានផ្ទៃពោះ, 222, 232
- Female condoms** see **Condoms for women** = **ស្រោមអនាម័យស្ត្រី**
- ចូរមើល **ស្រោមអនាម័យសំរាប់ស្ត្រី**
- Female genital cutting** = **កាត់ចោលផ្នែកតូចមួយនៃប្រដាប់ភេទស្ត្រី**
- childbirth and = ការសម្រាលកូន និង, 245
- hepatitis prevention = ការទប់ស្កាត់ជំងឺថ្លើម, 168
- pain during sex = ឈឺចាប់នៅអំឡុងពេលរួមភេទ, 151
- as practice = ជាការអនុវត្ត, 245
- Fertility awareness methods of family planning** = **ការយល់ដឹងពីវិធីសាស្ត្របង្កកំណើតនៃផែនការគ្រួសារ**
- comparison chart with other methods = តារាងប្រៀបធៀប ជាមួយវិធីសាស្ត្រផ្សេងៗ, 188
- counting days method = វិធីសាស្ត្ររាប់ចំនួនថ្ងៃ, 201–202
- mucus method = វិធីសាស្ត្រសំគាល់ជាតិវិអិលក្នុងរន្ធយោនី, 200–201
- Fertilization** = ការបង្កកំណើត (មានជីវជាតិកូន), 75, 80, 187
- Fever** = **ជំងឺគ្រុនក្តៅ**
- ART and = ថ្នាំ **អាត** និង, 360
- breast infection (mastitis) and = ជំងឺរលាកដោះ/លាសដោះ និង, 260
- chancroid and = ជំងឺទាមឡា និង, 164
- genital herpes and = ជំងឺរើមលើប្រដាប់ភេទ និង, 165
- gonorrhea and = ជំងឺប្រមេះ និង, 160
- hepatitis and = ជំងឺថ្លើម, 167
- HIV/AIDS and = វីរុសហ៊ីវ/អេដស៍ និង, 169, 174, 233
- IUD and = **អាយូឌី** (កងពន្យារកំណើត) និង, 195
- kidney infection and = ជំងឺរលាកតម្រងនោម និង, 106
- labor with = ឈឺពោះកើតកូនជាមួយ, 246
- pressure sore infection and = ជំងឺប្រែផ្ទៃដែលក្លាយ និង, 116
- syphilis and = ជំងឺស្វាយ និង, 163
- tetanus of newborn and = តេតាណូសនៃទារកទើបនឹងកើតនិង, 251

(តទៅគូលេនខាងស្តាំ)

- womb infection and = ជំងឺរលាកស្បូន និង, ទំព័រ 248
- Fibroids, miscarriage and** = សាច់សរសៃៗដុះក្នុងស្បូន, រលូតកូននិង, 82
- Fits** see **Convulsions; Epilepsy** = **ប្រកាច់, ជំងឺឆ្លុតឆ្លាក់/ស្កន់**
- Fixed (Foley) catheter** = ទុយោសុងអចិន្ត្រៃយ៍, 102, 229
- Foam contraceptive** see **Spermicides** = **ថ្នាំពពុះការពារកុំឱ្យមានកូន ចូរមើល ថ្នាំក្រែមសំលាប់មេជីវិត**
- Foley catheter** = ទុយោមានប្លោកនៅខាងចុង, 102, 229
- Folic acid (folate)** = ជាតិអាស៊ីត ហូលិក (ហូលេត), 216
- cleft palate and lack of = រែបក្រអូមមាត់ និង ខ្វះនៃ, 11
- Food** see **Diet** = **ម្ហូបអាហារ ចូរមើល របបម្ហូបអាហារ**
- Formula** = រូបមន្ត (ជួនកាលសំដៅចំណីអាហារផលិតស្រាប់)
- learning disabilities and preparation of = ពិការភាពផ្នែករៀនសូត្រ ឬ បញ្ហាពិបាកយល់ដឹងនិងការរៀបចំនៃ, 254
- malnutrition resulting from = ខ្វះអាហារូបត្ថម្ភជាលទ្ធផលពី, 261
- safety of feeding = សុវត្ថិភាពនៃការបញ្ចុកចំណីអាហារ, 263–264
- *****
- Games for recreation** = **ល្បែងសំរាប់ការកែកំសាន្ត**, 285
- Gender** = **យែនឌ័រ (ភេទ)**
- beauty standard and = ស្តង់ដាររូបសម្ផស្ស និង, 140
- diet and = របបម្ហូបអាហារ និង, 51, 86
- disability and = ពិការភាព និង, 315
- education and = ការអប់រំ និង, 22, 51, 52
- opportunities and = ឱកាសនានា និង, 9, 51
- social preference for boys = សង្គមលំអៀងទៅខាងក្មេងប្រុស, 212
- Generic medicine names** = ឈ្មោះដើមពីកំណើតថ្នាំពេទ្យ, 329
- Genital herpes** = **ជំងឺរើមលើប្រដាប់ភេទ**
- as cause of birth defects = ជាហេតុបង្កឱ្យខូចទ្រង់ទ្រាយពីកំណើត, 12
- pregnancy and = ផ្ទៃពោះ និង, 165
- signs = រោគសញ្ញា, 165
- in throat, condom to prevent = ក្នុងបំពង់ក, ស្រោមអនាម័យការពារ, 181
- treatment = ការព្យាបាល, 165
- Genitals** = **ប្រដាប់ភេទ**
- defined = អត្ថន័យ, និយមន័យ, 77

(តទៅទំព័រថ្មី)

G - H

- illustrated = រូបភាព, រូបភាពបានគូររូបដោយ, ទំព័រ 78, 79, 146
- men's = របស់បុរស, 79
- overview = ទិដ្ឋភាពទូទៅ, 78
- tears and cuts in, rape and = របែកនិងដាច់រលាកក្នុង, ការចាប់រំលោភ និង, 303
- tears in, childbirth and = របែកក្នុង, ពេលកើតកូន និង, 249
- washing of = ការលាងសំអាតនៃ, 100, 103, 106, 109
- also see **Reproductive system; STIs =**

ប្រព័ន្ធនៃប្រដាប់បន្តពូជ, កាមរោគ

Genital warts (HPV) =

បួសដុះលើប្រដាប់ភេទ (វិរុសប៉ាពីឡូម៉ាវៃ មនុស្ស), 165–167

- cancer of the cervix and = ជំងឺមហារីកនៃកស្បូន និង, 165
- pregnancy and = ផ្ទៃពោះ និង, 167
- signs = រោគសញ្ញា, 166
- treatment = ការព្យាបាល, 166–167

Gentian violet = ថ្នាំទឹក ហ្សង់ស្យាន-វីយ៉ូឡេ (ទឹកលាងដំបៅ), 344

German measles (rubella) = ជំងឺស្លឹក, 12, 215, 276

Girls = ក្មេងស្រី, កុមារី

- as caregivers = ជាអ្នកថែទាំ, 315
- education denied to = ការអប់រំបដិសេធចំពោះ, 22, 51, 52, 292
- food withheld from = ម្ហូបអាហារត្រូវបានយកពី, 11, 86
- low status of = ឋានទាបនៃ, តំលៃទាប, 212
- mental health of = សុខភាពផ្លូវចិត្តនៃ, 68–69
- mothers supporting = ម្តាយគាំទ្រ, 21
- older women sharing experiences with = ស្ត្រីចាស់ៗចែករំលែកបទពិសោធន៍ជាមួយ, 286
- resources denied to = ធនធានត្រូវបានបដិសេធចំពោះ, 9, 19
- self-esteem of = ការឱ្យតម្លៃខ្លួនឯងរបស់, 51, 68–69, 141
- sexuality education and = ការអប់រំពីរឿងផ្លូវភេទនិង, 142, 155, 156

● also see **Abuse of disabled girls and women; Education; Puberty = ចូរមើល ការធ្វើបាបនៃក្មេងស្រីនិងស្ត្រីពិការ, ការអប់រំ, ចូលវ័យគ្រប់ការ**

Giving birth see Childbirth = កើតកូន ចូរមើល សម្រាលកូន

Glycerin suppositories = ថ្នាំគ្លីសេរីន សុលបញ្ចុះលាមក, 107, 108

Goat milk = ទឹកដោះស្រស់បានពីសត្វពពែ, 263–264

(តទៅតួលេខខាងស្តាំ)

Gonorrhea = ជំងឺប្រមេ: (ប្រមេទឹកបាយល្អលក់)

- signs = រោគសញ្ញា, ទំព័រ 160
  - in throat, condoms to prevent = ក្នុងបំពង់ក, ស្រោមអនាម័យការពារ, 181
  - treatment = ការព្យាបាល, 161–162
- Government policies and laws = គោលនយោបាយរដ្ឋាភិបាល និងច្បាប់**

- abortion following rape = ពន្លត់កូនចោលបន្ទាប់ពីរឿងរំលោភបំពានផ្លូវភេទ, 302
- abuse, teaching about = ការធ្វើបាប, បង្រៀនអំពី, 312
- for accessibility = សំរាប់ភាពអាចទទួលយកបាន, 19, 23, 25
- benefits for older persons with disabilities = ផលប្រយោជន៍សំរាប់មនុស្សចាស់ដែលមានពិការភាព, 286
- as economic barrier = ជាការរារាំងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច, 33
- family planning and = ផែនការគ្រួសារ និង, 158
- hearing aids and batteries, free = ឧបករណ៍ជំនួយការស្តាប់ និង ថ្ល, មិនបង់លុយ, 364
- HIV treatment = ការព្យាបាលវីរុសហ៊ីវ, 176
- paid personal assistants = មនុស្សដែលគេជួល, ល្អ, 316
- registration of births = ការចុះឈ្មោះនៃសំបុត្រកំណើត, 251
- also see **Working for change = ចូរមើល ធ្វើការងារសំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរដ៏ប្រពៃ**

Grief, miscarriage and = សេចក្តីទុក្ខ, រលូតកូន និង, 219

Growths = លូតលាស់, ដុះ

- genital warts = បួសដុះលើប្រដាប់ភេទ, 165–167
- pain during sex and = ការឈឺចាប់នៅអំឡុងពេលរួមភេទ, 151
- also see **Cancer; Lumps = ចូរមើល ជំងឺមហារីក, ដុំសាច់**

*****

Handles, making = ប្រដាប់កាន់ (សំរាប់ទ្រាប់ដៃ), ការធ្វើ, 98

Handrails (or ropes) = បង្គាន់ដៃសំរាប់តោងដើរ (ខ្សែពួរ), 38, 123

Hands = ប្រអប់ដៃ

- care of = ការថែទាំនៃ, 96
- holding things, making handles for = កាន់វត្ថុ, ធ្វើប្រដាប់ទ្រាប់សំរាប់, 98
- older women and = ស្ត្រីចំណាស់ និង, 279

(តទៅទំព័រថ្មី)

H

- *also see* Cleanliness = ចូរមើល ភាពស្អាតត្រឹមត្រូវ, អនាម័យ
- Hansen's disease see Leprosy = ជំងឺបាងស៊ុន ចូរមើល ឃ្នង**
- Harmful beliefs about disability =**
- ជំនឿដែលបង្កទុក្ខទោសពីពិការភាព**
- abuse = ការធ្វើបាប, ទំព័រ 287, 288, 289, 307, 312
- beauty standard = ស្តង់ដាររូបសម្ផស្ស, 140
- blaming the mother = ទំលាក់កំហុសទៅលើម្តាយ, 15
- as bringing bad fortune = ជាការនាំសំណាងអាក្រក់, 140, 149, 292
- court witnesses = សាក្សីនៅតុលាការ, 302
- exclusion = ការមិនដាក់បញ្ចូល, បដិសេធ, 15
- health problems caused by disability = បញ្ហាសុខភាពបានបង្ក ដោយពិការភាព, 31, 32
- HIV/AIDS = វីរុសហ៊ីវ/អេដស៍, 15, 171, 299
- sexuality = នៃរឿងផ្លូវភេទ, 31, 32, 140-141, 149, 157
- STIs = កាមរោគ, រោគឆ្លងតាមការរួមរក្ស, 157
- *also see* Attitudes as barriers; Stigma = ចូរមើល អាកប្បកិរិយាជាឧបសគ្គរារាំង, ស្លាកស្នាមមុយស
- Headaches = ឈឺក្បាល**
- ART and = ថ្នាំ អាត និង, 360
- depression and = ជំងឺធ្លាក់ទឹកចិត្ត និង, 51, 54
- genital herpes and = ជំងឺរើមលើប្រដាប់ភេទ និង, 165
- hormonal methods of family planning and = វិធីសាស្ត្រអ័រម៉ូននៃ ផែនការគ្រួសារ, 196
- oral contraceptives and = ថ្នាំលេបសំរាប់ពន្យារកំណើត និង, 197
- severe, pounding = ធ្ងន់ធ្ងរ, ឈឺខ្នែកខ្វាយខ្វែង, 118
- from stress = ពីអាការៈតឹងតែងក្នុងចិត្ត, 51
- toxemia of pregnancy and = ហើមអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ, 232, 246
- Health center = មជ្ឈមណ្ឌលគាំពារសុខភាព**
- abortion procedures in = ដំណើរការវះកាត់កូនចោលក្នុង, 208
- accessibility suggestions = យោបល់អំពីភាពអាចទទួលយកបាន សំរាប់ជនពិការ, 36-40
- combining appointments = ការណាត់ជួបច្រើនកន្លែងក្នុងមួយថ្ងៃ, 36
- HIV testing = ការធ្វើតេស្តវីរុសហ៊ីវ, 172-173
- physical accessibility improvements = ការកែសម្រួលឱ្យល្អប្រសើរ ចំពោះផ្លូវធ្វើដំណើរនិងច្រកផ្លូវចេញចូលអាគារទាំងឡាយ, 38-40

(តទៅគូលេនខាងស្តាំ)

- privacy and = ភាពឯកជន និង, ទំព័រ 42, 294
- sign language capability in = សមត្ថភាពខាងភាសាសញ្ញាក្នុង, 36-37
- sterilization procedures in = ដំណើរការវះកាត់លែងឱ្យមានកូន, 203
- visit by support group = ក្រុមគាំទ្រមកលេងជាមួយ, 47-48
- *also see* Exams and tests; Health workers; Hospital = ចូរមើល ការពិនិត្យនិងធ្វើតេស្ត, បុគ្គលិកសុខាភិបាល, មន្ទីរពេទ្យ
- Health workers = បុគ្គលិកសុខាភិបាល**
- abortion procedures by = ដំណើរការវះកាត់កូនចោលដោយ, 208
- abuse signs, watching for = សញ្ញានៃការធ្វើបាប, រកមើលសំរាប់, 326
- caregivers supported by = អ្នកថែទាំត្រូវបានគាំទ្រដោយ, 316, 326
- childbirth conditions = ស្ថានភាពពេលសម្រាលកូន, 251
- exams, guidelines for = ការពិនិត្យ, គោលការណ៍ណែនាំសំរាប់, 128, 137-138
- family planning needs and = តំរូវការផែនការគ្រួសារនិង, 186, 205
- female, need for, = មនុស្សស្រី, ត្រូវការសំរាប់, 35
- helping women with particular disabilities = ការជួយស្រ្តីដែលមានពិការភាពជាក់លាក់, 43
- implants, placed or removed = ឧបករណ៍ពន្យារកំណើតបញ្ចុះ ក្នុងដើមដៃ, ដាក់ចូល ឬ ដោះយកវាចេញ, 198-199
- injectable contraceptives = ថ្នាំចាក់សំរាប់ពន្យារកំណើត, 198
- IUD placement = ការដាក់កងពន្យារកំណើត អាយយូឌី, 195
- learning from disabled women = ការរៀនសូត្រពីស្រ្តីពិការ, 34, 41-42, 326
- pregnancy support by = មានផ្ទៃពោះគាំទ្រដោយ, 233-234, 236
- privacy needs and = ត្រូវការភាពឯកជននិង, 42, 174, 184, 198, 294
- providing care = ការផ្តល់ការថែទាំ, 37
- puberty support by = ចូលវ័យគ្រប់ការគាំទ្រដោយ, 77
- rape, support for woman = ការចាប់រំលោភ, គាំទ្រស្រ្តី, 302, 304
- respect for disabled women = គោរពចំពោះស្រ្តីពិការ, 42, 174, 184
- sexual health support by = សុខភាពផ្លូវភេទគាំទ្រដោយ, 156, 184
- sterilization by = ការវះកាត់លែងឱ្យមានកូនដោយ, 203, 204
- *also see* Attitudes of health workers, as barrier; Midwives = ចូរមើល អាកប្បកិរិយានៃបុគ្គលិកសុខាភិបាល, ជាឧបសគ្គរារាំង, ឆ្មប
- Hearing aids = ឧបករណ៍ជំនួយការស្តាប់, 363-365**

(តទៅទំព័រថ្មី)

H

Hearing impairments, women with = បាត់បង់ការស្តាប់ឮច្បាស់, ស្ត្រី

- baby of, keeping close = ទារកនៃ, ទុកកូននៅក្បែរ, ទំព័រ 251, 267
- health worker helping = បុគ្គលិកសុខាភិបាលជួយ, 43, 138
- relationship with baby = ទំនាក់ទំនងជាមួយទារក, 267
- also see **Deaf women** = ចូរមើល **ស្ត្រីឆ្ងង់**

Heartbeat, fast = **សង្វាក់បេះដូងលោត, លឿន**

- allergy to medicine = ប្រតិកម្ម ឬ រើអស្សង្គត្តិពេទ្យ, 329
- anemia = ជំងឺស្បែកស្លាំង, 87
- anxiety = ចង់អារម្មណ៍ (ភ័យព្រួយ), 56
- dysreflexia = ជំងឺសំពាធឈាមលើសស្រួចស្រាវ, 153

stress = អាការៈតឹងតែងក្នុងចិត្ត, 50

Heartbeat, of baby = **សង្វាក់បេះដូងលោត, នៃទារក**, 217, 218

Heart disease = **ជំងឺបេះដូង**

- hormonal methods of family planning and = វិធីសាស្ត្រអប់រំម៉ូននៃផែនការគ្រួសារនិង, 196
- HRT and = វិធីព្យាបាលប្តូរអ័រម៉ូន, 283
- syphilis and = ជំងឺស្វាយ (កាមរោគ) និង, 163

Heat therapy = **វិធីព្យាបាលដោយប្រើកំដៅ**

- for arthritis = សំរាប់ជំងឺរលាកសន្លាក់ឆ្អឹង, 152
- back pain = ឈឺចុករោយខ្នងចង្កេះ, 227
- before stretching muscles = មុនពេលពន្លឺតសាច់ដុំ, 91
- breast infection (mastitis) = ជំងឺរលាកដោះ (លាសដោះ), 261
- childbirth and = កើតកូន និង, 237, 243
- for monthly bleeding discomfort = ចំពោះភាពមិនស្រួលក្នុងអំឡុង ពេលធ្លាក់ឈាមរដូវ, 110
- for muscle cramps = ចំពោះសាច់ដុំរមួល (រមួលក្រពើ), 225, 243
- overview = ទិដ្ឋភាពទូទៅ, 120
- for painful joints = ចំពោះសន្លាក់ឈឺខ្លាំង, 228
- pregnancy and = ផ្ទៃពោះ និង, 226, 227, 228
- for spastic muscles = ចំពោះសាច់ដុំតឹង/រឹងគាំង, 92, 226

Helper foods (high energy) = **ម្ហូបអាហារជំនួយ (ថាមពលខ្លាំង)**, 87

- first foods for baby and = ម្ហូបអាហារដំបូងសំរាប់ទារកនិង, 265, 266

Helping relationships = **ការជួយយកអាសារដល់ទំនាក់ទំនង**, 62

- also see **Support groups** = ចូរមើល **ក្រុមគាំទ្រ**

Hemorrhage see **Bleeding** = **ធ្លាក់ឈាមសន្លឹកសន្លាប់ មើល ធ្លាក់ឈាម**

Hemorrhage see **Bleeding** = **ធ្លាក់ឈាមសន្លឹកសន្លាប់ មើល ធ្លាក់ឈាម**

Hemorrhoids = **បួសដូងបាត**, ទំព័រ 108

Hepatitis = **ជំងឺថ្លើម**, 167–168

- hormonal methods of family planning and = វិធីសាស្ត្រអប់រំម៉ូននៃ ផែនការគ្រួសារ និង, 196
- injections spreading = ការចាក់ថ្នាំធ្វើឱ្យរាលដាល, 13
- prevention = ការការពារ ឬ ការទប់ស្កាត់, 110, 168, 179
- signs = រោគសញ្ញា, 167, 168
- vaccines for = ថ្នាំវ៉ាក់សាំងសំរាប់, 168

HepB immunization = **ថ្នាំវ៉ាក់សាំងការពារជំងឺថ្លើមប្រភេទ បេ**, 276

Herbal remedies see **Home remedies** = **ថ្នាំផ្សំពីរុក្ខជាតិ ចូរមើល ថ្នាំផ្សំនៅផ្ទះ**

Herpes see **Genital herpes** = **ជំងឺរើម ចូរមើល រើមលើប្រដាប់ភេទ**

Herpes zoster (shingles) = **ជំងឺរើមដំរី (រើមបែកទឹកចំហមុខ)**, 175

Hib immunization = **វ៉ាក់សាំងការពារជំងឺឈាមមិនកកប្រភេទ បេ ដែលការពារកុំឱ្យកុមារលាក់ស្រោមខ្លួននិងលាក់ស្លុត**, 276

High blood pressure = **សំពាធឈាមលើស**

- early detection = ការរកឃើញទាន់ពេលវេលាតាំងពីវានៅតិច, 126
- stress and = អាការៈតឹងតែងក្នុងចិត្ត និង, 50, 51
- toxemia and = ជាតិពុលក្នុងឈាម និង, 232, 246
- also see **Dysreflexia** = ចូរមើល **ជំងឺសំពាធឈាមលើសស្រួចស្រាវ**

High dose pills = **ថ្នាំគ្រាប់ថាមពលខ្លាំង (ថ្នាំពន្យារកំណើត)**, 356

Hips, uneven hip bones = **ត្រគាក, ឆ្អឹងត្រគាកមិនស្មើគ្នា**, 79

HIV/AIDS = **វីរុសហ៊ីវ/អេដស៍**, 169–179

- AIDS, described = អេដស៍, បានរៀបរាប់, 169
- breastfeeding and = ការបំបៅដោះកូន និង, 170, 199, 261–262
- care program for = កម្មវិធីថែទាំសំរាប់, 358
- as cause of birth defects = ជាហេតុបង្កឱ្យខូចទ្រង់ទ្រាយពីកំណើត, 12
- combination drugs best for = ថ្នាំផលិតចូលគ្នាស្រាប់ល្អបំផុតសំរាប់, 328
- cotrimoxazole and = ថ្នាំ **កូទ្រីម៉ុកសាហ្សុល** និង, 177
- cough = ក្អក, 175
- counseling = ការពិគ្រោះបញ្ហា, 173
- diarrhea = ជំងឺរាត, 175

H

- diet and = របបម្ហូបអាហារ និង, ទំព័រ 176, 177–178
- dry sex and = ការរួមរៀបរយដែលស្ងួត និង, 151, 182, 284
- early detection = ការរកឃើញទាន់ពេលវេលាពីវារីនេតិច, 126
- fever = ជំងឺគ្រុនក្តៅ, 174, 233
- harmful beliefs about cause and cure = ជំនឿដែលបង្កឱ្យទោសអំពីមូលហេតុនិងការជាសះស្បើយ, 15, 171, 299
- HIV, described = វីរុសហ៊ីវ, បានរៀបរាប់, 169
- infections prevented with medicines = ជំងឺដែលបង្កពីមេរោគត្រូវបានទប់ស្កាត់ជាមួយថ្នាំពេទ្យ, 177
- injections spreading = ការចាក់ថ្នាំធ្វើឱ្យរាលដាល, 13
- living positively with = ការរស់នៅដោយភាពវិជ្ជមានជាមួយ, 178
- monthly bleeding and caregivers = ឈាមរដូវ និង អ្នកថែទាំ, 110
- monthly bleeding, sex during = ឈាមរដូវនិងការរួមរៀបរយអំឡុង, 182
- mouth and throat problems = បញ្ហាមាត់និងបំពង់ក, 175
- nausea and vomiting = ចង្កោរ និង ក្អក, 175
- pregnancy and = ផ្ទៃពោះ និង, 169, 170, 233
- prevention of = ការការពារនៃ ឬ ការទប់ស្កាត់នៃ, 110, 179–182
- prevention of, family planning methods and = ការទប់ស្កាត់នៃ, វិធីសាស្ត្រផែនការគ្រួសារ និង, 189, 191, 193, 203
- privacy and = ភាពឯកជន និង, 174
- rape and = ការចាប់រំលោភ និង, 303
- safer sex = ការរួមរៀបរយដោយសុវត្ថិភាព, 180–182
- sign language for = ភាសាសញ្ញាសំរាប់, 369, 370
- signs = រោគសញ្ញា, 169
- skin rashes and itching = ស្បែកកន្ទួលហើយរមាស់, 175
- spread of = ការរាលដាលនៃ, 170–171
- stigma and = ស្លាកស្នាមមនុស្ស និង, 179
- test for = ធ្វើតេស្តសំរាប់, 172–173
- Treatment = ការព្យាបាល, 176–178, 358–362
- tuberculosis (TB) = ជំងឺរីបេង, 175, 177
- weight loss and malnutrition = ចុះទំងន់ និងខ្វះអាហារូបត្ថម្ភ, 175
- women and girls more easily infected by = ស្ត្រីនិងក្មេងស្រីកាន់តែ ងាយឆ្លងរោគដោយ, 80, 171
- working for change = ធ្វើការងារសំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរជ័យជំនះ, 182–184

(តទៅគូលេនខាងស្តាំ)

- also see **ART (antiretroviral therapy)** = ចូរមើល ថ្នាំអាត (វិធី ព្យាបាលតាមរយៈថ្នាំអង់ទីរេត្រូវីវីរ៉ាល់)
- Holding baby during breastfeeding** = ការបីទារកនៅអំឡុងពេលបំបៅ ដោះកូន, ទំព័រ 256–257
- Home** = ផ្ទះសំបែង, លំនៅដ្ឋានដ៏សុខសាន្ត
- accidents as source of disability = គ្រោះថ្នាក់ជាប្រភពនៃពិការភាព, 14
- older women and changes to = ស្ត្រីចំណាស់និងការប្រែប្រួល, 280, 286
- preventing HIV and hepatitis infection = ការទប់ស្កាត់វីរុសហ៊ីវ និង ជំងឺថ្លើម, 179–180
- services in, not institutions = សេវាបំរើក្នុង, មិនមែនមជ្ឈមណ្ឌល, 307
- also see **Cleanliness; Equipment** = ចូរមើល ភាពស្អាតបាត ឬ អនាម័យ, ឧបករណ៍ជំនួយ
- Home remedies** see **Traditional medicines** = ថ្នាំផ្សំនៅផ្ទះ ចូរមើល ឱសថបុរាណ ឬ ថ្នាំផ្សំពីរុក្ខជាតិ
- Home visits** = ការចុះសួរសុខទុក្ខតាមផ្ទះ, 35
- Homosexuality** = មនុស្សស្រលាញ់ភេទដូចគ្នា, ឡើយ, 145, 147, 148
- Honey and sugar, pressure sore treatment** = ទឹកយ៉ូនិងស្ករ, ការព្យាបាលដំបៅគ្រែ (ដំបៅចម្រាមុខ), 115
- Hookworm** = ព្រូនទំពាក់
- sandals or shoes = ស្បែកជើងសង្រែក ឬ ស្បែកជើង, 275
- anemia and = ជំងឺស្លែកស្នាំង និង, 87
- Hormonal methods of family planning** = វិធីសាស្ត្រអ័រម៉ូននៃផែនការគ្រួសារ, 196–199
- comparison chart with other methods = តារាងប្រៀបធៀបជាមួយវិធីសាស្ត្រផ្សេងៗ, 188
- implants = ឧបករណ៍ពន្យារកំណើតបញ្ចុះក្នុងដើមដៃ, 198–199
- injectable = ថ្នាំចាក់សំរាប់ពន្យារកំណើត, 198
- IUD = **អាយូឌី** (កងពន្យារកំណើត), 195
- menopause and switch from = ដល់អាយុកាលអស់ឈាមរដូវ និង ប្តូរពី, 285
- overview = ទិដ្ឋភាពទូទៅ, 187, 196
- paralysis and choice of = ពិការស្ថិតដើម និងជំរើសនៃ, 206
- progestin-only, required = អ័រម៉ូនប្រូជេស្តីនមួយមុខគត់, តំរូវការ, 196, 198, 199, 206
- side effects = ឥទ្ធិពលធ្វើឱ្យ, 196, 198, 199, 356

(តទៅទំព័រថ្មី)

H-I

- *also see Oral contraceptives Hormone replacement therapy (HRT) = ថ្នាំលេបពន្យារកំណើតតាមរយៈវិធីព្យាបាលប្តូរអ័រម៉ូន, 283*
- Hormones, puberty and = អ័រម៉ូន, ចូលវ័យគ្រប់ការ និង, 72, 79**
- Hospital = មន្ទីរពេទ្យ**
- abortion procedures in = ដំណើរការពន្លត់កូនចោលក្នុង, 208
- accessibility suggestions = យោបល់អំពីភាពអាចទទួលយកបានសំរាប់ជនពិការ, 36-40
- childbirth in, reasons for = កើតកូនក្នុង, ហេតុផលសំរាប់, 165, 208, 213, 233, 238, 239, 244
- HIV testing = ការធ្វើតេស្តរីវិសហ៊ីវ, 172-173
- mental health = សុខភាពផ្លូវចិត្ត, 60
- privacy and = ភាពឯកជន និង, 42, 294
- sign language capability in = សមត្ថភាពភាសាសញ្ញាក្នុង, 36-37
- sterilization procedures in = ដំណើរការវះកាត់កុំឱ្យមានកូន, 203
- *also see Doctors; Health workers; Institutions = ចូរមើល វេជ្ជបណ្ឌិត, បុគ្គលិកសុខាភិបាល, មជ្ឈមណ្ឌល*
- Hot flashes = ក្តៅស្កុះស្កាប់ (ស្រ្តីចាស់ៗអស់រដូវឈាម), 282, 283**
- Hot temperature, dysreflexia and = សីតុណ្ហភាពក្តៅ, ជំងឺសំពាធលាមលើសស្រួចស្រាវ និង, 117, 118**
- Hot water see Heat therapy = ទឹកក្តៅ ចូរមើល វិធីព្យាបាលដោយប្រើកំដៅ**
- HPV see Genital warts = វិរុសបាណីតឱ្យមាននៃមនុស្ស ចូរមើល ឬសដុះលើប្រដាប់ភេទ**
- HRT (hormone replacement therapy) = វិធីព្យាបាលប្តូរអ័រម៉ូន, 283**
- Hunger, loss of appetite = ឃ្នាន, មិនឃ្នានចំណីអាហារ, 167**
- Husbands see Partners = ប្តី, ស្វាមី ចូរមើល ដៃគូ**
- Hydrocortisone (cortisol) = ថ្នាំ ហ៊ីដ្រូកូរីសូន (ក័រទីស៊ុល), 345**
- Hymen = សន្ទះព្រហ្មចារីយ៍, 78**
- Hypertension see High blood pressure = ដំណើរឈាមឡើង ចូរមើល សំពាធលាមលើស**
- *****
- Ibuprofen = ថ្នាំ អ៊ីប៊ុយប្រូហ្វេន, 345**
- aspirin and = ថ្នាំ អាស៊ីរីន, 120
- Ice therapy see Cold/ice therapy = វិធីព្យាបាលដោយទឹកកក ចូរមើល វិធីព្យាបាលដោយទឹកត្រជាក់/ទឹកកក**
- Illness = ជំងឺ, រោគ, ការមានជំងឺ,**
- counting days method and = វិធីសាស្ត្ររាប់ចំនួនថ្ងៃនិង, 201
- infertility and = គ្មានលទ្ធភាពបង្កកំណើត និង, 82

(តទៅគូលោនខាងស្តាំ)

- *also see Danger signs; Prevention; STIs; specific illnesses and signs = ចូរមើល សញ្ញាគ្រោះថ្នាក់, ការទប់ស្កាត់, កាមរោគ, ជំងឺជាក់លាក់ និង រោគសញ្ញាជាក់លាក់។*
- Immunization see Vaccinations = មើល ថ្នាំវ៉ាក់សាំងការពាររោគ**
- Impaction of stool = ការប៉ះទង្គិចនៃលាមក, ទំព័រ 108**
- Impairment = ការចុះខ្សោយ ឬ ភាពពិការ ឬ ការខូចអ្វីមួយ, 6**
- *also see Disability; Women with disabilities = ចូរមើល ពិការភាព, ស្រ្តីដែលមានពិការភាព ឬ ស្រ្តីពិការ ឬ ស្រ្តីដែលពិការ*
- Implants = ឧបករណ៍ពន្យារកំណើតបញ្ចុះក្នុងដើមដៃ**
- danger signs = សញ្ញាគ្រោះថ្នាក់, 199
- removal of = ការយកឧបករណ៍ចេញ, ដោះវាចេញ, 199
- use of = ការប្រើនៃ, 198-199
- Incest see Sexual abuse = ការយកគ្នាជាដៃគូមរោទខុសច្បាប់ (ឪពុកនិងកូនស្រីបង្កើត) ចូរមើល ការរំលោភបំពានផ្លូវភេទ**
- Inclusion = ការដាក់បញ្ចូល**
- communities strengthened by = សហគមន៍បានពង្រឹងដោយ, 27
- sexual health and = សុខភាពផ្លូវចិត្ត និង, 142, 155, 156
- support groups aiding = ក្រុមគាំទ្រជួយទំនុកបំរុង, 67
- Infections = ជំងឺដែលបង្កដោយមេរោគ, ដំបៅ, ដំបៅក្លាយ**
- after childbirth, prevention of = ក្រោយពីកើតកូន, ទប់ស្កាត់នៃ, 249
- attention to minor signs = យកចិត្តទុកដាក់ចំពោះរោគសញ្ញាតិចតួច, 96
- of breast (mastitis) = នៃដោះ (រលាក/លាសដោះ), 260-261, 262
- feet and = ប្រអប់ជើងនិង, 96, 97-98
- of hands or wrists = នៃប្រអប់ដៃ ឬ កដៃ, 94
- with HIV/AIDS, medicine to prevent = ជាមួយវិរុសហ៊ីវ/អេដស៍, ថ្នាំពេទ្យដើម្បីទប់ស្កាត់, 177
- implants and = ឧបករណ៍ពន្យារកំណើតបញ្ចុះក្នុងដើមដៃនិង, 199
- injections and = ការចាក់ថ្នាំ និង, 13
- of pressure sores = នៃដំបៅគ្រែ, 116
- rape and = ការចាប់រំលោភ, ការរំលោភបំពានផ្លូវភេទ និង, 303
- sign language for = ភាសាសញ្ញាសំរាប់, 369
- of womb, following childbirth = នៃស្បូន, បន្ទាប់ពីសម្រាលកូន, 248
- yeast causing others = ផ្សិតយីស៍បានបង្កឱ្យឆ្លងរោគផ្សេងទៀត, 111
- *also see STIs; specific diseases = មើល កាមរោគ, ជំងឺជាក់លាក់*
- Infertility = គ្មានលទ្ធភាពបង្កកំណើត (គ្មានជីវជាតិផលិតកូន), 81-82**

(តទៅទំព័រថ្មី)

I - J

Infibulation see **Female genital cutting** = កាត់សិរចោល ចូរមើល ការកាត់ចោលផ្នែកតូចមួយនៃប្រដាប់ភេទស្ត្រី

Ingrown toenails = កប់ជាយក្រចកដើង (កប់ត្រចៀកក្រាញ់), ទំព័រ 97

Inherited disabilities = ពិការភាពពីតំណពូជ, 14

Injectable contraceptives = ថ្នាំចាក់សំរាប់ពន្យារកំណើត

- breastfeeding safe with = បំបៅដោះកូនមានសុវត្ថិភាពជាមួយ, 198
- as progestin-only method = ជាវិធីសាស្ត្រប្រូជេស្តីនមួយមុខគត់, 198
- use of = ការប្រើនៃ, 198

Injections = ការចាក់ថ្នាំ

- as cause of disability = ជាមូលហេតុនៃពិការភាព, 13
- HIV prevention and = ការទប់ស្កាត់វីរុសហ៊ីវ និង, 180
- measurement of = ការវាស់ប្រវែងនៃ, 329
- speeding results in emergencies = ល្បឿនជាលទ្ធផលសង្គ្រោះបន្ទាន់, 330
- unnecessary = ដែលមិនចាំបាច់, 13

Injuries = របួស

- internal, from abortion = ខាងក្នុង, ពីការពន្លាតកូនចោល, 208
- from pregnancy and childbirth = ពីការមានផ្ទៃពោះនិងការសម្រាលកូន, 247-249
- from rape = ពីការរំលោភបំពានផ្លូវភេទ, 302-303
- war creating = ការកកើតនៃសង្គ្រាម, 11
- also see **Female genital cutting; Violence against women** = ចូរមើល ការកាត់ចោលផ្នែកតូចមួយនៃប្រដាប់ភេទស្ត្រី, អំពើហិង្សាប្រឆាំងនឹងស្ត្រី

Inner folds of the vulva = បល្លែតូចនៃយោនី, 78, 145

Insecticides see **Pesticides** =

ថ្នាំពុលកំចាត់សត្វល្អិត, ចូរមើល ថ្នាំកំចាត់សត្វចង្រៃ

Inserts (suppositories) = សុលចូល (សុលថ្នាំចូល), 107, 108

Institutions, abuse in = មជ្ឈមណ្ឌល, ការធ្វើបាបនៅក្នុង, 306-307

Interactions of medicines = ឥទ្ធិពលថ្នាំពេទ្យទាក់ទិនគ្នា, 328

- oral contraceptives and = ថ្នាំលេបសំរាប់ពន្យារកំណើត, 355
- also see *specific medicines* = ចូរមើល ថ្នាំពេទ្យជាក់លាក់

Intercourse see **Sex** = ការរួមភេទលិង្គនិងយោនី មើល ការរួមរក្ស,

Interpreter for deaf women = អ្នកបកប្រែសំរាប់ស្ត្រីច្រឡំ

- looking at deaf woman = មើលទៅស្ត្រីច្រឡំ, 138
- privacy and = ភាពឯកជន, 174

(តទៅតួលេខខាងស្តាំ)

Intestinal problems, from stress =

បញ្ហាពោះវៀន, ពីអាការៈតឹងតែងក្នុងចិត្ត, ទំព័រ 51, 54

Intra-uterine devices see **IUDs** =

កងពន្យារកំណើត ចូរមើល អាយយូឌី

Iron = ជាតិដែក (សារធាតុឧស្ម័ន)

- for anemia (weak blood) = សំរាប់ជំងឺស្លេកស្លាំង (ឈាមខ្សោយ), 88
- for pressure sore prevention = សំរាប់ទប់ស្កាត់ជំហុត្រៃ, 117
- sources of = ប្រភពធនធាននៃ, 88

Isolation = ការដាច់ឆ្ងាយពីគេឯង, 54

- as abuse = ជាការធ្វើបាប, 292

Itching = រមាស់

- anus, = វនិភូមិ/ភូមិ, 108
- genitals = ប្រដាប់ភេទ, 111, 113, 159, 165, 166
- nipples = ក្បាលដោះ, 260
- skin, HIV/AIDS and = ស្បែក, វីរុសហ៊ីវ/អេដស៍, 175

IUDs (intrauterine devices) = អាយយូឌី (កងពន្យារកំណើត)

- comparison chart with other methods = តារាងប្រៀបធៀបជាមួយវិធីសាស្ត្រផ្សេងៗ, 188
- danger signs = សញ្ញាគ្រោះថ្នាក់, 195
- as emergency method of family planning = ជាវិធីសាស្ត្រសង្គ្រោះបន្ទាន់នៃផែនការគ្រួសារ, 205
- infertility and = គ្មានលទ្ធភាពបង្កកំណើត, 81
- overview = ទិដ្ឋភាពទូទៅ, 187
- paralysis and choice of = ពិការស្វិតជើង និង ជំងឺវីសនៃ, 206
- use of = ការប្រើនៃ, 195

IUS (Intrauterine system) =

អាយយូអេស (ប្រព័ន្ធកងពន្យារកំណើតជាមួយជាតិអ៊ីដ្រូកូរីន), 195

*****

Jaundice see **Hepatitis** = ជំងឺខាន់លឿង ចូរមើល ជំងឺថ្លើម

Jelly contraceptive see **Spermicides** =

ថ្នាំក្រែមពន្យារកំណើត ចូរមើល ថ្នាំសំលាប់មេជីវិត

Jobs see **Work** = ការងារ ចូរមើល ធ្វើការងារ

Joint pain and stiffness = ឈឺសន្លាក់ និង ពិបាកបត់ចុះឡើង

- caution on exercising = ប្រយ័ត្នលើការហាត់ប្រាណ, 92
- lack of exercise and = ត្រូវការការហាត់ប្រាណ និង, 88
- older women and = ស្ត្រីចំណាស់ និង, 278
- overuse injuries = របួសដោយការប្រើហួសកំលាំង, 93-94

(តទៅទំព័រថ្មី)

J - K - L

- pain management = គ្រប់គ្រងការឈឺចាប់, ទំព័រ 120
- pregnancy and pain in = ផ្ទៃពោះ និង ការឈឺចាប់ក្នុង, 228
- sexuality and = នៃរឿងផ្លូវភេទ និង, 150, 151, 152
- treatment for = ការព្យាបាលសំរាប់, 120, 228

*****

Kaposi's sarcoma = កាប៉ូស៊ីនៃសារកូម៉ា ជារោគបង្កឱ្យកើតជំងឺមហារីកនៃសរសៃឈាម/ច្រាំងជាលិជា, 175

Kidney infection = ជំងឺរលាកតម្រងនោម

- catheters and = ទុយោបូមទឹកនោម, 101, 102
- caution on pressing bladder to empty = ប្រយ័ត្នពេលសង្កត់លើពួកនោមដើម្បីធ្វើឱ្យទឹកចេញឱ្យអស់ពីពួក, 101
- signs = រោគសញ្ញា, 106
- treatment = ការព្យាបាល, 106

Kidney problems, toxemia and = បញ្ហាតម្រងនោម, ជាតិពុលក្នុងឈាម (រោគហើមនៅអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ) និង, 232

*****

Labia = បបេរ ឬ បបូរ (ស្រទាប់ស្បែកនៃយោនី), 78, 145

Labor = ការឈឺពោះកើតកូន

- birthing positions = របៀបដាក់រាងកាយពេលកើតកូន, 240–242
- bowel program and = កម្មវិធីបន្ទាបរបងលាមក, 238, 239
- breathing during = ការដកដង្ហើមនៅអំឡុងពេល, 235, 236, 240
- danger signs during = សញ្ញាគ្រោះថ្នាក់នៅអំឡុងពេល, 245–247
- dysreflexia and = ជំងឺសំពាធឈាមលើសស្រួចស្រាវ និង, 238–239, 240
- early, laxatives or purgatives causing = ទាន់ពេលនេតិច, ថ្នាំសុលឡាក់សាទីវ ឬ ប៉ូហ្គាទីវ សំរាប់បញ្ចុះលាមកបណ្តាលឱ្យ, 229
- early, sex during pregnancy and = ឈឺពោះកើតកូនមិនគ្រប់ខែ, ការរួមរក្សានៅអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ និង, 217
- long = វែង, 246
- movement and walking during = ចលនានិងការដើរនៅអំឡុង, 240
- muscle cramps and spasms = សាច់ដុំរមួលនិងតឹង, 240, 241, 243
- oxytocin overused in = ថ្នាំអុកស៊ីតូស៊ីនបានប្រើលើសកំណត់ក្នុង, 13
- signs of = សញ្ញានៃ, 236–237
- things to do once started = អ្វីៗត្រូវធ្វើពេលចាប់ផ្តើមឈឺពោះ, 237
- urine passing and = ជុះនោម និង, 238, 239, 240

(តទៅគូលោនខាងស្តាំ)

• also see **Childbirth; Contractions** = ចូរមើល ការសម្រាលកូន ឬ កើតកូន, សូនកន្ត្រាក់ ឬ សាច់ដុំកន្ត្រាក់

• **Lamivudine** = ថ្នាំ ឡាមីវូឌីន, ទំព័រ 361

Land mines, treaty to outlaw =

គ្រាប់មីនកប់ក្នុងដី, សន្ធិសញ្ញាលុបបំបាត់ការប្រើ, 11

Language = ភាសា

- health information in many = ព័ត៌មានសុខភាពមានជាច្រើន, 36
- simple, for women with learning or understanding disabilities = សាមញ្ញ, សំរាប់ស្ត្រីដែលមានបញ្ហាពិបាករៀនសូត្រ ឬ យល់ដឹង, 36
- also see **Communication; Sign language** = ចូរមើល ការប្រាស្រ័យទាក់ទង, ភាសាសញ្ញា

Language, sexual abuse with = ភាសា, រំលោភបំពានជាមួយ, 298

Laws see Government policies; Police; Working for change =

ច្បាប់ ចូរមើល គោលនយោបាយរដ្ឋាភិបាល, ប៉ូលីស,

ធ្វើការងារសំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរដ៏ប្រពៃ

Laxatives = ថ្នាំឡាក់សាទីវ សំរាប់សុលរន្ធកូនដើម្បីបញ្ចុះលាមក

- not given to baby = ហាមប្រើចំពោះទារក, 270
- not used in pregnancy = ហាមប្រើអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ, 229
- use of = ការប្រើនៃ, 108

Learning ability, of disabled women = សមត្ថភាពរៀន, នៃស្ត្រីពិការ, 6

Learning and understanding disabilities, women with =

ការរៀន សូត្រនិងការយល់ដឹងអំពីពិការភាព, ស្ត្រីដែល

- baby care and = ការថែទាំទារក និង, 254
- childbirth and = ការសម្រាលកូន និង, 236
- communication with = ការប្រាស្រ័យទាក់ទងជាមួយ, 36
- diet causing = របបម្ហូបអាហារបណ្តាលឱ្យ, 11
- family planning choices for = ជំរើសផែនការគ្រួសារសំរាប់, 204
- health exams and = ការពិនិត្យសុខភាព និង, 127–128, 138
- health worker helping = បុគ្គលិកសុខាភិបាលជួយ, 43, 236
- in institutions = នៅក្នុងមជ្ឈមណ្ឌល, 306
- monthly bleeding assistance for = ជួយថែទាំឈាមរដូវសំរាប់, 110
- sexual abuse of = ការរំលោភបំពានផ្លូវភេទនៃ, 141, 156, 299
- sexuality and = នៃរឿងផ្លូវភេទ និង, 141, 156, 204
- sterilization of = ពន្យារកំណើតតាមការរក្សាភ័យ, 204

Legal issues see Government policies and laws; Police;

Working for change = បញ្ហាស្របច្បាប់ ចូរមើល គោលនយោបាយរដ្ឋាភិបាល និង ច្បាប់, ប៉ូលីស, ធ្វើការងារសំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរដ៏ប្រពៃ

(តទៅទំព័រថ្មី)

L - M

Legs = ជើង

- swelling, oral contraceptives and = រោគហើម, ថ្នាំលេបសំរាប់ ពន្យារកំណើត និង, ទំព័រ 197
- swelling of, in pregnancy = រោគហើម, ពេលមានផ្ទៃពោះ, 222, 232
- varicose veins = នៃរោគយឺតសរសៃឈាម, 196

Lemon juice = ទឹកក្រូចឆ្មារ

- contraceptive sponge = ស្ពោត/អេប៉ុងសំរាប់ពន្យារកំណើត, 194
- iron released in = ជាតិដែករលាយក្នុង, ដាក់ជាតិដែកក្នុង, 88
- for thrush = សំរាប់ជ្រាំង (ជ្រាំងអណ្តាត), 344

Leprosy (Hansen's disease) = ជំងឺឃ្នង (ជំងឺហង់ស៊ុន)

- arthritis and = ជំងឺរលាកសន្លាក់ឆ្អឹង និង, 279
- blindness and = ភាពពិការភ្នែក, ងងឹតភ្នែក និង, 280
- eye problems and = បញ្ហាភ្នែក និង, 99-100
- feet protection and = ការពារប្រអប់ជើង និង, 98
- older women and = ស្ត្រីចំណាស់ និង, 279, 280
- testing babies for = ការធ្វើតេស្តទារកសំរាប់, 12

Leukemia = ជំងឺមហារីកឈាម, 12

Lice = ថៃ, 275

Lidocaine = ថ្នាំ លីដីកាអ៊ីន, 346

Lifting objects, how to = លើកដាក់វត្ថុ, របៀប ឬ វិធីធ្វើ , 90, 320

Lips, vaginal see Vaginal folds = បបេរ/បបូរ, យោនី ចូរមើល

ស្រទាប់នៃស្បែកយោនី

Liquids = ទឹក, វត្ថុរាវ, អង្គធាតុ, ទឹកល្បាយ

- rehydration drink = ទឹកល្បាយសំរាប់ផឹកកុំឱ្យខ្សោះជាតិ, 274
- also see Water = ចូរមើល ទឹក

Listening = ការស្តាប់

- to caregiver's needs = ដើម្បីតម្រូវការរបស់អ្នកថែទាំ, 326
- health workers and need for = បុគ្គលិកសុខាភិបាល និង តម្រូវការសំរាប់, 35, 41
- by loving partner = ដោយដៃគូ/ប្តីជាទីស្រឡាញ់, 143
- not listening to disabled women = មិនស្តាប់ស្ត្រីពិការ, 288, 302
- in support groups = ក្នុងក្រុមគាំទ្រ, 65, 323
- to women after abuse = ចំពោះស្ត្រីក្រោយពីការធ្វើបាប, 295, 300-301, 304

(តទៅគូលោនខាងស្តាំ)

- to women after trauma = ចំពោះស្ត្រីក្រោយពីហេតុការណ៍ប៉ះទង្គិច ផ្លូវចិត្តធ្ងន់ធ្ងរ, ទំព័រ 59

Literacy, working for change in = ការចេះអាននិងសរសេរ, ធ្វើការងារសំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរដ៏ប្រពៃនៅក្នុង, 18, 26

Liver = ថ្លើម

- ART and problems of = ថ្នាំអាត និងបញ្ហានៃ, 360
- also see Hepatitis = ចូរមើល ជំងឺថ្លើម

Loop, the see IUDs = កង, ចូរមើល អាយយូឌី (កងពន្យារកំណើត)

Low back pain see Back pain = ឈឺខ្នងផ្នែកក្រោម ចូរមើល ឈឺខ្នង

Low dose pills = ថ្នាំគ្រាប់ថាមពលទាប ឬ ខ្សោយ, 355, 357

Lower belly pain see Abdomen pain = ឈឺពោះផ្នែកក្រោម ចូរមើល ឈឺពោះ (មិនមែនឈឺពោះកើតកូន)

Lumps in breast = ដុំក្នុងដោះ,

- in breast = ក្នុងដោះ, 73
- breast self-exam and = ការពិនិត្យដោះដោយខ្លួនឯង និង, 128-129
- also see Cancer; Growths = ចូរមើល ជំងឺមហារីក, ដុំសាច់ដុះ

Lymph nodes, swollen = សរសៃកូនកណ្តុរ, ហើម

- in armpit, breastfeeding and= ក្នុងក្បែក, ការបំបៅដោះកូន និង, 260
- in groin, genital herpes and = ក្នុងក្រលៀន, ជំងឺរើមលើប្រដាប់ភេទ និង, 165

*****

Macrolides = ថ្នាំ ម៉ាក្រូលីដ, 330

Malaria = ជំងឺគ្រុនចាញ់

- anemia and = ជំងឺស្លេកស្លាំង, ខ្វះឈាម, ឈាមខ្សោយ, 87
- early detection = ការរកឃើញទាន់ពេលតាំងពីវានៅតិច, 126
- infertility and = គ្មានលទ្ធភាពបង្កកំណើត និង, 82
- living with HIV/AIDS and = ការរស់នៅជាមួយហ៊ីវ/អេដស៍ និង, 178
- protection of children = ការពារនៃកុមារ, 275

Malnutrition = ការខ្វះអាហារូបត្ថម្ភ, ខ្វះម្ហូបអាហារសំបូរជីវជាតិ

- formula feeding and = ឱ្យចំណីអាហារផលិតស្រាប់(រូបមន្ត)និង, 261
- girls and women and = ក្មេងស្ត្រីនិងស្ត្រី និង, 86
- HIV/AIDS and = រីរុសហ៊ីវ/អេដស៍ និង, 175
- infertility and = គ្មានលទ្ធភាពបង្កកំណើត និង, 82

(តទៅទំព័រថ្មី)

M

Marriage = រៀបការ, អាពាហ៍ពិពាហ៍

- arranged = បានរៀបចំឱ្យ (ដោយឱ្យពុកម្តាយ), ទំព័រ 144, 155
- leaving, abuse and support for = ការចេញចេញ, ការធ្វើបាប និង ការគាំទ្រសំរាប់, 296–297
- stigma of rape and = ស្លាកស្នាមទុយស៊ីនៃរឿងចាប់រំលោភ និង, 299
- also see **Partners** = ចូរមើល ដៃគូ/ប្តី

Massage = ដំណឹង, សញ្ញា, ឱ្យដំណឹង

- back pain = ឈឺខ្នង, 227
- of breast in breastfeeding = នៃដោះក្នុងការបំបៅដោះកូន, 261
- for caregivers = សំរាប់អ្នកថែទាំ, 319
- for constipation = សំរាប់ឈាមកង្កៀន, 108
- of gums, epilepsy and = នៃអញ្ចាញធ្មេញ, ជំងឺឆ្កួតជ្រូក/ស្តន់ និង, 98
- no massage of pressure sores = គ្មានរោគសញ្ញានៃដំបៅគ្រែ, 115
- no massage of spastic muscles = គ្មានសញ្ញានៃសន្លាក់គាំដៃ, 92, 134, 226
- pain management with = គ្រប់គ្រងការឈឺចាប់ជាមួយ, 120
- trauma recovery and = ដំណើរការជាសះស្បើយពីហេតុការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តធ្ងន់ធ្ងរ និង, 58

Mastitis = ជំងឺរលាកដោះ, លាសដោះ, 260–261, 262

Masturbation = សម្រើបតណ្ហាដែលស្រណុកស្រួលបំផុត, 147, 181

Measles = ជំងឺកញ្ជ្រើល

- as cause of disability = ជាមូលហេតុនៃពិការភាព, 12, 215
- Immunization = ការធ្វើឱ្យសុខនិងជំងឺ, ថ្នាំរ៉ាក់ស្យុង, 12, 276

Measuring medicines = ការវាស់ចំណុះថ្នាំពេទ្យ, 329

Mebendazole = ថ្នាំ មេបេនដាហ្សុល, 346

Medical abortion = ការពន្លត់កូនចោលដោយផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ, 208

Medical system = ប្រព័ន្ធវេជ្ជសាស្ត្រ

- understanding of disability = ការយល់ដឹងនៃពិការភាព, 7
- also see **Health center; Health workers; Hospital** = ចូរមើល

មជ្ឈមណ្ឌលគាំពារសុខភាព, បុគ្គលិកសុខាភិបាល, មន្ទីរពេទ្យ

Medicines = ថ្នាំពេទ្យ

- for abortion = សំរាប់ពន្លត់កូនចោល, 208
- for allergic shock = សំរាប់ប្រតិកម្ម ឬ រ៉េអេស្យុងថ្នាំពេទ្យធ្ងន់ធ្ងរ, 329
- allergy to = សំរាប់ប្រតិកម្ម ឬ រ៉េអេស្យុងចំពោះ, 329, 330
- for bacterial vaginosis = សំរាប់បាក់តេរីនៃវេជ្ជសាស្ត្រ, 113, 162

(តទៅគ្រលោងខាងស្តាំ)

- for bladder infection = សំរាប់ជំងឺរលាកពួកនោម, ទំព័រ 105
- for bleeding after childbirth = សំរាប់ធ្លាក់ឈាមក្រោយពីកើតកូន, 247
- breast infection (mastitis) = ជំងឺរលាកដោះ (លាសដោះ), 261
- as cause of disability = ជាមូលហេតុនៃពិការភាព, 13
- for chancroid = សំរាប់ជំងឺទាមឡា, 164
- for Chlamydia = សំរាប់មេរោគក្លាមីដា, 161–162
- combination medicines = ថ្នាំពេទ្យដែលផលិតចូលគ្នាស្រាប់, 326
- for depression = សំរាប់ជំងឺធ្លាក់ទឹកចិត្ត, 55
- diarrhea causing loss of medicine = រាគបង្កឱ្យបាត់បង់ជាតិថ្នាំ, 197
- for dysreflexia = សំរាប់ជំងឺសំពាធឈាមលើសស្រួចស្រាវ, 119
- for epilepsy = សំរាប់ជំងឺឆ្កួតជ្រូក/ស្តន់, 214, 231
- for eye infection = សំរាប់ជំងឺភ្នែក, 99
- forced, as abuse = បានបង្ខំ, ជាការធ្វើបាប, 306
- forms of = ទម្រង់នៃ, 330
- generic names and brand names = ឈ្មោះដើមពីកំណើតថ្នាំ និង ម៉ាកឈ្មោះថ្នាំដែលក្រុមហ៊ុនផលិតដាក់ឱ្យវា, 329
- for genital herpes = សំរាប់ជំងឺរើមលើប្រដាប់ភេទ, 165
- for genital warts (HPV) = សំរាប់ប្លូសដុះលើប្រដាប់ភេទ, 166–167
- for gonorrhoea = សំរាប់ជំងឺប្រមេ (ប្រមេទឹកបាយឈ្លក់), 161–162
- for heavy monthly bleeding = សំរាប់ឈាមរដូវធ្លាក់ខ្លាំង, 111
- for HIV/AIDS = សំរាប់វីរុសហ៊ីវ/អេដស៍, 176–177, 358–362
- home supply of = មានថ្នាំពេទ្យខ្លះៗសំរាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងផ្ទះ, 121
- interactions = ឥទ្ធិពលថ្នាំពេទ្យទាក់ទិនគ្នា, 328
- for joint overuse = សំរាប់សន្លាក់ដែលប្រើប្រាស់កំលាំង, 93
- for kidney infection = សំរាប់ជំងឺរលាកតម្រងនោម, 106
- list of problems and medicines = តារាងនៃបញ្ហាជំងឺនិងថ្នាំ, 331–332
- measuring amount to take = ការវាស់ចំណុះថ្នាំដើម្បីប្រើប្រាស់, 329
- for mental illness = សំរាប់ជំងឺផ្លូវចិត្ត, 59
- for monthly bleeding discomfort = សំរាប់ភាពមិនស្រួលក្នុងពេល មានឈាមរដូវ, 110
- by mouth rather than injection = ថ្នាំលេបមានសុវត្ថិភាពជាងថ្នាំចាក់, 328, 330
- for pain management = សំរាប់គ្រប់គ្រងការឈឺចាប់, 120
- for PID (pelvic inflammatory disease) = សំរាប់រលាកអាងត្រកាក, 162

(តទៅទំព័រថ្មី)

M

- for pinkeye (conjunctivitis) = សំរាប់ឈឺភ្នែកក្រហម, ទំព័រ 99
- pregnancy and = ផ្ទៃពោះ និង, 13, 215
- pregnancy, and medicines normally taken = ផ្ទៃពោះ និងថ្នាំលេប តាមទំលាប់ធម្មតា, 214, 231
- pregnancy, for pain = ផ្ទៃពោះ, សំរាប់ការឈឺចាប់, 228
- pregnancy, no laxatives or purgatives = ផ្ទៃពោះ, ហាមប្រើថ្នាំសុល **ឡាក់សាទីវ ឬ ប៉ូហ្គាទីវ** ដើម្បីបញ្ចុះលាមក, 229
- for pressure sores = សំរាប់ដំបៅគ្រែ, 116
- resistance to = ការសំរុំ ឬ ការធន់នឹង, 327
- sign language for = ភាសាសញ្ញាសំរាប់, 369
- swallowing = ការលេប, 197, 205, 328
- for swollen joints = សំរាប់សន្លាក់ហើម, 120
- for syphilis = សំរាប់ជំងឺស្វាយ, 163–164
- taking all the medicine = លេបថ្នាំឱ្យគ្រប់កំណត់វេជ្ជបញ្ជា, 169, 327
- taking too much = ការលេបថ្នាំច្រើនហួសកំណត់, 327
- for thrush (yeast) = សំរាប់ជ្រាំង (រោគផ្សិតយីស), 260
- for trichomonas = សំរាប់ជំងឺទ្រីកូមូណាស់, 160, 162
- use only when necessary = ប្រើថ្នាំតែពេលចាំបាច់ប៉ុណ្ណោះ, 327, 331
- vaginal insertion of = ការសុលថ្នាំចូលរន្ធយោនី, 205
- vomiting up = ក្អកចេញថ្នាំមកក្រៅ, 328
- watch for side effects = សំគាល់មើលឥទ្ធិពលថ្នាំធ្វើទុក្ខ, 327
- for womb infection = សំរាប់ជំងឺរលាកស្បូន, 248
- for yeast infection = សំរាប់រោគផ្សិតយីស, 112, 260
- also see **Immunizations; Injections; Side effects; Traditional medicines and home remedies; specific medicines** = ចូរមើល **ថ្នាំវ៉ាក់សាំង, ថ្នាំចាក់, ឥទ្ធិពលថ្នាំធ្វើទុក្ខ, ឱសថបុរាណ និងថ្នាំផ្សំ នៅផ្ទះ**, ថ្នាំជាក់លាក់ណាមួយ។

Memory, loss of = ការចងចាំ, បាត់បង់នៃ, 281

Men = បុរស, មនុស្សប្រុស

- abuse prevention and education = ទប់ស្កាត់ការរំលោភបំពាន និង ការអប់រំ, 312
- as caregivers = ជាអ្នកថែទាំ, 315
- determining sex of baby = កំណត់ភេទនៃទារកជាប្រុស/ស្រី, 212
- infertility in = គ្មានលទ្ធភាពបង្កកំណើតកូន, 82
- older, sexuality and = មនុស្សចាស់, នៃរឿងភេទ និង, 284

(តទៅគុណនាមខាងស្តាំ)

- reproductive systems of = ប្រព័ន្ធប្រដាប់បន្តពូជ, ទំព័រ 79
- sexuality of = នៃរឿងផ្លូវភេទរបស់, 145, 284
- sterilization for = ពន្យារកំណើតតាមការរក្សា, 205
- also see **Partners; STIs** = ចូរមើល **ដៃគូ/ប្តី, កាមរោគ Meningitis**, as cause of disability = ជំងឺរលាកស្រោមខួរ, ជាមូលហេតុ នៃពិការភាព, 12
- Menopause** = ដល់អាយុកាលអស់ឈាមរដូវ, 282–285
- pregnancy possible in transition = អាចមានផ្ទៃពោះកាលបើស្ត្រីស្ថិត ក្នុងរយៈពេលចុងក្រោយបង្អស់នៃអាយុកាលអស់ឈាមរដូវ, 285
- sexual relations and = ទំនាក់ទំនងខាងផ្លូវភេទ និង, 284–285
- weak bones (osteoporosis) and = ឆ្អឹងខ្សោយ (ពុកឆ្អឹង) និង, 280
- Menstrual cycle** = ខួបនៃឈាមរដូវ, ឈាមរដូវប្រចាំខែ, 75
- Menstruation** see **Monthly bleeding** = រដូវ មើល **ឈាមរដូវប្រចាំខែ**
- Mental confusion (Alzheimer's disease, dementia, senility)** = **វង្វេងវង្វាន់ (ជំងឺធុតវង្វេង, ភាពវិកលចរិត, វង្វេងភ្លេចភ្លាំង)**, 281
- Mental health** = សុខភាពខាងផ្លូវចិត្ត
- common problems = បញ្ហាទូទៅ (បញ្ហាធម្មតា), 54–58
- emotional abuse and = ការធ្វើបាបខាងផ្លូវចិត្ត និង, 291
- family and community help = ក្រុមគ្រួសារនិងសហគមន៍ជួយ, 68–69
- if you think someone has a problem = បើអ្នកគិតថានរណាម្នាក់ មានបញ្ហា, 50
- no quick solutions = គ្មានដំណោះស្រាយឆាប់រហ័សឡើយ, 49
- rape and = ការចាប់រំលោភ (រំលោភបំពានផ្លូវភេទ) និង, 305
- self-esteem and = ការឱ្យតម្លៃខ្លួនឯង, 62–65, 68–69
- self-help = ការជួយខ្លួនឯង, 60–65
- serious mental illness = ជំងឺផ្លូវចិត្តធ្ងន់ធ្ងរ, 59–60
- stress = អាការៈតឹងតែងក្នុងចិត្ត, 50–54
- support groups = ក្រុមគាំទ្រ, 65–67
- also see **Anxiety; Depression; Feelings; Self-esteem; Support groups; Trauma** = ចូរមើល **ចំបាំងអារម្មណ៍, អារម្មណ៍, ការឱ្យតម្លៃខ្លួនឯង, ក្រុមគាំទ្រ, ហេតុការណ៍ប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តធ្ងន់ធ្ងរ**
- Mental illness (psychosis)** = **ជំងឺផ្លូវចិត្តធ្ងន់ធ្ងរ (ចិត្តវិកល)**, 59–60
- syphilis and = ជំងឺស្វាយ និង, 163
- Methylergonovine maleate** = **ថ្នាំមេធាលលើហ្វូណូរីន ម៉ាលីត**, 342
- Metronidazole** = **ថ្នាំ មេត្រូនីដាហ្សុល**, 347
- do not drink alcohol with = ហាមផឹកគ្រឿងស្រវឹងជាមួយ, 113, 347

(តទៅទំព័រថ្មី)

M

Miconazole = ថ្នាំ មីកូណាហ្សូល, ទំព័រ 347

Midnight husbands= ប្តីលួចលាក់, សង្សារ, 30, 144

Midwives = ពេទ្យឆ្មប, ឆ្មប

- choice for, at childbirth = ជំរើសសំរាប់, នៅពេលកើតកូន, 213
- disabled women educating = ស្ត្រីពិការបង្រៀនដល់, 41
- learning disabled women, help for= ស្ត្រីមានបញ្ហាការរៀនសូត្រ ឬ យល់ដឹង, ជួយសំរាប់, 236
- working for change = ធ្វើការងារសំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរដ៏ប្រពៃ, 233–234,251

Milk see **Animal milk; Breast milk; Formula** = **ទឹកដោះ**: ចូរមើល **ទឹកដោះស្រស់បានពីសត្វពាហនៈ, ទឹកដោះម្តាយ, ម្សៅទឹកដោះរូបមន្ត**

Miscarriage = **ការរលូតកូន**

- HIV and = រីរុសហ៊ីវ និង, 233
- infertility and = គ្មានលទ្ធភាពបង្កកំណើត និង, 81
- reasons for = មូលហេតុសំរាប់, 219
- self-care following = ការថែទាំខ្លួនបន្ទាប់ពី, 219

Mobility aids = **ឧបករណ៍ជំនួយសំរាប់ការធ្វើដំណើរ**

- homemade = ធ្វើនៅផ្ទះ, 223
- joint overuse and = សន្លាក់ដែលប្រើហួសកំលាំង និង, 93–94
- muscle overuse and = សាច់ដុំដែលប្រើហួសកំលាំង និង, 92–93
- older women beginning to use = ស្ត្រីចាស់ៗចាប់ផ្តើមប្រើ, 279, 281
- pregnancy and = មានផ្ទៃពោះ និង, 222–224
- resources for = ធនធានសំរាប់, 9
- support groups providing = ក្រុមគាំទ្រផ្តល់, 26
- transportation improvements for ease of use = ការកែសម្រួល មធ្យោបាយធ្វើដំណើរឱ្យងាយស្រួលប្រើប្រាស់, 35, 36
- women's company making = ក្រុមហ៊ុន/អង្គការរបស់ស្ត្រីផលិត, 8
- also see **Canes; Crutches; Equipment; Prosthetics;**

Wheelchairs = ចូរមើល **ឈើច្រត់, ឧបករណ៍ជំនួយ, ដៃដឹងសិប្បនិម្មិត, រទេះជនពិការ**

Molasses= **ទឹករង្ស (ជាតិស្ករ, ជាផ្អែម, ទឹកស្ករ)**

- and honey, pressure sore treatment with = និងទឹកឃ្មុំ, ការព្យាបាលជំពៅគ្រែជាមួយ, 115
- as iron source = ជាប្រភពជាតិដែក, 88
- and salt, rehydration drink with = និងអំបិល, ទឹកល្បាយសំរាប់ផឹកកុំឱ្យខ្សោះជាតិទឹកជាមួយ, 274

(តទៅគុណោនខាងស្តាំ)

Monthly bleeding = **ឈាមរដូវប្រចាំខែ, ឈាមរដូវ, ខួបរដូវ, រដូវ**

- blind women and = ស្ត្រីពិការភ្នែក និង, ទំព័រ 74, 109
- breast or nipple pain = ឈឺដោះ ឬ ឈឺក្បាលដោះ, 73
- caregiver assistance with = អ្នកថែទាំផ្តល់ការជួយជាមួយ, 110
- cleanliness and = ភាពស្អាតបាត/អនាម័យ និង, 106, 109, 113
- cycle of = ខួបនៃ, 75, 80
- discomfort with = ការមិនស្រួលណាក្នុងខ្លួនជាមួយ, 110
- dysreflexia and = ជំងឺសំពាធឈាមលើសស្រួចស្រាវ, 117
- end of (menopause) = ចុងបញ្ចប់នៃ (អាយុកាលអស់ឈាមរដូវ), 282–285
- heavy bleeding = ធ្លាក់ឈាមខ្លាំង, 111
- hormonal methods of family planning and changes in = វិធីសាស្ត្រអប់រំម៉ូននៃផែនការគ្រួសារ, 196
- implants and = ឧបករណ៍ពន្យារកំណើតបញ្ចុះក្នុងដើមដៃ និង, 199
- injectable contraceptives and = ថ្នាំចាក់សំរាប់ពន្យារកំណើត, 198
- IUD insertion side effects = ឥទ្ធិពលធ្វើទុក្ខក្រោយពីដាក់កងពន្យារកំណើត **អាយយូឌី**, 195
- learning or understanding difficulties and = បញ្ហាពិបាករៀនសូត្រ ឬ យល់ដឹង និង, 110
- names for = ឈ្មោះសំរាប់, 74
- onset during puberty = ផ្នែកដំបូងអំឡុងពេលចូលវ័យគ្រប់ការ, 74
- oral contraceptives and= ថ្នាំលេបសំរាប់ពន្យារកំណើតនិង, 197, 356
- self-care during = ការថែទាំខ្លួននៅអំឡុង, 109
- sexual health and = សុខភាពផ្លូវភេទ និង, 182
- sign language for = ភាសាសញ្ញាសំរាប់, 370
- spotting, IUD and = ធ្លាក់ឈាមតិចៗ, **អាយយូឌី** និង, 195
- tampons (inserts) = សំឡីអនាម័យ**តាំប៉េន** (សិកចូល), 109, 113
- urinary infections and = ជំងឺរលាកបង្កូរនោម និង, 106
- waiting to try pregnancy again = រង់ចាំដើម្បីព្យាយាមឱ្យមានផ្ទៃពោះម្តងទៀត, 219
- also see **Bleeding from vagina** = ចូរមើល **ធ្លាក់ឈាមពីរន្ធឃោនី**

Morning after pill = ថ្នាំគ្រាប់ពន្យារកំណើតនៅព្រឹកនៃថ្ងៃស្អែក, 205

Morning sickness = **ចាញ់កូន**, 217

Mosquito netting = មុង, ដាក់មុងកុំឱ្យមូសខាំ, 178, 275

(តទៅទំព័រថ្មី)

M-N

Mothers = ម៉ែ, ម៉ាក់, ម្តាយ, អ្នកម្តាយ, មាតា

- care for new = ការថែទាំសំរាប់ស្ត្រីទើបនឹងក្លាយជាម្តាយ, 249–250
- daughters caregiving for = កូនស្រីផ្តល់ការថែទាំសំរាប់, 315
- relationship with baby = ទំនាក់ទំនងជាមួយទារក, 253 – 254, 266 – 267, 269
- also see **Babies; Childbirth; Children; Family; Pregnancy = ចូរមើល ទារក, កើតកូន, កុមារ, ក្រុមគ្រួសារ, ផ្ទៃពោះ**

Mouth care = ការថែទាំមាត់, 98–99

Mouth, HIV/AIDS and problems of=

មាត់, វីរុសហ៊ីវ/អេដស៍ និងបញ្ហានៃ, 175, 177

Mucus method = វិធីសាស្ត្រពិនិត្យជាតិវិអិលពីរន្ទយោនី, 200–201

Mucus removal from newborn=

ការបីតសំអាតជាតិវិអិលពីទារកទើបនឹងកើត, 246

Mumps = ជំងឺស្រឡៅទែន, 82

Muscles = សាច់ដុំ

- contractures = ការកន្ត្រាក់ (សាច់ដុំរួញ ឬ រឹងគាំង), 94–95
- cramps and spasms of, labor and = រមួលក្រពើនិងកន្ត្រាក់ខ្លាំងនៃ, ឈឺពោះកើតកូននិង, 240, 241, 243
- cramps of, pregnancy and = រមួលក្រពើនៃ, ផ្ទៃពោះ និង, 225
- lack of exercise and = ខ្វះការហាត់ប្រាណ និង, 88
- older women and = ស្ត្រីចំណាស់ និង, 278–279
- overuse of, mobility aids and = ប្រើប្រាស់កំលាំងនៃ, ឧបករណ៍ជំនួយសំរាប់ការដើរ/ធ្វើដំណើរ និង, 92
- pain during sex and = ឈឺចាប់នៅអំឡុងពេលរួមរ័ក្ស និង, 151, 152
- pain management = គ្រប់គ្រងការឈឺចាប់, 120
- stretching = ការពន្លឺត, 90–91, 120
- also see **Spastic (tight) muscles = ចូរមើល សាច់ដុំរឹងគាំង (តឹង)**
- **Muscular dystrophy = ជំងឺសាច់ដុំខ្សោយ, 14**

Nappies see Diaper changing = កន្ទុប ចូរមើល ផ្លាស់កន្ទុប

Natural methods of family planning = វិធីសាស្ត្រតាមធម្មជាតិនៃ

ផែនការគ្រួសារ (វិធីសាស្ត្រពន្យារកំណើត)

- comparison chart with other methods = ការប្រៀបធៀបតារាងជាមួយវិធីសាស្ត្រផ្សេងទៀត, 188
- counting days method = វិធីសាស្ត្ររាប់ថ្ងៃ, 201–202
- mucus method = វិធីសាស្ត្រពិនិត្យជាតិវិអិលពីរន្ទយោនី, 200–201

(តទៅគូលោនខាងស្តាំ)

• overview = ទិដ្ឋភាពទូទៅ, ទំព័រ 187

• pulling out (withdrawal) = ការដកលិងចេញពីរន្ទយោនីមុនពេលលិងបញ្ចេញទឹកកាម, 203

Natural remedies see Traditional medicines =

ឱសថធម្មជាតិ ចូរមើល ឱសថបុរាណ

Nausea = ចង្កោរ

- ART and = ថ្នាំអាត និង, 360
- dysreflexia and = ជំងឺសំពាធឈាមលើសស្រួចស្រាវ និង, 118
- early pregnancy and = ទើបតែមានផ្ទៃពោះ និង, 217
- hepatitis and = ជំងឺថ្លើម និង, 167
- HIV/AIDS and = វីរុសហ៊ីវ/អេដស៍ និង, 175
- hormonal methods of family planning and = វិធីសាស្ត្រអ័រម៉ូននៃផែនការគ្រួសារ, 196

• IUD and = អាយយូឌី (កងពន្យារកំណើត) និង, 195

• kidney infection and = ជំងឺរលាកតម្រងនោម និង, 106

Needles, boiling of = ម្ជុល, កាស្ទោរនៃ, 168, 179, 180

• also see **Injections = ចូរមើល ចាក់ថ្នាំ**

Neem chewing sticks = ឈើនីម សំរាប់ទំពារសំអាតធ្មេញ, 99

Neglect, as abuse = មិនអើពើ, ជាការធ្វើបាប, 293

Nerves see Anxiety = សរសៃប្រសាទ ចូរមើល ចប់អារម្មណ៍

Nervous conditions see Mental health =

ស្ថានភាពភ័យញ័រ ចូរមើល សុខភាពផ្លូវចិត្ត

Nevirapine = ថ្នាំ នេវីរ៉ាពីន, 361

Nifedipine = ថ្នាំ នីហ្វេឌីពីន, 348

• grapefruit juice, avoiding with = ទឹកទំពាំងបាយជូរ, ការចៀសវាងផឹកជាមួយ, 348

Nipples = ក្បាលដោះ

- breastfeeding and problems with = ការបំបៅដោះកូន និងបញ្ហា- ជាមួយ, 259, 260, 261, 262
- discharge from = ហូរខ្ទះពី ឬ ធ្លាក់សពី, 129
- illustration = រូបភាព, រូបបាតិកបង្ហាញ, 73
- monthly bleeding and pain in = ឈាមរដូវនិងការឈឺចាប់ក្នុង, 73
- sexuality and = នៃរឿងផ្លូវភេទ និង, 145

Nitrofurantoin = ថ្នាំ នីត្រូហ្វុយរ៉ង់តូអ៊ីន, 348

Norfloxacin = ថ្នាំ ន័រផ្លុសាកស៊ីន, 349

Nuclear accidents = គ្រោះថ្នាក់នៃថាមពលនុយក្លេអែរ, 12

(តទៅទំព័រថ្មី)

N-O

Numbness = ការស្លឹកខ្វាំង

- of feet = នៃប្រអប់ជើង, ទំព័រ 97
- oral contraceptives and = ថ្នាំលេបសំរាប់ពន្យារកំណើត និង, 197

Nystatin = ថ្នាំ នីស្តាទីន, 349

*****

Older women = ស្ត្រីចំណាស់, ស្ត្រីចាស់ៗ

- arthritis and = ជំងឺរលាកសន្លាក់ឆ្អឹង និង, 279
- assistance, seeking = ការជួយ, ការស្វែងរក, 281, 285
- community support for = សហគមន៍គាំទ្រសំរាប់, 122
- depression and = ជំងឺធ្លាក់ទឹកចិត្ត និង, 54, 55, 282
- exercise and = ការហាត់ប្រាណ និង, 278-279
- eyesight loss = បាត់បង់ការមើលឃើញច្បាស់, 280
- hearing loss = បាត់បង់ការស្តាប់ឮច្បាស់, 280
- infertility and = គ្មានលទ្ធភាពបង្កកំណើត, 82
- memory problems = បញ្ហាការចងចាំ, 281
- mental confusion = រំងេងរំងាវ, 281
- mobility aids needed by = តម្រូវការឧបករណ៍ជំនួយការដើរ/ធ្វើដំណើរដោយ, 279, 281
- overuse of joints and muscles = ប្រើសន្លាក់និងសាច់ដុំហួសកំលាំង, 278
- pressure sores = ជំពៅគ្រែ, ជំពៅចំហមុខ, 278, 280
- prosthetics of = ដៃជើង ឬ អវៈយវៈសិប្បនិម្មិត, 279
- sexuality and = នៃរឿងផ្លូវភេទ និង, 141
- skin problems = បញ្ហាស្បែក, 280
- support groups of = ក្រុមគាំទ្រសំរាប់, 286
- weak bones (osteoporosis) = ឆ្អឹងខ្សោយ (ពុកឆ្អឹង), 280
- working for change = ធ្វើការងារសំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរដ៏ប្រពៃ, 286
- also see **Menopause** = ចូរមើល ដល់អាយុកាលអស់ឈាមរដូវ

Operations = ការវះកាត់

- infertility caused by = គ្មានលទ្ធភាពបង្កកំណើតបណ្តាលមកពី, 81
- for no more children = សំរាប់ការលែងមានកូនទៀត, 203-204, 205
- for overuse injuries of joints = សំរាប់របួសប្រើហួសកំលាំងនៃសន្លាក់, 93
- for urine leaking = សំរាប់ការលេចនោម, 101

(តទៅគូលេនខាងស្តាំ)

- also see **Abortion; C-section**= ចូរមើល ការពន្ធតក់កូនចោល, សម្រាលកូនតាមការវះកាត់

Oral contraceptives = ថ្នាំលេបសំរាប់ពន្យារកំណើត

- choice of = ជំរើសនៃ, ទំព័រ 355-356
- danger signs = សញ្ញាគ្រោះថ្នាក់, 197
- drug interactions with = ឥទ្ធិពលច្នាំពេទ្យទាក់ទិនគ្នា, 355
- emergency family planning = ផែនការសង្គ្រោះបន្ទាន់, 205, 302, 357-358
- given with implants = ផ្តល់ឱ្យជាមួយឧបករណ៍ពន្យារកំណើតបញ្ចុះនៅដើមដៃ, 199
- low dose = ថ្នាំគ្រាប់ថាមពលទាប ឬ កំរិតទាប, 197, 355, 357
- progestin-only, health issues requiring = ប្រូជេស្តីនតែមួយមុខគត់, តម្រូវការបញ្ហាសុខភាព, 196, 198, 199, 206
- time required to be effective = តម្រូវការពេលដើម្បីប្រសិទ្ធភាព, 197
- use of = ការប្រើនៃ, 197, 355-356

Oral sex = ការរួមភេទនឹងមាត់, 147, 150, 181

- condom use during = ប្រើស្រោមអនាម័យនៅអំឡុង, 181
- as family planning method = ជាវិធីសាស្ត្រផែនការគ្រួសារ, 203
- finding comfortable positions and= រកស្ថានភាពស្រួលណុកនិង, 150
- pleasure and = សម្រេចស្តាប់ស្តល់ពីកាមតណ្ហា និង, 147

Organizing see Working for change = ការរៀបចំ ចូរមើល ធ្វើការងារសំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរដ៏ប្រពៃ

Orgasm = តម្រេកតណ្ហាឡើងដល់កំពូល, 79, 145-146

Orphanages see Institutions = មជ្ឈមណ្ឌលកុមារកំព្រា ចូរមើល មជ្ឈមណ្ឌល

Osteoporosis see Weak bones = ពុកឆ្អឹង ចូរមើល ឆ្អឹងខ្សោយ

Outer folds of the vulva = បហេរក្រៅនៃយោនី, 78, 145

Ovaries = កន្សោមពង (អូវែរ) នៃស្បូនស្ត្រី,

- illustrated = រូបភាព, រូបបាត់បង់បង្ហាញ, 79
- monthly cycle and = ខួបឈាមរដូវ និង, 75, 79

Overweight see Weight = ធាត់ ចូរមើល ទំងន់នៃរាងកាយ

Ovulation = ការបញ្ចេញពងពីកន្សោមពងចូលទៅក្នុងស្បូន , 75, 80

- infertility and = គ្មានលទ្ធភាពបង្កកំណើត និង, 82

Oxytocin, overuse of = ថ្នាំ អុកស៊ីតូស៊ីន, ការប្រើហួសកំណត់នៃ, 13

(តទៅទំព័រថ្មី)

P

Pain = ឈឺចាប់, ឈឺចុកចាប់, ឈឺ

- arm, implants and = ដៃ, បញ្ចុះឧបករណ៍ពន្យារកំណើត និង, 199
- attention to, need for = ការយកចិត្តទុកដាក់, តំរូវការសំរាប់, 85, 96
- back pain, in pregnancy = ឈឺខ្នង, ពេលមានផ្ទៃពោះ, 226–227
- breastfeeding and = ការបំបៅដោះកូន និង, 256, 259–261
- in breasts, monthly bleeding and = ក្នុងដោះ, ឈាមរដូវ និង, 73
- in chest, panic attacks and = ក្នុងដើមទ្រូង, ភ័យស្លន់ស្លានិង, 56
- during sex = នៅអំឡុងពេលរួមភេទ, 151–152, 160, 195
- during urine passing = អំឡុងពេលជុះនោម, 105, 159, 160, 303
- exercise and = ការហាត់ប្រាណ និង, 88, 90–92
- in feet = ក្នុងប្រអប់ជើង, 97
- hemorrhoids = ឫសដូងបាត, 108
- in lower belly bladder infection = ជំងឺរលាកប្លោកនោមក្នុងពោះខាងក្រោម, 105
- gonorrhea = ប្រមេ: (ប្រមេ:ទឹកបាយឈ្នួត), 160
- hepatitis = ជំងឺថ្លើម, 167
- IUD problems = បញ្ហា អាយយូឌី (កងពន្យារកំណើត), 195
- monthly bleeding (cramps) = ឈាមរដូវ (ឈឺរមួល), 110
- PID = ជំងឺរលាកអាងត្រគាក, 161
- pregnancy and = មានផ្ទៃពោះ និង, 220
- as sign of STIs, generally = ជាភស្តុតាងនៃការរោគ, ទូទៅ, 158
- tubal pregnancy = កូនក្នុងដៃស្បូន, 220
- womb infection = ជំងឺរលាកស្បូន, 248
- management of = ការគ្រប់គ្រងនៃ, 120, 152
- mid or lower back, kidney infection and = កណ្តាលខ្នង ឬ ខ្នងផ្នែកក្រោម, ជំងឺរលាកតម្រងនោមនិង, 106
- in one leg, oral contraceptives and = ក្នុងជើងម្ខាង, ថ្នាំលេបសំរាប់ពន្យារកំណើត និង, 197
- of pressure sores = នៃដំបៅគ្រុ, នៃដំបៅចំហមុខ, 116
- rape and = ការរំលោភបំពានផ្លូវភេទ និង, 303
- sex desire lacking and = ខ្វះតម្រេកតណ្ហា និង, 153
- sex positions to relieve = ស្ថានភាពរួមភេទដើម្បីឱ្យធូរស្រាល, 150
- in stomach, no laxatives = ក្នុងពោះ, កុំប្រើថ្នាំឡាក់សាទីវ, 108
- stretching muscles to control = ពន្លឺតចលនាសាច់ដុំដើម្បីគ្រប់គ្រង, 90, 91

(តទៅត្រួតពិនិត្យខាងស្តាំ)

- of tendon overuse = នៃសរសៃពួរប្រើប្រាស់កំលាំង, ទំព័រ 93
- top of belly, sudden severe = ពោះផ្នែកលើ, ធ្ងន់ធ្ងរភ្លាមៗ, 246
- also see **Joint pain and stiffness = ចូរមើល ឈឺសន្លាក់និងពិបាកបត់ចុះឡើងយ៉ាងខ្លាំង**
- Pain medicines = ថ្នាំបំបាត់ការឈឺចាប់, 120**
- Panic attacks = ការភ័យស្លន់ស្លោ, តក់ស្លុតខ្លាំង, 56**
- Pap test = ការធ្វើតេស្តប៉ាប (រកមើលមហារីកកស្បូន), 131, 165**
- Paracetamol = ថ្នាំ ប៉ារ៉ាសេតាម៉ុល, 350**
- Paralysis, women with = ពិការស្វិតអវៈយវៈ, ស្ត្រីដែល**
  - c-section and = សម្រាលកូនតាមការរះកាត់ និង, 244
  - family planning methods, choice of = វិធីសាស្ត្រផែនការគ្រួសារ, ជំរើសនៃ, 206
  - hormonal methods of family planning and = វិធីសាស្ត្រអ័រម៉ូននៃផែនការគ្រួសារ និង, 196
  - labor and = ឈឺពោះកើតកូន និង, 236, 242, 243
  - older women = ស្ត្រីចំណាស់, 278, 280
  - orgasm and = តម្រេកតណ្ហាឡើងដល់កំពូល, 146
  - pregnancy and = ផ្ទៃពោះ និង, 223–224, 227, 228, 230, 232
  - sexuality and = នៃរឿងផ្លូវភេទ និង, 146, 150, 152
  - vaginal delivery by = កើតកូនតាមរន្ធយោនីដោយ, 244
  - also see **Polio; Spinal cord injuries, women with = ចូរមើល ជំងឺប៉ូលីយ៉ូ, របួសសរសៃប្រសាទឆ្អឹងខ្នង, ស្ត្រីដែល**
- Parasites = ប៉ារ៉ាស៊ីត (ពពួកព្រូន)**
  - children and = កុមារ និង, 275
  - early detection = រកឃើញទាន់ពេលតាំងពីវានៅតិច, 126
  - hookworm = ព្រូនទំពាក់, 87
- Partners = ដៃគូ, ប្តី, សង្សារ, បុគ្គលដែលជាដៃគូរួមភេទ**
  - abusive, partner choice and = ការធ្វើបាប, ជំរើសដៃគូនិង, 144
  - arranged marriages = រៀបការដោយម៉ែឱ្យរៀបចំឱ្យ, 144,155
  - deserting mothers of disabled children = ម្តាយរបស់ក្មេងពិការត្រូវបានប្តីរត់ចោល, 21
  - disabled, as abusive = ជនពិការ, ជាការធ្វើបាបបុរសហេតុ, 289
  - finding a loving partner = ស្វែងរកដៃគូដែលស្រឡាញ់យល់ចិត្ត, 143–144
  - midnight = កណ្តាលអាធ្រាត្រ, កណ្តាលយប់, 30, 144
  - rape and feelings of = ចាប់រំលោភ និង អារម្មណ៍នៃ, 305

(តទៅទំព័រថ្មី)

P	
<ul style="list-style-type: none"> • STIs and, treatment together = កាមរោគនិង, ការព្យាបាលរួមគ្នា, ទំព័រ 169 • talking about sex = ការនិយាយអំពីរឿងរួមរក្ស, 147-149 • also see Family; Sex; Violence against women= ចូរមើល ក្រុមគ្រួសារ, ការរួមរក្ស, អំពើហិង្សាប្រឆាំងនឹងស្ត្រី <p>Passing stools see Bowel program; Stools = បន្ទោរបង់លាមក ចូរមើល កម្មវិធីបន្ទោរបង់លាមក, លាមក ឬ អាចម៍ ឬ បង់ជើងធំ</p> <p>Passing urine see Urine passing = ជុះនោម ឬ បត់ជើងតូច</p> <p>Pelvic area = មុំអាងត្រគាក ឬ តំបន់អាងត្រគាក</p> <ul style="list-style-type: none"> • illustrated = រូបភាព, រូបបាតគូរបង្ហាញ, 79 • uneven hip bones = ឆ្អឹងត្រគាកមិនស្មើគ្នា, 79 <p>Pelvic exam = ការពិនិត្យអាងត្រគាក, 127-134</p> <ul style="list-style-type: none"> • dysreflexia precautions = បម្រុងប្រយ័ត្នចំពោះជំងឺសំពាធឈាមលើសស្រួចស្រាវ, 132-133 • positions for = ទីតាំង ឬ របៀបដាក់រាងកាយ, 133, 134 • spastic (tight) muscles and = សាច់ដុំរឹងគាំង (តឹង) និង, 134 • steps of = ជំហាននៃ ឬ ដំណាក់កាលនៃ, 131 <p>Pelvic inflammatory disease (PID) = ជំងឺរលាកអាងត្រគាក, 81,161-162</p> <p>Penicillin = ថ្នាំ ប៉េនីស៊ីលីន, 350</p> <p>Penicillin family = អំបូរថ្នាំ ប៉េនីស៊ីលីន, 330</p> <ul style="list-style-type: none"> • allergy to = ប្រតិកម្មចំពោះ ឬ រ៉េអេស្យុងចំពោះ, 163, 330 <p>Penis = លិង្គ, ប្រដាប់ភេទបុរស</p> <ul style="list-style-type: none"> • Illustrated = រូបភាព, រូបបាតគូរបង្ហាញ, 79 • sexual response and = ការតបតទៅនឹងរឿងផ្លូវភេទ និង, 145 • withdrawal of = ដកលិង្គចេញពីវន្ទយោនីមុនពេលបញ្ចេញទឹកកាម, 182 <p>Period see Monthly bleeding = រដូវ ចូរមើល ឈាមរដូវប្រចាំខែ</p> <p>Permanent methods of family planning = វិធីសាស្ត្រអចិន្ត្រៃយ៍នៃ ផែនការគ្រួសារ (វិធីធ្វើឱ្យលែងមានកូនរហូត)</p> <ul style="list-style-type: none"> • comparison chart with other methods = តារាងប្រៀបធៀបជាមួយវិធីសាស្ត្រផ្សេងៗ, 188 • overview = ទិដ្ឋភាពទូទៅ, 187 <p>Pesticides = ថ្នាំសលាប់សត្វចង្រៃ (ថ្នាំផ្ទុកជាតិគីមីពុល)</p> <ul style="list-style-type: none"> • avoiding in pregnancy = ចៀសវាងអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ, 215 • as cause of disability = ជាមូលហេតុនៃពិការភាព, 14 	<ul style="list-style-type: none"> • malaria prevention and = ការទប់ស្កាត់ជំងឺគ្រុនចាញ់ និង, ទំព័រ 275 <p>Phenobarbital = ថ្នាំ ហ្វេណូបារប៊ីតាល់</p> <ul style="list-style-type: none"> • oral contraceptives interacting with = ឥទ្ធិពលនៃថ្នាំលេបសំរាប់ពន្យារកំណើតមានការទាក់ទងជាមួយ, 355 • pregnancy safety of = សុវត្ថិភាពផ្ទៃពោះនៃ, 231 <p>Phenytoin = ថ្នាំ ហ្វេនីតូអ៊ីន</p> <ul style="list-style-type: none"> • birth defects and = កូនខូចទ្រង់ទ្រាយពីកំណើត និង, 231 • gums swelling and growing = ហើមអញ្ចាញធ្មេញ និង ដុះ, 98 • oral contraceptives interacting with = ឥទ្ធិពលនៃថ្នាំលេបសំរាប់ពន្យារកំណើតមានការទាក់ទងជាមួយ, 355 <p>Physical abuse = ការធ្វើបាបផ្នែករាងកាយ</p> <ul style="list-style-type: none"> • mental health problems caused by = បញ្ហាសុខភាពផ្លូវចិត្តបានបង្កដោយ, 290 • overview = ទិដ្ឋភាពទូទៅ, 294 • support for leaving = គាំទ្រសំរាប់ការចាកចេញ, 296-297 • also see Abuse Physical barriers= ចូរមើល ការធ្វើបាបផ្នែករាងកាយជាឧបសគ្គរារាំង, 9-10 • health center and hospital design = មជ្ឈមណ្ឌលគាំពារសុខភាព និងមន្ទីរពេទ្យរៀបចំប្លង់ (កែសម្រួលច្រកផ្លូវនិងសេវាបំរើ), 2 • also see Accessibility = ចូរមើល ភាពដែលអាចទទួលយកបាន <p>PID (pelvic inflammatory disease) = ជំងឺរលាកអាងត្រគាក, 81, 161-162</p> <p>Piles (hemorrhoids) = បួស (បួសដួងបាត), 108</p> <p>Pills see Drugs; Medicines; Tablets = ថ្នាំគ្រាប់ ចូរមើល ឱសថ, ថ្នាំពេទ្យ, គ្រាប់ថ្នាំ</p> <p>Pill, the see Oral contraceptives = ថ្នាំគ្រាប់ ចូរមើល ថ្នាំលេបសំរាប់ពន្យារកំណើត</p> <p>Pinkeye (conjunctivitis) = ឈឺភ្នែកក្រហម, 99</p> <p>Placenta = ស្បែក, 236, 246, 247</p> <p>Plant remedies see Traditional medicines = ថ្នាំផ្សំពីរុក្ខជាតិ ចូរមើល ឱសថបុរាណ</p> <p>Pneumonia = ជំងឺរលាកសួត, 175</p> <p>Podophyllin = ថ្នាំ ប៉ូដូហ្វីលីន, 351</p> <p>Poisons, as cause of disability = ការពុល, ជាមូលហេតុនៃពិការភាព, 13, 14</p> <p>Police = ប៉ូលីស</p> <ul style="list-style-type: none"> • abuse education of = ការអប់រំស្តីពីការធ្វើបាប, 312
(តទៅគុណនាខាងស្តាំ)	(តទៅទំព័រថ្មី)

P

- abuse reports to = រាយការណ៍អំពីការធ្វើបាប, ទំព័រ 297
- rape reports to = រាយការណ៍ពីរឿងចាប់រំលោភ, 300, 301, 302, 304
- Policies see Government policies; Working for change = គោលនយោបាយ ចូរមើល គោលនយោបាយរដ្ឋាភិបាល, ធ្វើការងារសំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរដ៏ប្រពៃ**
- Polio = ជំងឺប៉ូលីយ៉ូ (គ្រុនស្លិតដៃជើង)**
- as cause of disability = ជាមូលហេតុនៃពិការភាព, 12
- immunization for = ការធ្វើឱ្យសុខភាពរោគ(វ៉ាក់សាំង) សំរាប់, 276
- muscle stretches = ការពន្លឺតសាច់ដុំ, 91
- post-polio syndrome = ហេតុការណ៍ក្រោយពីជំងឺប៉ូលីយ៉ូ, 279
- poverty and = ភាពក្រីក្រ និង, 10
- pregnancy and = ផ្ទៃពោះ និង, 210–211
- also see **Paralysis, women with= មើល ពិការស្លិតអវៈយវៈ, ស្ត្រី Pornography, sexual abuse and= រូបភាពអស់អាសាសន៍, រំលោភបំពានផ្លូវភេទ និង, 298**
- Poverty = ភាពក្រីក្រ, ទុរភិក្ស**
- as barrier to health care = ជាឧបសគ្គចំពោះការថែទាំសុខភាព, 33
- as cause of disability = ជាមូលហេតុនៃពិការភាព, 10–11
- diet and = របបម្ហូបអាហារនិង, 51
- emotional abuse and = ការធ្វើបាបខាងផ្លូវចិត្ត/អារម្មណ៍, 292
- lack of **HIV/AIDS** medicines and = ខ្វះថ្នាំសំរាប់វីរុសហ៊ីវ/អេដស៍និង, 176
- stress caused by = អាការៈតឹងតែងក្នុងចិត្តបណ្តាលមកពី, 51
- Power, abuse and = អំណាច, ការធ្វើបាប និង, 306, 307**
- Pre-eclampsia = រោគហើមក្នុងពេលមានផ្ទៃពោះ, 222, 232, 246–247**
- Pregnancy = ផ្ទៃពោះ, ការមានផ្ទៃពោះ**
- aches and pains in joints = ចុករោយនិងឈឺក្នុងសន្លាក់, 228
- after rape = ក្រោយពីរឿងចាប់រំលោភ, 302
- after tubal ligation = ក្រោយពីការរកៈកាត់ចងដៃស្បូន, 204
- alcohol, avoiding = គ្រឿងស្រវឹង, ការចៀសវាង, 213, 215
- anemia and = ជំងឺស្លែកស្ប៉ាង, 215
- baby drops lower = ទារកស្រុកចុះក្រោមជាងមុន, 217, 236
- back pain and = ឈឺខ្នង និង, 226–227
- bacterial vaginosis = បាក់តេរីនៃរន្ធយោនី, 113
- binder cloth for belly = ក្រុងកំណាត់សំរាប់គាំទ្រទំងន់ពោះ, 227
- birth plan = ផែនការសម្រាលកូន, 214

(តទៅគុណនាខាងស្តាំ)

- bladder infections = ជំងឺរលាកប្លែកនោម, ទំព័រ 230–231
- bleeding from vagina during = ធ្លាក់ឈាមពីរន្ធយោនីអំឡុង, 220
- bowel program and = កម្មវិធីបន្លាបង់លាមកនិង, 215, 224, 229–230
- breathing difficulties = បញ្ហាពិបាកដកដង្ហើម, 217, 221, 227
- chemicals, as cause of birth defects = ជាតិគីមី, ជាមូលហេតុនៃកូនខូចទ្រង់ទ្រាយពីកំណើត, 14
- constipation during = ការទល់លាមកអំឡុង (ក្លៀនអាចម៍), 229
- diet during = របបម្ហូបអាហារនៅអំឡុង, 215–217, 221, 222, 232
- discomforts during = ភាពមិនស្រណុកនៅអំឡុង, 220–230
- drugs, as cause of birth defects = គ្រឿងញៀន, ជាមូលហេតុនៃកូនខូចទ្រង់ទ្រាយពីកំណើត, ទំព័រ 13, 14
- due date = ដល់ថ្ងៃកំណត់គ្រប់ខែ, 214
- early labor, prior = ឈឺពោះកើតកូនមិនគ្រប់ខែ, ដំបូង, 217
- exercise and = ការហាត់ប្រាណ និង, 226, 227
- fertilization = ការបង្កកំណើតកូន (មានជីវជាតិកូន), 75, 80, 187
- folic acid (folate) during = អាស៊ីត ហ្វូលិក(ហ្វូលេត)នៅអំឡុង, 216
- genital herpes and = ជំងឺរើមលើប្រដាប់ភេទ និង, 165
- genital warts (HPV) and = បួសដុះលើប្រដាប់ភេទ និង, 167
- German measles and = ជំងឺស្តុច និង, 12, 215
- healthy practices during = ការអនុវត្តល្អនៅអំឡុង, 215–217
- heartbeat of baby = សង្វាក់បេះដូងលោតនៃទារក, 218
- hepatitis B and = ជំងឺថ្លើម, 167, 168
- HIV/AIDS and = វីរុសហ៊ីវ/អេដស៍ និង, 169, 170, 233
- illnesses, as cause of birth defects = ជំងឺ, ជាមូលហេតុនៃកូនខូចទ្រង់ទ្រាយពីកំណើត, 12
- infertility = គ្មានលទ្ធភាពបង្កកំណើត (គ្មានជីវជាតិកូន), 81–82
- inherited birth defects = កូនខូចទ្រង់ទ្រាយពីកំណើតតាមតំណពូជ, 14
- medicines, as cause of birth defects = ថ្នាំពេទ្យ, ជាមូលហេតុនៃកូនខូចទ្រង់ទ្រាយពីកំណើត, 13, 214
- medicines, no laxatives or purgatives = ថ្នាំពេទ្យ, ហាមប្រើ **ឡាក្យសាទីវ** ឬ **ប៉ូហ្គាទីវ** ដើម្បីសុលបញ្ចុះលាមក, 229
- medicines normally taken and = ថ្នាំពេទ្យលេបប្រចាំថ្ងៃធម្មតា និង, 214, 231

(តទៅទំព័រថ្មី)

P

- menopause transition and = ស្ថិតក្នុងរយៈពេលនៃផ្ទេរពីការមានរដូវទៅជាគ្មានរដូវពីព្រោះដល់អាយុកាលអស់ឈាមរដូវ, ទំព័រ 285
- movement and balance aids = ឧបករណ៍សំរាប់ជួយទប់ជំហរខ្លួន និងចលនានៃការធ្វើដំណើរទៅនេះទៅនោះ, 222–224
- movement of baby = ចលនាកំរើកនៃទារក, 218
- pain in lower belly = ឈឺក្នុងពោះផ្នែកក្រោម, 220
- pain medicine during = ថ្នាំបំបាត់ការឈឺចាប់នៅអំឡុង, 228
- penicillin allergy = ប្រតិកម្ម ឬ រ៉េអេស្យុងថ្នាំប៉េនីស៊ីលីន, 163
- piles (hemorrhoids) during = បួស (បួសដូងបាត)នៅអំឡុង, 230
- Planning = ការធ្វើផែនការ, 213
- prenatal checkups = ការពិនិត្យផ្ទៃពោះមុនសម្រាលកូន, 214
- pre-pregnancy self-care = ការថែទាំខ្លួនពេលទើបតែមានផ្ទៃពោះ, 213
- prior abortion and = មុនការពន្លត់កូន ឬ ការពន្លត់កូនចោលលើកមុន និង, 208
- questions to ask before = សំណួរត្រូវសួរមុនពេល, 212
- sex during = នៅអំឡុងពេលរួមភេទ, 216–217
- sleeping difficulties and needs during = បញ្ហាពិបាកដេក និង តំរូវការនៅអំឡុង, 221, 225
- stages of = ដំណាក់កាលនៃ, 217–218
- swollen feet and legs = ហើមប្រអប់ជើងនិងត្នូជើង, 222, 232
- syphilis and = ជំងឺស្វាយ និង, 163–164
- tetanus immunization = វ៉ាក់សាំងការពារជំងឺតេតាណូស, 215, 276
- tiredness during = អស់កំលាំងខ្លាំងនៅអំឡុង, 221, 227
- tobacco, avoiding = ថ្នាំជក់, ការចៀសវាង, 213, 215
- toxemia (pre-eclampsia) = ជាតិពុលក្នុងឈាម (រោគហើមនៅអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ), 222, 232, 245–246
- tubal = នៃដៃស្បូន, 220
- urine passing and leaking = ដុះនោមនិងលេចនោម, 228–229, 238
- waiting to attempt, following miscarriage = រង់ចាំដើម្បីព្យាយាម, បន្ទាប់ពីការរលូតកូន, 219
- water intake = ការទទួលបានជាតិទឹក, 215, 227, 231
- working for change = ធ្វើការងារសំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរដ៏ប្រពៃ, 233–234
- yeast infections, treatment of = រោគផ្សិតយីស, ការព្យាបាលនៃ, 111
- also see **Abortion; Childbirth; Family planning** = ចូរមើល ការពន្លត់កូនចោល, សម្រាលកូន, ផែនការគ្រួសារ

(តទៅគុណនាខាងស្តាំ)

- **Pressure sores** = ដំបៅគ្រុក, ដំបៅចំហមុខ, ទំព័រ 114–117
- cause of = មូលហេតុបង្កនៃ, 114, 116
- dysreflexia and = ជំងឺសំពាធឈាមលើសស្រួចស្រាវ និង, 117
- early treatment important for = ការព្យាបាលទាន់ពេលវេលាសំខាន់ចំពោះ, 33, 114
- neglect and = ការមិនយកចិត្តទុកដាក់ និង, 293
- older women and = ស្ត្រីចំណាស់ និង, 278, 280
- pregnancy and = មានផ្ទៃពោះ និង, 224, 232
- prevention = ការទប់ស្កាត់, ការការពារ, 112, 116–117, 224
- treatment = ការព្យាបាល, 114–116
- yeast infection and = រោគផ្សិតយីស និង, 111
- **Prevention** = ការទប់ស្កាត់, ការការពារ
- abuse and violence = ការធ្វើបាបនិងអំពើហិង្សា, 295–296, 311–312
- anemia = ជំងឺស្លេកស្លាំង, 88
- bladder infection = ជំងឺរលាកប្លោកនោម, 106, 231, 284
- breasts painful in breastfeeding = ឈឺដោះខ្លាំងក្នុងពេលបំបៅកូន, 259
- contractures = ការកំរិត, 94–95
- depression in older women = ជំងឺធ្លាក់ទឹកចិត្តក្នុងស្ត្រីចំណាស់, 282
- dry skin = ស្បែកស្ងួត, 117
- of eye infection = នៃជំងឺភ្នែក, 99
- feet infections = ជំងឺប្រអប់ជើង, 97
- hepatitis = ជំងឺថ្លើម, 110, 168, 179
- HIV/AIDS = វីរុសហ៊ីវ/អេដស៍, 110, 179–182
- kidney infection = ជំងឺរលាកតម្រងនោម, 106
- Malaria = ជំងឺគ្រុនចាញ់, 275
- muscle overuse = សាច់ដុំប្រើហួសកំលាំង, 92
- pre-eclampsia = រោគហើមនៅអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ, 222
- pressure sores = ដំបៅគ្រុក, 112, 116–117, 224
- repetitive movement injuries = របួសម្តងហើយម្តងទៀតដែលបង្កពីចលនាដដែលៗ, 94
- STIs = កាមរោគ ឬ រោគឆ្លងពីការរួមភេទ, 80, 180–182
- urinary infections = ជំងឺរលាកបង្ហូរនោម, 106, 231
- weak bones (osteoporosis) = ធ្លឹងខ្សោយ (ពុកធ្លឹង), 86, 280
- yeast infection = រោគផ្សិតយីស, 111, 112–113, 177

(តទៅទំព័រថ្មី)

P - R

- *also see* **Cleanliness; Daily care; Diet; Exercise; Working for change** = ចូរមើល ភាពស្អាតតុល, ការថែទាំប្រចាំថ្ងៃ, របបម្ហូបអាហារ, ការហាត់ប្រាណ, ធ្វើការងារសំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរជីវិត
- Privacy** = ភាពឯកជន
- health workers and need for = បុគ្គលិកសុខាភិបាលនិងតំរូវការសំរាប់, ទំព័រ 42, 174, 184, 198, 294
- HIV status and = តួនាទីនៃវីរុសហ៊ីវ និង, 174
- injectable contraceptives and = ថ្នាំចាក់សំរាប់ពន្យារកំណើត, 198
- institutional abuse and lack of = ការធ្វើបាបនៅក្នុងមជ្ឈមណ្ឌល និងការខ្វះខាតនៃ, 306, 307
- rape and need for = ការចាប់រំលោភនិងតំរូវការសំរាប់, 300, 301, 302
- reproductive system and = ប្រព័ន្ធនៃប្រដាប់បន្តពូជ និង, 78
- for sex = សំរាប់ការរួមភេទ, 150
- toileting = បង្ហូរ, 123
- Probenicid** = ថ្នាំ ប្រូបេនីស៊ីដ, 351
- Procaine penicillin** = ថ្នាំ ប្រូកាអ៊ីន បេនីស៊ីលីន, 352
- Progesterone** = អ័រម៉ូន ប្រូជេស្តេរ៉ូន, 72
- Progestin-only methods** = វិធីសាស្ត្រប្រូជេស្តេរ៉ូនតែមួយមុខគត់
- health problems requiring use of = បញ្ហាសុខភាពតំរូវការប្រើនៃ, 196, 198, 199, 206
- mini-pills = ថ្នាំខ្លាតតូច/មីនី (ថ្នាំពន្យារកំណើត), 356, 357, 358
- time required to be effective = តំរូវការពេលដើម្បីប្រសិទ្ធភាព, 197
- Prophylactics** *see* **Condoms** =
- សំរាប់បង្ការរោគ** ចូរមើល **ស្រោមអនាម័យ**
- Prosthetics** = ដៃជើងសិប្បនិម្មិត ឬ អវយវៈសិប្បនិម្មិត
- lack of = ការខ្វះខាតនៃ, 9, 11
- older women and = ស្ត្រីចំណាស់ និង, 279, 280
- pregnancy and = ផ្ទៃពោះ និង, 222
- Prostitutes** *see* **Sex work** = ពេស្យាចារ ចូរមើល **ការងារលក់ខ្លួន**
- Protein** = ជាតិប្រូតេអ៊ីន
- healthy diet and = របបម្ហូបអាហារត្រឹមត្រូវ និង, 86–87
- hepatitis recovery and = ការជាសះស្បើយពីជំងឺថ្លើម និង, 168
- for older babies = សំរាប់ទារកចាស់ខ្លះ, 266
- pregnancy and = ផ្ទៃពោះ និង, 215, 221, 222, 232

(តទៅគូលោកខាងស្តាំ)

- pressure sore prevention and = ការទប់ស្កាត់ជំងឺពេកែត និង, ទំព័រ 117
- in urine, toxemia and = ក្នុងទឹកនោម, ជាតិពុលក្នុងឈាមនិង, 232, 246
- *also see* **Diet** = ចូរមើល **របបម្ហូបអាហារ**
- Psychological problems** *see* **Mental health** =
- បញ្ហាចិត្តវិទ្យា** ចូរមើល **សុខភាពផ្លូវចិត្ត**
- Puberty** = ចូលវ័យគ្រប់ការ, ពេញក្រមុំ, ពេញកំលោះ
- body changes during = រូបកាយប្រែប្រួលនៅអំឡុង, 71–73, 74
- family support for = ក្រុមគ្រួសារគាំទ្រសំរាប់, 76–77
- health worker support for = បុគ្គលិកសុខាភិបាលគាំទ្រសំរាប់, 77
- life changes during = ជីវិតប្រែប្រួលនៅអំឡុង, 72
- need for knowledge about = ត្រូវការសំរាប់ចំណេះដឹងអំពី, 71, 76
- sexual health and = សុខភាពផ្លូវភេទ និង, 141, 155, 156
- *also see* **Monthly bleeding** = ចូរមើល **ឈាមដូរច្រច់ខែ**
- Pulling out (withdrawal) method**=
- វិធីសាស្ត្រដកលិខ្ទចេញពីរន្ធយោនីមុនពេលបញ្ចេញទឹកកាម**
- as family planning method = ជាវិធីសាស្ត្រផែនការគ្រួសារ, 203
- as safer sex = ជាសុវត្ថិភាពរួមភេទ, 182
- Psychosis (mental illness)** = ចិត្តវិកល (ជំងឺផ្លូវចិត្តធ្ងន់ធ្ងរ), 59–60
- *also see* **Mental health** = ចូរមើល **សុខភាពផ្លូវចិត្ត**
- *****
- Ramps, building** = ជម្រាល, អាគារ, 40, 123
- Rape** = ការចាប់រំលោភ, រំលោភបំពានផ្លូវភេទ, ចាប់បង្ខំឱ្យរួមភេទ
- abortion after = ការពន្លត់កូនចោលក្រោយពី, 207
- bladder or kidney infections = ជំងឺរលាកពួក ឬ តម្រងនោម, 303
- court, going to = តុលាការ, ទៅ, 302, 304
- defined = អត្ថន័យ, និយមន័យ, 299
- emergency family planning after = ផែនការគ្រួសារសង្គ្រោះបន្ទាន់ក្រោយពី, 302
- exam by doctor following = ការពិនិត្យដោយវេជ្ជបណ្ឌិតបន្ទាប់ពី, 302
- feelings after = អារម្មណ៍ក្រោយពី, 300, 301, 304, 305
- getting help = ទៅរកការជួយ, 300–302
- of girls = នៃក្មេងស្រី, 299
- health problems caused = បញ្ហាសុខភាពបានបង្កពី, 302–303

(តទៅទំព័រថ្មី)

R

- if someone you know has been raped or abused = បើអ្នកដឹងថា
នរណាម្នាក់ត្រូវបានជនពាលចាប់រំលោភ ឬ ធ្វើបាប, ទំព័រ 301
  - partner's feelings about = អារម្មណ៍របស់ដៃគូ/ប្តីអំពី, 305
  - police, reporting to = ប៉ូលីស, រាយការណ៍, 300, 301, 302, 304
  - pregnancy and = ផ្ទៃពោះ និង, 302
  - and privacy, need for =
និងភាពឯកជន, ត្រូវការសំរាប់, 300, 301, 302
  - rapist known to woman = ស្ត្រីស្គាល់ជនពាលនោះ, ទំព័រ 298
  - self-defense = ការការពារខ្លួនឯង, 308-311
  - sexual health after = សុខភាពផ្លូវចិត្តក្រោយពី, 153, 154, 305
  - stigma of = ស្លាកស្នាមទុយស៊ីនៃ, 299, 300, 305
  - STIs and HIV/AIDS = កាមរោគ និង វីរុសហ៊ីវ/អេដស៍, 30
  - tears and cuts = រំហែកនិងដាច់រលាត់, 303
  - also see Abuse; Violence against women =
ចូរមើល ការធ្វើបាប, អំពើហិង្សាប្រឆាំងនឹងស្ត្រី
- Rashes = កន្ទួល, រោលកន្ទួល, បន្ទាលត្រអាក**
- as allergy sign = ជាសញ្ញាប្រតិកម្ម ឬ រ៉ែអស្យុង, 329
  - ART and = ថ្នាំអាត និង, 360
  - German measles = ជំងឺស្លូច, 12, 215, 276
  - herpes zoster (shingles) =
ជំងឺរើមជ្រី (រើមបែកទឹកចំហមុខ), 175, 177
  - HIV/AIDS and = វីរុសហ៊ីវ/អេដស៍ និង, 175, 177
  - syphilis and = ជំងឺស្វាយ និង, 158
  - urine passing into cloth and = ការជុះនោមដាក់កន្ទួល និង, 229
- Razors, boiling of = កាំបិតកោរ ឬ ឡាម, ការស្ទោរនៃ, 179**
- Rectal exam = ការពិនិត្យរន្ធកូទ ឬ រន្ធកូច, 131**
- Reflexes, overactive = ដៃដើង/មុខមាត់ញាក់ដោយមិនដឹងខ្លួន, 246**
- Rehydration drink = ទឹកល្បាយសំរាប់ដឹកកុំឱ្យខ្សោះជាតិទឹក, 274**
- Relaxation exercise = ការហាត់ប្រាណយឺតៗ, 61**
- Religion = សាសនា**
- abortion and = ការពន្លត់កូនចោល និង, 207
  - disabled excluded from = ជនពិការត្រូវបានគេបដិសេធពី, 292
  - family planning and = ផែនការគ្រួសារ និង, 185
- Remedies see Treatments = ថ្នាំកែរោគ ចូរមើល ការព្យាបាល**
- Repetitive motion injuries = របួសដែលបង្កពីចលនាដដែលៗ, 93-94**

(តទៅគុណនាខាងស្តាំ)

- Reproductive system = ប្រព័ន្ធនៃប្រដាប់បន្តពូជ**
- defined = អត្ថន័យ, និយមន័យ, ទំព័រ 77
  - Illustrated = រូបភាព, រូបបានគូររូបភាព, 78, 79, 146
  - puberty and changes in =
ចូលវ័យគ្រប់ការនិងការប្រែប្រួលក្នុង, 71-73
  - woman's = របស់ស្ត្រី, 77-79
  - also see STIs = ចូរមើល កាមរោគ ឬ រោគឆ្លងតាមការរួមរក្ស
- Residential schools see Institutions = សាលារៀនមានកន្លែង
រស់នៅ ចូរមើល មជ្ឈមណ្ឌល**
- Respect = ការគោរព**
- abuse and lack of = ការធ្វើបាប និងខ្វះខាតនៃ, 288
  - for caregivers = សំរាប់អ្នកថែទាំ, 314
  - for disabled women = សំរាប់ស្ត្រីពិការ, 42, 174, 184, 311
  - in health exams = ក្នុងការពិនិត្យសុខភាព, 128, 137-138
  - for mentally ill women = សំរាប់ស្ត្រីមានជំងឺផ្លូវចិត្ត, 59-60
  - relationships and = ទំនាក់ទំនង និង, 154, 155, 156
- Rheumatoid arthritis see Arthritis = នៃរោគសន្លាក់ឆ្អឹង ចូរមើល
ជំងឺរលាកសន្លាក់ឆ្អឹង**
- Rights = សិទ្ធិ**
- to be free from abuse = សេរីភាពចាកផុតពីការធ្វើបាប, 288
  - to health care = ទទួលបានការគាំពារសុខភាព, 29, 33-34
  - to love = ទទួលបានសេចក្តីស្រឡាញ់, 139
  - to say who can touch = និយាយថាអ្នកណាអាចប៉ះពាល់បាន, 311
  - UN Covenant, inside back cover =
អនុសញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិ, ទំព័រក្នុងនៃក្របសៀវភៅខាងក្រោយ
- Ringworm = រោគស្រែង, 275**
- Role plays = រឿងខ្លីៗ, សំដែងតួ, 45-46**
- Ropes (handrails) = ខ្សែពួរ (បង្កាន់ដៃសំរាប់តោងដើរ), 38, 123**
- Rubbers see Condoms = កៅស៊ូ ចូរមើល ស្រោមអនាម័យ**
- Rubella (German measles) = ជំងឺស្លូច, 12, 215, 276**

(តទៅទំព័រថ្មី)

S

Safer sex = សុវត្ថិភាពរួមវិញ, ទំព័រ 180–182

- defined = អត្ថន័យ, និយមន័យ, 181
- menopause and = ដល់អាយុកាលអស់ឈាមរដូវ និង, 285
- monthly bleeding and = ឈាមរដូវ និង, 182
- pregnancy and = ផ្ទៃពោះ និង, 217

Salt, pregnancy and = អំបិល, ផ្ទៃពោះ និង, 221, 222, 232

Salt water treatment = ការព្យាបាលដោយប្រើទឹកអំបិល (ទឹកប្រៃ)

- eyes = ភ្នែក, 100
- soaking genitals after childbirth = ត្រាំប្រដាប់ភេទក្នុងទឹកក្រោយពីសម្រាលកូនហើយ, 249

Same-sex relationships (homosexuality) = ទំនាក់ទំនងជាមួយភេទដូចគ្នា (មនុស្សស្រលាញ់ភេទដូចគ្នា, ខ្មីយ), 145, 147, 148

Scabies = រោគរមាស់, រមាស់ពងទឹកល្អិតលើស្បែក (អាត់), 275

Scarring = ស្លាកស្នាម, 168, 180

Seizures see **Convulsions; Epilepsy**

ប្រកាច់ ចូរមើល ឆ្កាត់/ស្កន់

Self-defense against abuse and violence = ការការពារខ្លួនឯងប្រឆាំងនឹងការធ្វើបាបនិងអំពើហិង្សា, 308–311

Self-esteem = ការឱ្យតម្លៃខ្លួនឯង ឬ ការគោរពចំពោះខ្លួនឯង

- abuse and = ការធ្វើបាប និង, 296, 312
- family and community promotion of = ក្រុមគ្រួសារនិងសហគមន៍លើកកម្ពស់នៃ, 68–69
- gender and = យែនឌ័រ (ភេទ) និង, 51
- low expectations and = ការសង្ឃឹមទុកតិចតួច និង, 52
- mental health and = សុខភាពផ្លូវចិត្ត និង, 62–65, 68–69
- older women and = ស្ត្រីចំណាស់, 282
- and partners, finding = ជាដៃគូ, ការស្វែងរក, 143, 144
- puberty and = ចូលវ័យគ្រប់ការ និង, 72
- as self-defense = ជាការការពារខ្លួនឯង, 309
- sexuality and = នៃរឿងផ្លូវភេទ និង, 141, 155
- work and = ការងារ និង, 143
- also see **Body image** = ចូរមើល រូបសម្រស់ (មើលមកខ្លួនឯង)

Self-image see **Body image** = រូបសម្រស់ (មើលមកខ្លួនឯង)

Selling sex see **Sex workers** = ការលក់ខ្លួន ចូរមើល មនុស្សលក់ខ្លួន

(តទៅគូលោនខាងស្តាំ)

Semen = ទឹកកាម, ទឹកអសុច (ពីប្រដាប់ភេទបុរស), ទំព័រ 79

- safer oral sex and = សុវត្ថិភាពរួមវិញនឹងមាត់ និង, 181

Senility = រង្វេងវង្វាន់ (ភាគច្រើនកើតឡើងមនុស្សចាស់), 281

Sex = ការរួមវិញ,

- after childbirth = ក្រោយពីសម្រាលកូនហើយ, 249
- after menopause = ក្រោយពីអស់ឈាមរដូវតាមអាយុកាល, 284–285
- anal = រន្ធក្នុំ ឬ រន្ធក្នុំចិ, 181, 182, 203
- bladder and bowel care = ការថែទាំប្លែកនោមនិងពោះវៀន, 152–153
- bladder infection and = ជំងឺរលាកប្លែកនោម, 105
- body function during = ដំណើរការនៃរាងកាយនៅអំឡុង, 79
- breast response = ដោះតបតទៅនឹងការប៉ះពាល់, 73
- desire, lack of = សម្រើប, ខ្វះនៃ, 153–154
- dry vagina = រន្ធយោនីស្ងួត, 151, 182, 284
- dysreflexia and = ជំងឺសំពាធឈាមលើសស្រួចស្រាវនិង, 117, 153
- genital washing after = ការលាងសំអាតប្រដាប់ភេទក្រោយពី, 106
- homosexuality = មនុស្សស្រឡាញ់ភេទដូចគ្នា, ខ្មីយ, 145, 147, 148
- Masturbation = ការធ្វើឱ្យកើនសម្រើបតណ្ហាបានយូរ, 147, 181
- muscle pain and spasms = សាច់ដុំឈឺនិងរីងគាំង, 152
- not having sex = មិនមានការរួមវិញ, 181
- oral sex = ការរួមវិញនឹងមាត់, 147, 150, 181
- pain during = ឈឺចាប់នៅអំឡុង, 151, 152
- pleasure from = ភាពរំភើបស្រើបស្រាលពី, 145–146, 147, 153
- positions for, finding comfortable = ទីតាំងសំរាប់, ស្វែងរកភាពស្រណុកសំរាប់ដាក់រាងកាយក្នុងពេលរួមវិញ, 150, 216
- pregnancy and = ផ្ទៃពោះ និង, 216–217
- privacy for = ភាពឯកជន, 150
- problems during = បញ្ហានៅអំឡុង, 151–154
- relationships and = ទំនាក់ទំនង, 147–149
- safer sex = ការរួមវិញដោយសុវត្ថិភាព, 180–182, 217, 285
- sign language for = ភាសាសញ្ញាសំរាប់, 369
- talking about needs and expectations = តម្រូវការនិយាយអំពី និងការសង្ឃឹមទុក, 147–148
- tiredness and = អស់កំលាំងខ្លាំង និង, 153
- urine passing after = ការដុះនោមក្រោយពី, 106

(តទៅទំព័រថ្មី)

S

- for women who become disabled = សំរាប់ស្ត្រីធ្លាក់ខ្លួនពិការ, ទំព័រ 149
- also see **Family planning; STIs; Violence against women** = ចូរមើល **ផែនការគ្រួសារ, កាមរោគ, អំពើហិង្សាប្រឆាំងនឹងស្ត្រី**

Sex slaves = ខ្ញុំកញ្ចប់បរិកាមតណ្ហា, 299

Sexual abuse = ការធ្វើបាបខាងផ្លូវភេទ, 298

- finding partners and risk of = ការស្វែងរកដៃគូនិងការប្រថុយនៃ, 144
- girls especially at risk for = ក្មេងស្រីជាពិសេសងាយរងគ្រោះចំពោះ, 298
- in institutions = ក្នុងមជ្ឈមណ្ឌល, 306
- learning disabled women and = ស្ត្រីដែលមានបញ្ហាការរៀនសូត្រ ឬ បញ្ហាពិបាកយល់ដឹង, 141, 204, 299
- self-defense = ការការពារខ្លួនឯង, 308–311
- sexual health after = សុខភាពផ្លូវភេទក្រោយពី, 153, 154
- telling someone you trust = ប្រាប់នរណាម្នាក់ដែលអ្នកទុកចិត្ត, 183
- also see **Abuse; Rape** = ចូរមើល **ការធ្វើបាប, ចាប់រំលោភ**

Sexual assault = ការចាប់រំលោភទាំងកំរោល, 299

- also see **Rape** = ចូរមើល **ការចាប់រំលោភ ឬ រំលោភបំពានផ្លូវភេទ**

Sexual harassment = ការរំខានរុកគូនឿងផ្លូវភេទ, 298

Sexual health = សុខភាពផ្លូវភេទ, 157

- after rape or abuse = ក្រោយពីឿងចាប់រំលោភ ឬ ធ្វើបាប, 153,154,305
- community supporting = សហគមន៍គាំទ្រ, 139
- education about = ការអប់រំអំពី, 142, 156
- feeling pleasure from sex = អារម្មណ៍រំភើបស្រេចស្រាលពីការរួមរំកូរ, 145–146, 147, 153
- harmful beliefs=ជំនឿដែលបង្កទុក្ខទោស, 31, 32, 140–141, 149,157
- problems during sex = បញ្ហានៅអំឡុងពេលរួមរំកូរ, 151–154
- for women who become disabled = សំរាប់ស្ត្រីដែលធ្លាក់ខ្លួនពិការ, 149
- working for change = ធ្វើការងារសំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរដ៏ប្រពៃ, 154–156
- also see **Sex; STIs** = ចូរមើល **ការរួមរំកូរ, រោគឆ្លងតាមការរួមរំកូរ**

Sexually transmitted infections (STIs) = រោគឆ្លងតាមការរួមរំកូរ

Sexual parts of the body see **Reproductive system** = ប្រដាប់ភេទជាផ្នែកនៃរាងកាយ ចូរមើល **ប្រព័ន្ធនៃប្រដាប់បន្តពូជ**

(តទៅគុណនាខាងស្តាំ)

Sex work, disabled women forced into = ការងារលក់ខ្លួន, ស្ត្រីពិការត្រូវបានបង្ខំឱ្យធ្វើជា, ទំព័រ 15, 298, 299

Shame = សេចក្តីអៀនខ្មាស, អាម៉ាស់មុខ

- abuse and = ការធ្វើបាប និង, 287
- as disabling = ជាបញ្ហាធ្វើឱ្យពិការ, 6
- family feeling = អារម្មណ៍របស់ក្រុមគ្រួសារ, 19, 292
- puberty and = ភាពក្រីក្រ និង, 72
- rape and = ការចាប់រំលោភ និង, 300
- sexuality and = នៃរឿងផ្លូវភេទ និង, 151, 153
- as trauma reaction = ជាការតបតទៅនឹងហេតុការណ៍ប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តធ្ងន់ធ្ងរ, 57

Sheep milk = ទឹកដោះស្រស់បានពីសត្វចៀម, 263–264

Shingles = រើមជ្រី (រើមបែកទឹកចំហមុខ), 175

Shit see **Stool** = អាចម៍ ចូរមើល **លាមក**

Shoes, feet health and = ស្បែកជើង, សុខភាពប្រអប់ជើង និង, 97

Shortness of breath = ដកដង្ហើមស្ទើរមិនដល់គ្នា (ដង្ហើមដង្ហក់ៗ)

- anemia and = ជំងឺស្លែកស្ប៉ាំង និង, 87
- ART and = ថ្នាំអាត និង, 360
- oral contraceptives and = ថ្នាំលេបសំរាប់ពន្យារកំណើត និង, 197
- pregnancy and = មានផ្ទៃពោះ និង, 217, 221, 227
- also see **Breath and Breathing** = ចូរមើល **ដង្ហើមនិងការដកដង្ហើម**

Short stature (dwarfism) = មាឌទាបល្អិត (តឿ)

- older women = ស្ត្រីចំណាស់, 278
- pregnancy and = មានផ្ទៃពោះ និង, 213, 227

Shots see **Injections** = ចាក់ ចូរមើល **ចាក់ថ្នាំ**

Side effects = ឥទ្ធិពលធ្វើទុក្ខ (ថ្នាំធ្វើទុក្ខ)

- of ART = នៃថ្នាំអាត, 360
- of emergency family planning = នៃផែនការគ្រួសារសង្គ្រោះបន្ទាន់, 358
- of hormonal methods of family planning = វិធីសាស្ត្រអ័រម៉ូននៃផែនការគ្រួសារ, 196, 198, 199, 356
- IUDs = អាយយូឌី (កងពន្យារកំណើត), 195
- phenytoin = ថ្នាំ ហ្វេនីតូអ៊ីន, 98
- watching for = ការសំគាល់មើលសំរាប់, 327
- also see *specific medicines* = ចូរមើល ថ្នាំពេទ្យជាក់លាក់

(តទៅទំព័រថ្មី)

S

Sign language = ភាសាសញ្ញា

- with baby = ជាមួយទារក, ទំព័រ 267
- baby sling to free hands = ស្បោងស្បាយទារកដើម្បីឱ្យដៃទំនេរ, 272
- community, teaching = សហគមន៍, ការបង្រៀន, 295
- education of girls in = ការអប់រំក្មេងស្រីនៅក្នុង, 22
- eyesight loss and = បាត់បង់ការមើលឃើញច្បាស់ និង, 280
- finger spelling = ការប្រកបអក្សរនឹងម្រាមដៃ, 370, 371
- for health workers to know = សំរាប់បុគ្គលិកសុខាភិបាលដឹង, 369–371
- HIV test centers and = មជ្ឈមណ្ឌលធ្វើតេស្តវីរុសហ៊ីវ និង, 172
- neighbors learning = អ្នកជិតខាងរៀន, 64
- and rape, getting help after = និងការចាប់រំលោភ, ទៅរកការជួយបន្ទាប់ពី, 301
- training health workers and police in = បង្ហាត់បង្រៀនបុគ្គលិកសុខាភិបាល និងប៉ូលីសនៅក្នុង, 36–37, 312
- also see **Communication** = ចូរមើល **ការប្រាស្រ័យទាក់ទង**

Signs of danger see Danger signs = ចូរមើល សញ្ញាគ្រោះថ្នាក់

Skin = ស្បែក

- brown or purple patches on = ក្រមរណ៍ត្នោត ឬ បៃតងលើ, 175
- cracked, of feet = ប្រេះ, នៃប្រអប់ជើង, 97
- daily check of = ការពិនិត្យប្រចាំថ្ងៃនៃ, 96
- dry skin prevention = ការទប់ស្កាត់កុំឱ្យស្បែកស្ងួត, 117
- hot, red, or dark = ក្តៅ, ក្រហម ឬ ជាំ, 114
- older women and problems with = ស្ត្រីចំណាស់និងបញ្ហាជាមួយ, 280
- pale, cold, or sweaty, allergy to medicine = ស្លេក, ត្រជាក់ ឬ បែកញើសជោគជាំ, ប្រតិកម្ម ឬ រ៉េអេស្យុងច្រាំពេទ្យ, 329
- red, around genitals and in folds of flesh = ក្រហម, ជុំវិញនិងក្នុងស្រទាប់នៃសាច់ប្រដាប់ភេទ, 111
- reddish or dark blotchy, above level of spinal cord injury = ក្រហម ងងឹត ឬ ជាំដុំៗ, ខាងលើចំណុចនៃរបួសសរសៃប្រសាទឆ្អឹងខ្នង, 118
- yeast infection of = រោគផ្សិតយីស, 111
- also see **Itching; Pressure sores; Rashes; Sores** = ចូរមើល **រមាស់, ដំបៅជ្រែក, កន្ទួល/បន្ទាសត្រអាក, ឈឺ ឬ ដំបៅ**

Sleeping after childbirth = ការដេកបន្ទាប់ពីសម្រាលកូនហើយ

- with baby = ជាមួយទារក, 268
- lack of = ការខ្វះខាត, 254

Sleeping and pregnancy = ការដេក និង ផ្ទៃពោះ

- breathing difficulties and = ពិបាកដកដង្ហើម និង, ទំព័រ 227
- difficulties in = ពិបាកនៅក្នុង, 221
- muscle cramps = សាច់ដុំរមួល ឬ រមួលក្រពើ, 225

Slim disease see HIV/AIDS = ជំងឺស្គម ចូរមើល វីរុសហ៊ីវ/អេដស៍

Sling for carrying baby = ស្បោងសំរាប់ស្បាយទារក, 271–272

Smoking see Tobacco = ការជក់បារី ចូរមើល បារីជក់

Social barriers = ឧបសគ្គរាំងផ្នែកសង្គម

- generally = ទូទៅ, 7, 32
- Poverty = ភាពក្រីក្រ, 33, 51
- also see **Barriers; Gender** = ចូរមើល **ឧបសគ្គរាំង, យែនឌ័រ**

Social change see Working for change = ការផ្លាស់ប្តូរសង្គម

ចូរមើល ធ្វើការងារសំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរដ៏ប្រពៃ

Soft drinks, 283 = ភេសជ្ជៈ ឬ គ្រឿងផឹកគ្មានជាតិស្រវឹង

Sores = ឈឺ ឬ ដំបៅ

- on genitals (genital ulcers) = លើប្រដាប់ភេទ (ដំបៅលើប្រដាប់ភេទ) 163–167
- also see **Pressure sores** = ចូរមើល **ដំបៅជ្រែក ឬ ដំបៅចំហមុខ**

Spastic (tight muscles) = រឹងគាំង (សាច់ដុំតឹង)

- childbirth and = ការសម្រាលកូន និង, 213, 243
- medicine for, timing of = ថ្នាំពេទ្យសំរាប់, ពេលនៃ, 152
- no massage for = គ្មានសញ្ញាឱ្យដំណឹងសំរាប់, 92, 134, 226
- pain during sex and = ឈឺចាប់នៅអំឡុងពេលរួមរ័ក្ស និង, 151, 152
- pelvic exam and = ការពិនិត្យអាងត្រជាក់និង, 134
- pregnancy and = ផ្ទៃពោះ និង, 225–226
- relaxing = ការសម្រាក 92, 134
- also see **Contractures; Muscles** = ចូរមើល **ការកន្ត្រាក់, សាច់ដុំ**

Speculum = ឧបករណ៍ពង្រីក/បើកមាត់ស្បូន (សិក្សាស្រាវជ្រាវ)

- preparation of woman for exam = រៀបចំស្ត្រីសំរាប់ការពិនិត្យ, 128, 132
- sensations caused by = អារម្មណ៍ភ្ញាក់ផ្អើលបង្កពី, 131

Speech difficulties, women with = បញ្ហាពិបាកនិយាយ, ស្ត្រីដែល

- communication with = ការប្រាស្រ័យទាក់ទងជាមួយ, 36, 295
- health worker helping = បុគ្គលិកសុខាភិបាលជួយ, 43

S

- rape, getting help after = ការចាប់រំលោភ, ទៅរកការជួយបន្ទាប់ពី, ទំព័រ 300–301
- Sperm = មេជីវិត (វាចេញមកជាមួយទឹកកាមបុរស), 79
- determining sex of baby = ជាអ្នកកំណត់ភេទនៃទារក, 212
- infertility and = គ្មានលទ្ធភាពបង្កកំណើត, 82
- Spermicides = ថ្នាំសំលាប់មេជីវិត, 194
- comparison chart with other methods = តារាងប្រៀបធៀបជាមួយវិធីសាស្ត្រផ្សេងៗ, 188
- diaphragm or cervical cap and = ស្រោមអនាម័យស្ត្រីរាងដូចត្រឡោក និង ធុកកស្សន្ធ, 193
- irritation of vagina by = ការរលាកនៃរន្ធយោនីដោយ, 194
- sponge and = ស្ពាន់/អេប៊ុន និង, 193, 194
- Spina bifida, folic acid intake with = ពិការគមខ្នង, ការទទួលបានជាតិអាស៊ីត-ហ្វូលិកជាមួយ, 216
- Spinal cord injuries, women with = របួសសរសៃប្រសាទឆ្អឹងខ្នង, ស្ត្រី
  - childbirth by = ការសម្រាលកូនដោយ, 243
  - constipation and = ទល់លាមក ឬ ភ្លៀនលាមក និង, 108
  - family planning methods for = ផែនការគ្រួសារសំរាប់, 206
  - older women = ស្ត្រីចំណាស់, 280
  - orgasm and = តម្រេកតណ្ហាឡើងដល់កំពូល និង, 146
  - pelvic exam and spastic muscles = ការពិនិត្យអាងត្រគាក និង សាច់ដុំរឹងគាំង/តឹង, 134
  - pregnancy and = ផ្ទៃពោះ និង, 213
  - pressure sores and = ជំហុកែត និង, 116, 280
  - relaxing tight (spastic) muscles = ការជួយឱ្យសាច់ដុំតឹងបានធូរ, 92, 134
  - sexuality and = នៃរឿងផ្លូវភេទ និង, 146, 151, 153
  - STI signs, checking for = សញ្ញាកាមរោគ, ការពិនិត្យសំរាប់, 159
  - also see Dysreflexia; Paralysis, women with = ចូរមើល ជំងឺសំពាធឈាមលើសស្រួចស្រាវ, ពិការស្វិតអវៈយវៈ, ស្ត្រីដែល
- Splints = ប្រដាប់អបឆ្អឹង ឬ រណប, 93
- Sponge, contraceptive = ស្ពាន់/អេប៊ុន, វិធីពន្យារកំណើត
  - comparison chart with other methods = តារាងប្រៀបធៀបជាមួយវិធីសាស្ត្រផ្សេងៗ, 188
  - homemade = ធ្វើនៅផ្ទះ, 194
  - irritation of vagina and = ការរលាករន្ធយោនី និង, 194

(តទៅគុណនាខាងស្តាំ)

- using = ការប្រើ, ទំព័រ 193–194
- Spotting see Monthly bleeding = ធ្លាក់ឈាមតិចៗ ចូរមើល ឈាមរដូវប្រចាំខែ, ឈាមរដូវ, រដូវ, ខួបរដូវ
- Squeezing exercise = ការហាក់ប្រឹងខ្លីបលាៗ (សាច់ដុំគូទនិងយោនី)
  - childbirth preparation = ការរៀបចំសំរាប់ការសម្រាលកូន, 215
  - for urine leakage during pregnancy = ការលេចនោមនៅអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ, 229
  - for urine-passing problems = សំរាប់បញ្ហាក្នុងការដុះនោម, 101
- Stavudine = ថ្នាំ ស្តារូឌីន, 362
- caution against = បម្រុងប្រយ័ត្នប្រឆាំងនឹង, 360
- Sterilization = ពន្យារកំណើតតាមការរះកាត់, 203–204
  - comparison chart with other methods = តារាងប្រៀបធៀបជាមួយវិធីសាស្ត្រផ្សេងៗ, 188
  - forced = បាសបង្ខំ, 204, 306
  - for the man (vasectomy) = សំរាប់បុរស (កាត់បំពង់ទឹកកាម), 205
  - for the woman (tubal ligation) = សំរាប់ស្ត្រី (រះកាត់ដើម្បីចងដៃស្បូន), 203–204
- Stethoscope = ស្តេតូស្កូប (ឧបករណ៍ស្តាប់សង្វាក់បេះដូង), 218
- Sticks see Canes and sticks = ចូរមើល ឈើច្រក់
- Stiff body, newborn with = រាងកាយរឹងគាំង, ទារកទើបនឹងកើតជាមួយ, 251
- Stigma = ស្នាមស្នាមទុយស៍
  - of disabled = នៃជនពិការ, 300
  - HIV/AIDS and = វីរុសប៊ីអិល/អេដស៍ និង, 179
  - of rape = ការចាប់រំលោភ, 299, 300, 305
  - also see Attitudes as barriers; Harmful beliefs about disability = ចូរមើល អាកប្បកិរិយាជាឧបសគ្គរារាំង, ជំនឿខុសទំនងអំពីពិការភាព
- STIs = រោគឆ្លងតាមការរួមភេទ, កាមរោគ, 158
  - barriers to health care for = ឧបសគ្គរារាំងក្នុងការទទួលបានការគាំពារសុខភាពសំរាប់, 30–32
  - chancroid = ជំងឺទាមឡា, 164
  - checking for signs of = ការពិនិត្យចំពោះរោគសញ្ញានៃ, 158–159
  - chlamydia = មេរោគក្លាមីដា, 160–162
  - genital herpes = ជំងឺរើមលើប្រដាប់ភេទ, 12, 165, 181

(តទៅទំព័រថ្មី)

S

- genital warts (HPV) = បួសដុះលើប្រដាប់ភេទ, ទំព័រ 165–167
- gonorrhea= ជំងឺប្រមេ, 160–162, 181
- Hepatitis = ជំងឺថ្លើម, 167–168
- infertility and = គ្មានលទ្ធភាពបង្កកំណើត និង, 81, 82
- multiple infection with = ជំងឺចំរុះច្រើនយ៉ាងជាមួយ, 161–162
- pelvic inflammatory disease (PID) = ជំងឺរលាកអាងត្រគាក, 81, 161, 162
- pregnancy and = ផ្ទៃពោះ និង, 215, 233
- prevention of = ការទប់ស្កាត់នៃ, 80, 180–182
- prevention of, family planning methods and = ការទប់ស្កាត់នៃ, វិធីសាស្ត្រផែនការគ្រួសារ និង, 189, 191, 193, 203
- rape and = ការចាប់រំលោភ និង, 303
- sign language for = ភាសាសញ្ញា និង, 370
- signs of = សញ្ញានៃ, 158–159
- sores on genitals and infection with = ដុំបៅលើប្រដាប់ភេទ និងជំងឺជាមួយ, 163
- syphilis = ជំងឺស្វាយ, 12, 163–164
- test not available, treatment when = មិនមានសេវាធ្វើតេស្ត, ការព្យាបាលនៅពេល, 161–162
- tests for = ការធ្វើតេស្តសំរាប់, 12, 164, 169
- trichomonas = ជំងឺទ្រីកូម៉ូណាស៍ (កាមរោគ), 159–160
- untreated, dangers of = មិនបានព្យាបាល, គ្រោះថ្នាក់នៃ, 158
- women and girls more easily infected by = ស្ត្រីនិងក្មេងស្រីកាន់តែងាយឆ្លងដោយ, 80
- working for change = ធ្វើការងារសំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរដ៏ប្រពៃ, 182–184
- also see HIV/AIDS; Safer sex = ចូរមើល វីរុសហ៊ីវ/អេដស៍, សុវត្ថិភាពរួមរ័ក្ស
- Stomach troubles, ART and = បញ្ហាក្រពះ, ថ្នាំអាត និង, 360**
- Stool = លាមក, អាចម៍**
- baby, cleaning of = ទារក, ការលាងសំអាតនៃ, 269–270
- childbirth and removal of = សម្រាលកូន និងការយកចេញនៃ, 238, 239
- hepatitis A infection and = ជំងឺថ្លើមប្រភេទ អា, និង, 168
- pelvic exam preparation by removing = ការរៀបចំពិនិត្យអាងត្រគាកដោយការយកចេញ, 130

(តទៅគូលោនខាងស្តាំ)

- removing = ការយកចេញ, កាយចេញ, ដកចេញ, ទំព័រ 107, 108
- safe handling of = ចាត់ចែងដោយសុវត្ថិភាពនៃ, 179, 180
- sex and passing of = ការរួមរ័ក្សនិងការជុះ, 152
- wiping after passing = ជូតសំអាតក្រោយពីជុះ, 106
- yeast infections contaminated with = ធ្វើតយីសឆ្លងជាមួយ, 111
- also see **Bowel program; Constipation** = ចូរមើល **កម្មវិធីបន្ទោរបង់លាមក, ទល់លាមក ឬ ភ្លៀនលាមក**
- Stories about = រឿងរ៉ាវអំពី**
- accessibility, working for change = ភាពអាចទទួលយកបាន, ធ្វើការងារសំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរដ៏ប្រពៃ, 19, 23, 24, 34
- adoption = ការសុំកូនមកចិញ្ចឹម, 83
- athletes = កីឡាករ, 17
- beauty standard = ស្តង់ដាររូបសម្ផស្ស, 140
- caregiver experiences = អ្នកថែទាំជួបប្រទះ, 319, 322
- children's services = សេវាកម្មរបស់កុមារ, 37, 322
- disability lens = កែវវិស័យពិការភាព, 34
- health exams = ការពិនិត្យសុខភាព, 126, 136
- health workers learning from disabled women = បុគ្គលិកសុខាភិបាលរៀនសូត្រពីស្ត្រីពិការ, 41
- older woman going back to school = ស្ត្រីចំណាស់ចូលរៀនវិញ, 285
- pregnancy = ផ្ទៃពោះ, ការមានផ្ទៃពោះ, 210–211, 234
- rehabilitation device workshop = រោងជាងផលិតឧបករណ៍ស្តារលទ្ធភាពពលកម្ម (ឧបករណ៍ជំនួយរាងកាយ), 8
- self-esteem building = កសាងការឱ្យតម្លៃខ្លួនឯង, 63, 64, 65
- sewing shop = ហាងកាត់ដេរ, 20
- sexual health = សុខភាពផ្លូវភេទ, 155
- STIs = កាមរោគ, រោគឆ្លងតាមការរួមរ័ក្ស, 30–32
- stress and self-esteem = អាការៈតឹងតែងក្នុងចិត្ត និងការឱ្យតម្លៃខ្លួនឯង, 52
- sudden disability, coping with = បញ្ហាធ្លាក់ខ្លួនពិការភ្លាមៗ, ការតទល់ជាមួយ, 63, 65
- suicide attempt = ការព្យាយាមសំលាប់ខ្លួនឯង, 64
- support groups = ក្រុមគាំទ្រ, 26
- vaginal delivery = កើតកូនតាមរន្ធយោនី, 242
- vegetable farmer = អ្នកចិញ្ចឹមបន្លែ, 17

(តទៅទំព័រថ្មី)

S - T

Stress = អាការៈតឹងតែងក្នុងចិត្ត, ទំព័រ 50-54

- counting days method and = វិធីសាស្ត្ររាប់ចំនួនថ្ងៃ, 201
- infertility and = គ្មានលទ្ធភាពបង្កកំណើត, 82
- physical changes and disease caused by = រាងកាយប្រែប្រួល និងជំងឺបានបង្កដោយ, 50-51
- social barriers as source of = ឧបសគ្គសង្គមជាប្រភពនៃ, 51-54

Stroke = ដាច់សរសៃឈាមក្នុងខួរក្បាល

- hormonal methods of family planning and = វិធីសាស្ត្រអ័រម៉ូននៃផែនការគ្រួសារនិង, 196
- HRT and = វិធីព្យាបាលប្តូរអ័រម៉ូន និង, 283

Stuffy nose, dysreflexia and =
តឹងច្រមុះ, ជំងឺសំពាធឈាមលើសស្រួចស្រាវ និង , 118

Substance abuse see Alcohol; Drugs; Tobacco = ប្រមីក
 ចូរមើល គ្រឿងស្រវឹង, គ្រឿងញៀន ឬ ថ្នាំពុល, បារី ឬ ថ្នាំជក់

Suicide = សំលាប់ខ្លួនឯង, 55, 64

Sulfas (sulfonamides) = ថ្នាំ សុលហ្វាស (សុលហ្វូណាមីដ), 330

Support groups = ក្រុមគាំទ្រ

- for abused women = សំរាប់ស្ត្រីដែលគេធ្វើបាប, 26, 295-297, 312
- for accessibility = សំរាប់ភាពដែលអាចទទួលយកបាន, 25, 34
- for caregivers = សំរាប់អ្នកថែទាំ, 321-325
- community change, planning for = សហគមន៍ផ្លាស់ប្តូរ, ផែនការសំរាប់, 18
- exercises for = ការហាត់ប្រាណសំរាប់, 66-67
- feelings, recognizing = អារម្មណ៍, ការទទួលស្គាល់, 66
- for health exams = សំរាប់ការពិនិត្យសុខភាព, 30
- helping relationships = ការជួយយកអាសារដល់ទំនាក់ទំនង, 62
- for institutional change = សំរាប់ធ្វើការផ្លាស់ប្តូរស្ថាប័ន, 307
- of older women = នៃស្ត្រីចំណាស់, 286
- for parents of disabled children = សំរាប់ឪពុកម្តាយនៃកុមារពិការ, 21
- purposes of = គោលបំណងនៃ, 65
- for sexual health = សំរាប់សុខភាពផ្លូវភេទ, 154-155
- for social activity organizing = សំរាប់ការរៀបចំសកម្មភាពសង្គម, 26
- starting = ការចាប់ផ្តើម, 65-66, 321
- for training in leadership = សំរាប់បណ្តុះបណ្តាលក្នុងភាពជាអ្នកដឹកនាំ, 26
- for work opportunities = សំរាប់ឱកាសការងារ, 26

- understanding the causes of problems = ការយល់ដឹងមូលហេតុនៃបញ្ហា, ទំព័រ 67

Suppositories = ថ្នាំសុលបញ្ចុះលាមក, 107, 108

Surgery see Operations = ការវះកាត់

Sweating = បែកញើស

- dysreflexia and = ជំងឺសំពាធឈាមលើសស្រួចស្រាវ និង, 118
- HIV/AIDS and = វីរុសហ៊ីវ/អេដស៍ និង, 169
- menopause and = ដល់អាយុកាលអស់ឈាមរដូវ និង, 282, 283
- puberty and changes in = ចូលវ័យគ្រប់ការនិងការប្រែប្រួលក្នុង, 72

Swelling = ការហើម, ជំងឺហើម

- of breasts, hormonal methods of family planning and = នៃដោះ, វិធីសាស្ត្រអ័រម៉ូននៃផែនការគ្រួសារនិង, 196
- of feet and legs, in pregnancy = នៃប្រអប់ជើងនិងជើង, នៅអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ, 222, 232
- hemorrhoids = បួសដូងបាត, 108
- of lips and face, allergy = នៃប្រអប់មាត់និងមុខ, ប្រតិកម្ម, 329
- of lymph nodes, breast infection and = នៃសរសៃកូនកណ្តុរ, ជំងឺរលាកដោះ និង, 260
- in one leg, oral contraceptives and = ក្នុងជើងម្ខាង, ថ្នាំលេបសំរាប់ពន្យារកំណើត និង, 197
- as pressure sore sign = ជាភាគសញ្ញាដំបៅព្រៃ, 114
- varicose veins = នៃរោគយឺតសរសៃឈាម, 196

Swimming = ការហែលទឹក

- as exercise = ជាការហាត់ប្រាណ, 90, 227
- pain management with = គ្រប់គ្រងការឈឺចាប់ជាមួយ, 120

Symptoms see Danger signs = រោគសញ្ញា មើល សញ្ញាគ្រោះថ្នាក់

Syphilis = ជំងឺស្វាយ

- as cause of birth defects = ជាហេតុបង្កឱ្យកូនខូចទ្រង់ទ្រាយពីកំណើត, 12
- pregnancy and = ផ្ទៃពោះ និង, 163-164
- signs = រោគសញ្ញា, សញ្ញា, 163
- treatment = ការព្យាបាល, 163

(តទៅទំព័រថ្មី)

(តទៅតួលេខខាងស្តាំ)

T

Tablets = គ្រាប់ថ្នាំ, ថ្នាំគ្រាប់រឹង

- alternatives to swallowing = ជំរើសនៃការលេប, ទំព័រ 197, 205
- diarrhea and = រាគអាចម៍ និង, 197
- swallowing method = របៀបលេប, 328
- vomiting and = ក្អក និង, 197, 328

• also see **Medicines** = ចូរមើល **ថ្នាំពេទ្យ**

Talking see **Communication** =

ការនិយាយ ចូរមើល ការប្រាស្រ័យទាក់ទង

Tattoos = សាក់រូបលើស្បែក, 168

TCA (trichloroacetic acid) = ថ្នាំ ទ្រីក្លរ៉ូស៊ីត អាស៊ីត, 166, 354

Td (TT, tetanus) immunization = វ៉ាក់សាំងការពារជំងឺតេតាណូសរឹង

ផ្តាមចំពោះមនុស្សធំនិងកុមារអាយុលើស 12 ឆ្នាំ, 276

Tea see **Caffeine drinks** = តែជីក ចូរមើល **គ្រឿងជីកជាតិកាហ្វេអ៊ីន**

Teeth = ធ្មេញ

- care of = ការថែទាំនៃ, 98–99
- children and care of = កុមារនិងការថែទាំនៃ, 275

Tendons, repetitive movement injuries = សរសៃពួរ, របួសបង្កពីចលនាដដែលៗ, 93–94

Testicles = ពងស្វាស

- illustrated = រូបភាព, រូបបាត់រូបបង្ហាញ, 79
- infertility and = គ្មានលទ្ធភាពបង្កកំណើត និង, 82
- overview = ទិដ្ឋភាពទូទៅ, 79
- pain or swelling of = ឈឺចាប់ ឬ ហើមនៃ, 160

Tests see **Exams and tests** = តេស្ត ចូរមើល ការពិនិត្យនិងតេស្ត

Tetanus = ជំងឺតេតាណូស

- immunizations, pregnancy and = វ៉ាក់សាំង, ផ្ទៃពោះ និង, 215
- of newborn = នៃទារកទើបនឹងកើត, 251

Tetanus toxoid = ថ្នាំ តេតាណូស តុកសូម្បីដ, 352

Tetracycline = ថ្នាំ តេត្រាស៊ីគ្លីន, 353

Tetracycline family = អំបូរថ្នាំតេត្រាស៊ីគ្លីន, 330

Throat, HIV/AIDS and problems with = បំពង់ក, វីរុសហ៊ីវ/អេដស៍ និងបញ្ហាជាមួយ, 175

Thrush = ជ្រាំង

- breastfeeding and = ការបំបៅដោះកូន និង, 260
- HIV/AIDS and = វីរុសហ៊ីវ/អេដស៍ និង, 175

(តទៅតួលេខខាងស្តាំ)

• HIV passing to baby and = វីរុសហ៊ីវចំលងទៅទារក និង, ទំព័រ 261

• in newborn baby = ក្នុងទារកទើបនឹងកើត, 111

• treatment = ការព្យាបាល, 260

• also see **Yeast infection** = ចូរមើល **រោគផ្សិតយីស**

Thyroid gland, cancer of = ក្រពេញទីរ៉ូអ៊ីដ, មហារីកនៃ, 12

Tight muscles see **Spastic muscles** = សាច់ដុំតឹង មើល សាច់ដុំតាំង

Tingling in feet or hands, ART and =

ស្រៀវក្រហាយៗក្នុងប្រអប់ជើង ឬ ប្រអប់ដៃ, ថ្នាំអាត និង, 360

Tiredness = អស់កំលាំងខ្លាំង

- from anemia = ពីជំងឺស្លេកស្លាំង, 87
- ART and = ថ្នាំអាត និង, 360
- breathing difficulties and = បញ្ហាពិបាកដកដង្ហើម និង, 227
- from depression = ពីជំងឺធ្លាក់ទឹកចិត្ត, 54
- from hepatitis = ពីជំងឺថ្លើម, 167
- from post-polio syndrome = ក្រោយពីហេតុការណ៍ជំងឺប៉ូលីយ៉ូ, 279
- pregnancy and = ផ្ទៃពោះ និង, 221, 227
- sexuality and = នៃរឿងផ្លូវភេទ និង, 153
- from stress = ពីអាការៈតឹងតែងក្នុងចិត្ត, 51

Tobacco = ថ្នាំជក់, បារី

- avoiding in pregnancy = ចៀសវាងអំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ, 213, 215
- as cause of disability = ជាមូលហេតុនៃពិការភាព, 13
- infertility and = គ្មានលទ្ធភាពបង្កកំណើត, 82
- menopause and = ដល់អាយុកាលអស់ឈាមរដូវ និង, 283
- also see **Drugs** = ចូរមើល **ឱសថ / គ្រឿងញៀន**

Toilets = បង្គន់

- as accessibility issue = ជាបញ្ហានៃភាពដែលអាចទទួលយកបាន, 36
- children using = កុមារប្រើប្រាស់, 269, 275
- design for = រៀបចំបង្គន់តែសម្រួលសំរាប់, 39, 40, 123
- hepatitis A prevention and = ទប់ស្កាត់ជំងឺថ្លើមប្រភេទអា និង, 168
- wheelchair toilet = បង្គន់សំរាប់អ្នកប្រើទេះ, 224, 229

Tools for care of wheelchair = ឧបករណ៍សំរាប់ថែទាំទេះ, 366

Tooth care see **Teeth** = ការថែទាំធ្មេញ ចូរមើល ធ្មេញ

Touch = ប៉ះ/ស្នាប ឬ ការប៉ះពាល់

- of blind women = នៃស្ត្រីពិការភ្នែក, 43, 138
- of deaf women = នៃស្ត្រីច្រៀម, 43

(តទៅទំព័រថ្មី)

T - U

- good touch and bad touch, teaching difference = ការប៉ះពាល់ក្នុង បំណងល្អ និងបំណងអាក្រក់, ចូរបង្រៀនពីករណីខុសគ្នា, ទំព័រ 311
- HIV/AIDS not spread by = វីរុសហ៊ីវ/អេដស៍មិនឆ្លងរាលដាលតាម, 171
- older women's sexuality and = រឿងផ្លូវភេទរបស់ស្ត្រីចំណាស់និង, 284
- rape and need for control over = រឿងរំលោភបំពានផ្លូវភេទ និងកំរិតការត្រួតត្រាលើបញ្ហានោះ, 304
- self-defense of unwanted = ការការពារខ្លួនឯងនៃការមិនចង់ឱ្យ, 308
- self-touch, discomfort with=ប៉ះពាល់ខ្លួនឯង, មិនស្រណុកជាមួយ, 137
- sexual, as family planning method = រឿងផ្លូវភេទ, ជាវិធីសាស្ត្រ ផែនការគ្រួសារ, 203
- sexual pleasure and = សម្រើបតណ្ហានិង, 145-146, 147, 153
- of wheelchairs = នៃរទេះ (សំរាប់ជនពិការ), 43
- Toxemia of pregnancy (preeclampsia) = រោគហើមអំឡុងពេលមាន ផ្ទៃពោះ (ជាតិពុលក្នុងឈាម), 222, 232, 245-246**
- Toys for babies = ល្បែងលេងសំរាប់ទារក, 269**
- Traditional medicines and home remedies = ឱសថបុរាណ និង ថ្នាំផ្សំនៅផ្ទះ (ថ្នាំផ្សំពីរុក្ខជាតិ)**
- after childbirth = ក្រោយពេលសម្រាលកូន, 249, 250
- bladder infection = ជំងឺរលាកពួកនោម, 105
- constipation = ទល់លាមក, ក្លៀនលាមក, 108
- consult traditional healer for = សុំយោបល់ពីគ្រូបុរាណសំរាប់, 327
- hemorrhoids = បួសដូងបាត, 108
- hepatitis symptom relief = សញ្ញាជំងឺថ្លើមបានធូរស្បើយ, 168
- Menopause = ដល់អាយុកាលអស់ឈាមរដូវ, 283
- pregnancy and, advice for = ផ្ទៃពោះនិង, យោបល់សំរាប់, 215
- pressure sores = ដំបៅគ្រែ, 115
- sponge for family planning = ស្ពោតសំរាប់ផែនការគ្រួសារ, 194
- Training = ការបណ្តុះបណ្តាល ឬ បង្ហាត់បង្រៀន**
- lack of, for work = ខ្វះខាត, សំរាប់ការងារ, 52, 54
- leadership, support groups and = ភាពជាអ្នកដឹកនាំ, ក្រុមគាំទ្រនិង, 26
- also see **Education** = ចូរមើល ការអប់រំ

(តទៅគូលោនខាងស្តាំ)

- Transportation = មធ្យោបាយសំរាប់ការធ្វើដំណើរ**
- improvement of health care with = ការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនៃការ គាំពារសុខភាពជាមួយ, ទំព័រ 35, 36
- support group for = ក្រុមគាំទ្រសំរាប់, 322
- Trauma = ហេតុការណ៍ប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តធ្ងន់ធ្ងរ, 56-58**
- Treatments see Medicines, specific illness and problems = ការព្យាបាល ចូរមើល ថ្នាំពេទ្យ, ជំងឺនិងបញ្ហាជាក់លាក់**
- Trichloroacetic acid (TCA) = ថ្នាំទ្រីក្លរូស៊ីត អាស៊ីត, 166, 354**
- Trichomonas = ជំងឺទ្រីកូមូណាស៍ (តាមរោគ)**
- signs = រោគសញ្ញា, 159
- treatment = ការព្យាបាល, 160, 162
- Triphasic pills = ថ្នាំទ្រីហ្វាស៊ីក (ថ្នាំលេបពន្យារកំណើត), 355**
- Tubal ligation = ការចងដៃស្បូន, 203-204**
- Tubal pregnancy = កូនក្នុងដៃស្បូន, 220**
- Tuberculosis = ជំងឺរបេង, 175**
- early detection = រកឃើញទាន់ពេលវេលាពីវាទៅលើ, 126
- HIV/AIDS and = វីរុសហ៊ីវ/អេដស៍ និង, 175, 177
- infertility and = គ្មានលទ្ធភាពបង្កកំណើត និង, 81, 82
- poverty and = ភាពក្រីក្រ និង, 10
- *****
- Umbilical cord, care for = ទងផ្ចិត, ការថែទាំសំរាប់, 250**
- Underclothes, clean cotton = ខោអាវទ្រនាប់, សំឡីអនាម័យ, 113**
- Urethra, woman's = រន្ធនោម, របស់ស្ត្រី, 78**
- Urinary infections = ជំងឺរលាកបង្ហូរនោម (បំពង់បង្ហូរទឹកនោម)**
- catheter use and = ការប្រើទុយេបូម និង, 101, 102, 104, 106
- catheter used to treat = ទុយេបូមបានប្រើដើម្បីព្យាបាល, 119
- older women's sexuality and = រឿងផ្លូវភេទរបស់ស្ត្រីចំណាស់និង, 284
- pregnancy and, 230-231 = ផ្ទៃពោះនិង
- prevention = ការទប់ស្កាត់, ការការពារ, 106, 231, 284
- signs and treatment = រោគសញ្ញានិងការព្យាបាល, 105-106
- Urinary opening = ទ្វារនៃរន្ធនោម, 78, 104**
- Urine = ទឹកនោម**
- blood in = ឈាមក្នុង, 303
- safe handling of = ចាត់ចែងដោយសុវត្ថិភាពនៃ, 180

(តទៅទំព័រថ្មី)

U - V

- smells or looks bad = ជុំភ្លិនអាត្រក់ ឬ មើលទៅអាត្រក់, 105, 167
- water intake and color of = ការទទួលបានជាតិទឹក និងពណ៌នៃ, 231

Urine bags = ស្បោងទឹកនោម, ទំព័រ 130

Urine leakage = ការលេចនោម (ទឹកនោមជ្រាបចេញ)

- pregnancy and = ផ្ទៃពោះ និង, 228–229
- yeast infection prevention and = ទប់ស្កាត់ជំងឺផ្សិតយីសនិង, 111, 112

Urine passing = ការដុះនោម (បត់ជើងតូច)

- after sex = ក្រោយពីការរួមរ័ក្ស, 106
- bladder control = ការគ្រប់គ្រងប្លោកនោម, 101
- childbirth and = ការសម្រាលកូន និង, 238, 239, 240
- cleanliness and = ភាពស្អាតបាត និង, 100
- emptying the bladder = ការបញ្ចេញទឹកនោមពីប្លោក, 101
- frequent need for = តម្រូវការញឹកញាប់សំរាប់, 105
- pain or burning during = ឈឺចាប់ ឬ ក្រហាយនៅអំឡុង, 105, 159, 160, 303
- pelvic exam preparation by = រៀបចំពិនិត្យអាងត្រកាកដោយ, 130
- pregnancy and = ផ្ទៃពោះ និង, 228–229
- sex and = ការរួមរ័ក្ស និង, 152
- too full bladder = ប្លោកនោមពេញខ្លាំងពេក, 106, 117
- water pouring over genitals, following rape = ស្រោចទឹកលើប្រដាប់ភេទ, បន្ទាប់ពីរឿងហេតុចាប់រំលោភ, 303
- yeast infections soiled with = ជំងឺផ្សិតយីសប្រឡាក់ជាមួយ, 111
- also see **Catheters** = ចូរមើល **ទុយោបូមទឹកនោម**

Uterus see Womb = ស្បូន

*****

Vaccinations = ថ្នាំវ៉ាក់ស៊ុនការពារជំងឺ

- BCG (tuberculosis) = ជំងឺរបេង, 276
- children's schedule for = កាលវិភាគរបស់កុមារសំរាប់, 276
- disabilities avoided through = ពីការភាពបានចៀសវាងតាមរយៈ, 12
- DPT = ជំងឺខាន់ស្លាក់, ក្អកមាត់, និងតេតាណូស, 276
- German measles (rubella) = ជំងឺស្លូច, 12, 276
- hepatitis A and B = ជំងឺថ្លើមប្រភេទ **អា** និង **បេ**, 168, 276
- Hib = ឈាមមិនកកប្រភេទ **បេ** ដែលជាមេរោគបង្កឱ្យកើតជំងឺរលាកស្រោមខួរ និងជំងឺរលាកស្នូតក្នុងកុមារ, 276

(តទៅតួលេខខាងស្តាំ)

- polio = ជំងឺប៉ូលីយ៉ូ (គ្រុនស្វិតដៃជើង), ទំព័រ 276
- preventing disabilities with = ការទប់ស្កាត់ពីការភាពជាមួយ, 12
- tetanus = ជំងឺតេតាណូស, 215

Vacuum aspiration = ឧបករណ៍ ឬ ម៉ាស៊ីនបូមយកកូនចេញ, 208

Vagina = រន្ធយោនី, ទ្វារមាស, ទ្វារកំណើត, 78–79

- care following miscarriage = ការថែទាំបន្ទាប់ពីរលូតកូន, 219
- childbirth and care for = សម្រាលកូននិងការថែទាំសំរាប់, 249
- delivery through = សម្រាលកូនតាមរយៈ, 234, 242, 244
- dry, sex and = ស្ងួត, ការរួមរ័ក្ស និង, 151, 182, 284
- folds of skin protecting = ស្រទាប់នៃស្បែកការពារ, 78, 145
- menopause and changes in = ដល់អាយុកាលអស់ឈាមរដូវ និងការប្រែប្រួលនៅក្នុង, 282, 284
- pain during sex in = ឈឺចាប់នៅអំឡុងពេលរួមរ័ក្សក្នុង, 151
- pill absorption from = គ្រាប់ថ្នាំជ្រាបពី, 205
- puberty and changes in = ចូលវ័យគ្រប់ការនិងការប្រែប្រួលក្នុង, 72, 74
- sign language for = ភាសាសញ្ញាសំរាប់, 370
- spermicides irritating = ថ្នាំសំលាប់មេជីវិតធ្វើឱ្យរលាក, 194
- tears in, childbirth and = រហែកក្នុង, សម្រាលកូននិង, 249
- wetness during sex = ភាពសើមនៅអំឡុងពេលរួមរ័ក្ស, 79, 145
- also see **Female genital cutting; Monthly bleeding; STIs** = ចូរមើល **ការកាត់ចោលផ្នែកតូចមួយនៃប្រដាប់ភេទស្ត្រី, ឈាមរដូវ, កាមរោគ**

Vaginal folds = ស្រទាប់ស្បែកយោនី ឬ បបរនៃរន្ធយោនី, 78, 145

Vaginal infection = ជំងឺឆ្លងដែលបង្កពីមេរោគនៃរន្ធយោនី

- bacterial vaginosis = បាក់តេរីនៃរន្ធយោនី, 113–114, 162
- catheter use and = ការប្រើទុយោបូមទឹកនោម និង, 104
- mucus method during = វិធីសាស្ត្រពិនិត្យជាំរិលនៅអំឡុង, 201
- pain during sex and = ឈឺចាប់នៅអំឡុងពេលរួមរ័ក្ស និង, 151
- also see **yeast infection** = ចូរមើល **ជំងឺផ្សិតយីស**

Vaginal opening = ទ្វារនៃរន្ធយោនី, 78

Vaginosis, bacterial = នៃរន្ធយោនី, បាក់តេរី, 113–114, 162

Valproic acid, oral contraceptives interacting with = ថ្នាំរ៉ាល់ប្រូអ៊ីក អាស៊ីត, ឥទ្ធិពលថ្នាំលេបបញ្ជាក់កំណើតទាក់ទងជាមួយ, 355

(តទៅទំព័រថ្មី)

V - W

Varicose veins, hormonal methods of family planning and =
នៃរោគយឺតសរសៃឈាម, វិធីសាស្ត្រអប់រំម៉ូនៃផែនការគ្រួសារ និង, 196

Vasectomy = ការកាត់បំបាត់ទឹកកាមរបស់បុរស (គ្រៀវ), ទំព័រ 205

VD see Gonorrhoea = វីឌី ចូរមើល **ជំងឺប្រមេះ**

Velcro = វែលក្រូ (ស្តុកនីមួយៗមានរោមធ្លាវាវា និងទំពាក់ល្អិតៗ), 268, 270

Vinegar = ទឹកខ្លះ

- in homemade contraceptive = នៃទឹកពន្យារកំណើតធ្វើនៅផ្ទះ
- sponge = ស្ពោង ឬ អេប៉ុង, 194
- yeast infection treatment = ការព្យាបាលជំងឺផ្សិតយីស, 112, 177

Violence against women = អំពើហិង្សាប្រឆាំងនឹងស្ត្រី

- in institutions = នៅក្នុងមជ្ឈមណ្ឌល, 306-307
- Prevention = ការទប់ស្កាត់, 295-296, 311-312
- self-defense methods = វិធីការពារខ្លួនឯង, 308-311
- support for woman leaving partner = គាំទ្រស្ត្រីដែលសំរេចចិត្តចាកចេញពីដៃគូ/ប្តី, 296, 297
- support groups for women = ក្រុមគាំទ្រសំរាប់ស្ត្រី, 26
- as trauma = ជាហេតុការណ៍ប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តធ្ងន់ធ្ងរ, 57
- in workplace = នៅកន្លែងធ្វើការ, 13
- also see Abuse; Female genital cutting; Rape; Sexual abuse;

Trauma = ចូរមើល ការធ្វើបាប, ការកាត់ចោលផ្នែកតូចមួយនៃ ប្រដាប់ភេទស្ត្រី, ការចាប់រំលោភ, ការធ្វើបាបខាងផ្លូវភេទ

Virgins, harmful belief about HIV and = ក្រមុំបរិសុទ្ធ/ព្រហ្មចារីយ៍, ជំនឿដែលបង្កទុក្ខទោសអំពីវីរុសហ៊ីវ និង, 171, 299

Viruses, antibiotics not curing = វីរុស, ថ្នាំផ្សះមិនធ្វើឱ្យជាសះ, 330

Vision problems see Blind women; Eyes; Visual impairments, women with = បញ្ហាចក្ក ចូរមើល ស្ត្រីពិការភ្នែក, ភ្នែក, បាត់ការមើលឃើញច្បាស់, ស្ត្រី

Visual impairments, women with = បាត់បង់ការមើលឃើញច្បាស់, ស្ត្រី (ពិការភ្នែក)

- baby of, bathing = ទារកនៃ, ការងូតទឹក, 270
- baby of, keeping close = ទារកនៃ, ទុកកូននៅក្បែរខ្លួន, 251, 268
- baby of, keeping up with = ទារកនៃ, ការទប់ទល់ជាមួយកូន, 273
- condom, practice using = ស្រោមអនាម័យ, អនុវត្តការប្រើ, 190
- feeding baby with spoon or fingers = បញ្ជូនទារកជាមួយស្លាបព្រា ឬ ម្រាមដៃ, 265-266
- health worker helping = បុគ្គលិកសុខាភិបាលជួយ, 43, 138
- also see Blind women = ចូរមើល ស្ត្រីពិការភ្នែក

(តទៅគូលោនខាងស្តាំ)

Vomiting = ក្អក

- ART and = ថ្នាំអាត និង, ទំព័រ 360
- of birth control pill = នៃថ្នាំគ្រាប់សំរាប់ពន្យារកំណើត, 197, 328
- hepatitis and = ជំងឺថ្លើម និង, 168
- HIV/AIDS and = វីរុសហ៊ីវ/អេដស៍ និង, 175
- kidney infection and = ជំងឺរលាកតម្រងនោម និង, 106
- of medicines = នៃថ្នាំពេទ្យ, 106, 328
- safe handling of vomit = ចាត់ចែងកម្រិតដោយសុវត្ថិភាព, 179, 180
- also see nausea = ចូរមើល ចង្កោរ

Vulva = យោនី, ប្រដាប់ភេទស្ត្រីផ្នែកខាងក្រៅ, 78

*****

Walker, homemade = ឧបករណ៍សំរាប់ដើរ, ធ្វើនៅផ្ទះ, 223

Walking stick, homemade = ឈើច្រត់, ធ្វើនៅផ្ទះ, 223

- also see Canes and sticks = ចូរមើល ឈើច្រត់

War, as cause of disability = សង្គ្រាម, ជាមូលហេតុនៃពិការភាព, 11

Warm-bottle method to remove breast milk = វិធីបូមទឹកដោះ ម្តាយ ដោយប្រើស្រទាប់ក្តៅអ៊ុនៗ, 258

Warning signs see Danger signs = សញ្ញាជាដំណឹង ចូរមើល សញ្ញាគ្រោះថ្នាក់

Warts see Genital warts = បូស ចូរមើល ឬសដុះលើប្រដាប់ភេទ

Water = ទឹក

- for bladder infection = សំរាប់ជំងឺរលាកពួកនោម, 105, 231, 303
- care for new mother and = ថែទាំស្ត្រីទើបនឹងក្លាយជាម្តាយនិង, 249
- catheter use and need for = ប្រើទុយោបូមនិងតម្រូវការសំរាប់, 102
- childbirth and need for = សម្រាលកូននិងតម្រូវការសំរាប់, 237, 240, 246
- constipation and = ទល់លាមក ឬ គ្រៀនលាមក និង, 102, 108
- for dysreflexia = សំរាប់ជំងឺសំពាធឈាមលើសស្រួចស្រាវ, 119
- pregnancy and need for = ផ្ទៃពោះនិងតម្រូវការសំរាប់, 215, 227, 231
- urinary infections prevented by = ទប់ស្កាត់ជំងឺរលាកបង្ហូរនោម, 284

Waters breaking = បែកទឹកភ្លោះ

- birth process and = ដំណើរការសម្រាលកូន និង, 237
- green or brown = ពណ៌បៃតង ឬ ត្នោត, 246
- labor not started within = មិនទាន់ចាប់ផ្តើមឈឺពោះនៅក្នុង 24
- hours = ម៉ោង, 245
- urine leakage imitating = ការធ្វើគ្រាប់តាមទឹកនោមប្រាប់, 228

(តទៅទំព័រថ្មី)

W

Wax for wheelchair care = ខ្នាញ់សំរាប់ថែទាំរទេះជនពិការ, ទំព័រ 366

Weak blood see Anemia = ឈាមខ្សោយ ចូរមើល ជំងឺស្លេកស្លាំង

Weak bones (osteoporosis) = ឆ្អឹងខ្សោយ ចូរមើល ពុកឆ្អឹង

- calcium and prevention of = កាល់ស្យូមនិងការទប់ស្កាត់នៃ, 86, 280
- exercise to prevent = ការហាត់ប្រាណដើម្បីទប់ស្កាត់, 280
- injectable contraceptives and = ថ្នាំចាក់សំរាប់ពន្យារកំណើត, 198
- tobacco and = ថ្នាំជក់ ឬ បារី និង, 283
- vitamin C and prevention of = វីតាមីនសេ និងការទប់ស្កាត់នៃ, 280

Weight = ទំងន់រាងកាយ

- exercise and overweight = ការហាត់ប្រាណនិងធាត់, 88
- HIV/AIDS and loss of = វីរុសហ៊ីវ/អេដស៍និងចុះ, 169, 175, 177
- hormonal methods of family planning and gain of = វិធីសាស្ត្រអប់រំម៉ូននៃផែនការគ្រួសារ, 196
- infertility and = គ្មានលទ្ធភាពបង្កកំណើត, 82
- pregnancy and sudden gain of = ផ្ទៃពោះនិងឡើងទំងន់លឿន, 232

Wheelchairs = រទេះសំរាប់ជនពិការ

- attitudes as barriers and = អាកប្បកិរិយាជាឧបសគ្គនៃ, 9-10
- baby cushion = ពូកទ្រនាប់សំរាប់ទារក, 272
- care and maintenance of = ការថែទាំនិងជួសជុលនៃ, 366-368
- catheter use in = ការប្រើទុយោបូមទឹកនោមក្នុង, 102
- cushion for = ពូកទ្រនាប់សំរាប់, 116
- doors and = ទ្វារ និង, 39
- exercises from = ការហាត់ប្រាណពី, 90, 278
- hemorrhoids as risk with = ឫសដូងបាតងាយរងគ្រោះជាមួយ, 108
- joint overuse (repetitive injury) = សន្លាក់ប្រើហួសកំលាំង (រហូសម្តងហើយម្តងទៀត), 93-94, 278
- muscle overuse = សាច់ដុំប្រើហួសកំលាំង, 92
- older women and = ស្ត្រីចំណាស់ និង, 278, 279
- pregnancy and temporary use of = ផ្ទៃពោះ និងការប្រើបណ្តោះអាសន្ននៃ, 222
- ramps = ជម្រាល, 40, 123
- self-defense in = ការការពារខ្លួនឯង, 308, 309
- self-propulsion of, as exercise = ការបង្វិលរទេះខ្លួនឯង, ជាការ ហាត់ប្រាណ, 90
- sex in = ការរួមរក្សានៅក្នុង, 150

(តទៅគូលោនខាងស្តាំ)

• stool removal from = កាយខ្វះយកលាមកពីរន្ធកូទ, ទំព័រ 107

• toilets and = បង្គន់ និង, 39, 40

• touch of = ការស្តាប់ ឬ ការប៉ះពាល់នៃ, 43

• transportation improvements for = ការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនៃមធ្យោបាយធ្វើដំណើរសំរាប់, 35, 36

• yeast infections as risk with = ធ្វើតយីសងាយរងគ្រោះជាមួយ, 111

• also see **Equipment** = ចូរមើល ឧបករណ៍ជំនួយរាងកាយ

Wheeled carts = រទេះទាបមានកង់តូចៗបួន

- baby sling and = កន្រ្តីក ឬ ស្បោងស្បាយទារក និង, 272
- muscle overuse and = សាច់ដុំប្រើហួសកំលាំង និង, 92

Wheezing, allergy to medicine =

ដង្ហើមដង្ហក់, រើអស្សងថ្នាំពេទ្យ, 329

White discharge see **Yeast infection** =

ធ្លាក់ស/ជាតិវិអិលសក្យស ចូរមើល ធ្វើតយីស

Wind (burping the baby) = ខ្យល់ (ជួយឱ្យទារកកើ), 264

Witchcraft, as myth about disability =

អាបធ្មប់, ជាអបិយជំនឿ អំពីពិការភាព, 15, 16

Withdrawal method see **Pulling Out** = វិធីសាស្ត្រដកលិងពីរន្ធកូ

យោនីមុនពេលបញ្ចេញទឹកកាម (វិធីពន្យារកំណើត)

Womb (uterus) = ស្បូន, 79

• dysreflexia and contractions of = ជំងឺសំពាធឈាមលើសស្រួចស្រាវ និងការកន្រ្តាក់នៃ, 117

• also see **Contractions; Labor**= មើល ការកន្រ្តាក់, ឈឺពោះកើតកូន

Women as caregivers = ស្ត្រីជាអ្នកថែទាំ, 315

Work = ការងារ, ធ្វើការងារ

• as cause of disability = ជាមូលហេតុនៃពិការភាព, 13-14

• exchange of = ការផ្លាស់ប្តូរនៃ ឬ ការប្រែប្រួលនៃ, 296

• farming story = រឿងការធ្វើចំការ, 17

• job skills = បំណិនការងារ, ជំនាញការងារ, 54

• making mobility aids story = រឿងផលិតឧបករណ៍ជំនួយ, 8

• and partners, finding = និងដៃគូ, ការស្វែងរក, 143

• preventing abuse during = ទប់ស្កាត់ការធ្វើបាបនៅអំឡុង, 296

• self-esteem and = ការឱ្យតម្លៃខ្លួនឯង និង, 143

• sewing shop story = រឿងហាងកាត់ដេរ, 20

• sexual harassment = ការរំខានរុករានរឿងផ្លូវភេទ, 298

• support groups for = គាំទ្រសំរាប់, 26

(តទៅទំព័រថ្មី)

W - Y - Z

- *also see* **Health workers; Sex work** = ចូរមើល បុគ្គលិក សុខាភិបាល, ការងារលក់ខ្លួន

Working for change = ធ្វើការងារសំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរជ្រុល

- abortion safety = ការពន្លត់កូនចោលដោយសុវត្ថិភាព, ទំព័រ 208
- abuse = ការធ្វើបាប, 307, 311–312
- accessibility = ភាពអាចទទួលយកបាន, 17–19, 21–27
- action plan, working on = ផែនការសកម្មភាព, ធ្វើការបន្តទៀត, 48
- assistance generally needed = តំរូវការការជួយទូទៅ, 121–122
- childbirth = ការសម្រាលកូន, 251
- family planning = ផែនការគ្រួសារ (ពន្យារកំណើត), 186, 205
- health centers and hospitals, making easier to use = មណ្ឌល គាំពារសុខភាពនិងមន្ទីរពេទ្យ, ការធ្វើឱ្យងាយប្រើប្រាស់, 35–40
- health exams = ការពិនិត្យសុខភាព, 136–138
- institutions = មជ្ឈមណ្ឌល, 307
- looking for the root cause of problems = សម្លឹងរកមើលបូសគល់ ដែលបង្កបញ្ហា, 31–32
- older women = ស្ត្រីចំណាស់, 286
- raising awareness of disability issues = ការផ្សព្វផ្សាយការយល់ដឹងនៃបញ្ហាពិការភាព 17–27
- role plays = រឿងខ្លីៗ, សំដែងតួ, 45–46
- sexual health = សុខភាពផ្លូវចិត្ត, 154–156, 182–184
- share experiences = ចែករំលែកបទពិសោធន៍, 45
- STI prevention = ការទប់ស្កាត់ជំងឺកាមរោគ, 182–184
- toilet and latrine access = ច្រកចេញចូលបង្គន់, 123
- visit a health center and discuss it = ទៅទស្សនៈកិច្ចមណ្ឌលគាំពារសុខភាពនិងពិភាក្សាអំពីវា, 47
- *also see* **Government policies and laws; Prevention; Support groups** = ចូរមើល គោលនយោបាយរដ្ឋាភិបាល និង ច្បាប់, ការទប់ស្កាត់, ក្រុមគាំទ្រ

Working mothers = អ្នកម្តាយធ្វើការនៅក្នុងសង្គម

Worms see Parasites = ព្រូន ចូរមើល ប៉ារ៉ាស៊ីត

Wounds = របួស

- care of, HIV and hepatitis prevention and = ការថែទាំនៃ, ការទប់ស្កាត់វីរុសហ៊ីវនិងជំងឺថ្លើម និង, 179
- open (pressure sore) = ចំហ (ដំបៅត្រែ), 114

(តទៅគុណនាមខាងស្តាំ)

- *also see* **Female genital cutting** = ចូរមើល ការកាត់ចោលផ្នែក តូចមួយនៃប្រដាប់ភេទស្ត្រី

*****

Yeast infection = ជំងឺផ្សិតយីស (រោគផ្សិតមានមេ, ផ្សិតដំបៅ)

- antibiotics and = ថ្នាំផ្សះ និង, ទំព័រ 177
- bone infection resulting from = ជំងឺផ្សិតដែលជាលទ្ធផលពី, 111
- breastfeeding and = ការបំបៅដោះកូន និង, 260
- HIV/AIDS and = វីរុសហ៊ីវ/អេដស៍ និង, 233
- home remedies for = ថ្នាំផ្សំនៅផ្ទះ (ថ្នាំបុរាណ) សំរាប់, 112
- in pregnancy, HIV and = អំឡុងពេលមានផ្ទៃពោះ, វីរុសហ៊ីវ និង, 233
- pregnant women and babies = ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ និង ទារក, 111
- prevention = ការទប់ស្កាត់, 111, 112–113, 177
- signs = រោគសញ្ញា, 111
- of skin = នៃស្បែក, 111
- treatment = ការព្យាបាល, 112, 177, 260
- of vagina = នៃរន្ធយោនី, 111–113
- yogurt, sour milk, vinegar to help = យ៉ាអួរ, ទឹកដោះគោជូរ, ទឹកខ្លះ ដើម្បីជួយ, 177

Yellow eyes, yellow skin = ភ្នែកលឿង, ស្បែកលឿង

- ART and = ថ្នាំអាត និង, 360
- *also see* **Hepatitis** = ចូរមើល ជំងឺថ្លើម

*****

Zidovudine = ថ្នាំ ហ្ស៊ីដូវូឌីន, 362

ពាក្យពេជ្រនៃភាសាខ្មែរដែលបានប្រើក្នុងសៀវភៅនេះ ទទួលបានពីគំនិតយោបល់របស់សមាជិកទាំងអស់នៅក្នុង ក្រុមការងារពិការភាពនិងអភិវឌ្ឍន៍តំណែង និង បានដកស្រង់ពីឯកសារនិងសៀវភៅខាងក្រោមនេះ

ពាក្យពេជ្រផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រដកស្រង់ពី

- កូនវចនានុក្រមវេជ្ជសាស្ត្រ, ភាសាអង់គ្លេស-ខ្មែរនៃអ្នកនិពន្ធ ហោ គឹមហេង, បោះពុម្ពឆ្នាំ 1997
- វចនានុក្រមវេជ្ជសាស្ត្រ, ភាសាអង់គ្លេស-ខ្មែរនៃអ្នកនិពន្ធ Sally E. Keller ឆ្នាំ 1969-1976, ចែកចាយដោយ World Relief
- សៀវភៅទីណាដែលគ្មានវេជ្ជបណ្ឌិត, ប្រែសម្រួលជាភាសាខ្មែរនិងបោះពុម្ពឆ្នាំ 1981

ពាក្យពេជ្រផ្នែកពិការភាពដកស្រង់ពី

- សន្ទានុក្រមពិការភាពនៃគណៈកម្មាធិការការងារមូលដ្ឋានសហគមន៍ជាមួយជនពិការនៃក្រុមប្រឹក្សាសកម្មភាពជនពិការ, ឆ្នាំ 2002-2004
- សន្ទានុក្រមសំរាប់ចក្ខុ, រៀបរៀងដោយ National Primary Eye Care Training Manual Glossary, អង្គការ Helen Keller ប្រចាំកម្ពុជា
- សៀវភៅការជួយកុមារច្នៃ, ភាសាខ្មែរនៃក្រុមការងារពិការភាពនិងអភិវឌ្ឍន៍តំណែង, បោះពុម្ពឆ្នាំ 2005

ពាក្យពេជ្រផ្នែកសុខភាពផ្លូវចិត្តដកស្រង់ពី

- ពាក្យពេជ្រប្រើនៅអង្គការសង្គមកិច្ចកម្ពុជា (SSC) និង
- សៀវភៅទីណាដែលគ្មានវេជ្ជបណ្ឌិតឯកទេសវិកលវិទ្យានៃអង្គការចិត្តសង្គម-អន្តរវប្បធម៌ (TPO)
- សន្ទានុក្រមការពារកុមាររបស់អង្គការយូនីសេហ្វ, ប្រមូលចងក្រងនៅឆ្នាំ 2005

ពាក្យពេជ្រទូទៅដកស្រង់ពី

- វចនានុក្រមអក្ខរាវិរុទ្ធនៃភាសាខ្មែរ, វិទ្យាស្ថានជាតិនៃរាជបណ្ឌិតសភាកម្ពុជា, បោះពុម្ពលើកទីមួយឆ្នាំ 2005
- វចនានុក្រមភាសាខ្មែររបស់ពុទ្ធសាសនាបណ្ឌិត្យ, ឆ្នាំ 1967
- វចនានុក្រមនយោបាយ និង រដ្ឋាភិបាល, ភាសាអង់គ្លេស-ខ្មែរនៃអ្នកនិពន្ធ កែវ សំណាង, បោះពុម្ពឆ្នាំ 2001
- វចនានុក្រមភាសាអង់គ្លេស-ខ្មែរនៃអ្នកនិពន្ធ Franklin E. Huffman និង Im Prum, បោះពុម្ពឆ្នាំ 1978, Yale University

**ស្ថាប័នជាតិ-អន្តរជាតិនៃក្រុមការងារពិការភាពនិងអភិវឌ្ឍន៍តំណែង
Local and international agencies of DiD Working Group**

អង្គការនាយកដ្ឋានវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម (VI) Veterans International (VI)

ការិយាល័យ : មណ្ឌលស្ថានភាពពលកម្មភៀសឃ្លាំង
 ផ្លូវលេខ 6-អ, ភៀសឃ្លាំង, ជ្រោយចង្វារ ខ័ណ្ឌបឹងកេងកង ភ្នំពេញ
 ប្រអប់សំបុត្រ : 467 ភ្នំពេញ, ប្រទេសកម្ពុជា
 ទូរស័ព្ទ : (855) 023 430 942 ឬ 023 430 305
 អ៊ីម៉ែល : rithykk@online.com.kh
 គេហទំព័រ : www.ic-vic.org

ក្រុមគោលដៅ : ពិការកាយសម្បទា (កុមារ, ស្ត្រី និង បុរស)
ទីកន្លែង : មជ្ឈមណ្ឌលស្ថានភាពពលកម្មភៀសឃ្លាំងបំរើសេវាឱ្យខេត្តកណ្តាល,
 មជ្ឈមណ្ឌលស្ថានភាពពលកម្មភៀសឃ្លាំងបំរើសេវាឱ្យខេត្តព្រៃវែង និងស្វាយរៀង,
 មជ្ឈមណ្ឌលស្ថានភាពពលកម្មភៀសឃ្លាំងបំរើសេវាឱ្យខេត្តក្រចេះ ។ **សេវាបំរើ :**
 ផ្តល់អវិស័យសិប្បនិម្មិត, រណប, រទេះ, ឈើច្រត់, និង ព្យាបាល
 ដោយចលនាដល់ជនពិការ ។

អង្គការកម្ពុជាត្រាស្ត្រូ Cambodia Trust (CT)

ការិយាល័យលេខ 20c, ក្រុមទី3, ផ្លូវដូងមេរៀប 2,
 សង្កាត់ស្ទឹងមានជ័យ, ខ័ណ្ឌមានជ័យ,
 ប្រអប់សំបុត្រ : 122 ភ្នំពេញ, ប្រទេសកម្ពុជា
 ទូរស័ព្ទ : 023 881 493 046 ឬ 023 881 494
 អ៊ីម៉ែល : admin@cambodiatrust.org.kh
 គេហទំព័រ : <http://www.cambodiatrust.org.uk>

ក្រុមគោលដៅ : ពិការកាយសម្បទា (កុមារ, ស្ត្រី និងបុរស) ។
ទីកន្លែង : ភ្នំពេញ, កណ្តាល, កំពង់សោម, កំពត និងកំពង់ឆ្នាំង ។
សេវាបំរើ: គ្លីនិកស្ថានភាពពលកម្ម, សាលាបច្ចេកទេសផលិត
 អវិស័យសិប្បនិម្មិតកម្ពុជា, កម្មវិធីអភិវឌ្ឍសហគមន៍ជាមួយ
 ជនពិការ និង មានបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈអំពីពិការភាព ។

កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍មនុស្សឆ្នង់នៃអង្គការមារីណុល
Deaf Development Program (DDP) of Maryknoll
ផ្ទះ 7A ផ្លូវ 101 បឹងត្របែក 2 ភ្នំពេញ
ប្រអប់សំបុត្រ 2469 ភ្នំពេញ 3 ប្រទេសកម្ពុជា
ទូរស័ព្ទ : 023 987 931 ឬ 017 993 321
អ៊ីម៉ែល : info@ddp-cambodia.org
គេហទំព័រ : <http://ddp-cambodia.org>

ក្រុមគោលដៅ : មនុស្សឆ្នង់ពេញវ័យ និងកុមារឆ្នង់ ។
ទីកន្លែង : ភ្នំពេញ, ខេត្តកំពត និង ខេត្តកំពង់ចាម ។
សេវារបំរើ : ថ្នាក់អប់រំចំណេះដឹងទូទៅសម្រាប់មនុស្សឆ្នង់ពេញវ័យ, ស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍភាសាសញ្ញាខ្មែរ, ថ្នាក់បង្រៀនអ្នកបកប្រែភាសាសញ្ញា និងសេវាបកប្រែភាសាសញ្ញាខ្មែរ, សេវាសង្គមកិច្ចសម្រាប់មនុស្សឆ្នង់, សកម្មភាពអភិវឌ្ឍសហគមន៍នៃមនុស្សឆ្នង់ និង ការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញដើម្បីរកការងារធ្វើ ។

ការិយាល័យអប់រំខ័ណ្ឌមានជ័យនៃមន្ទីរអប់រំ យុវជន និង កីឡា រាជធានីភ្នំពេញ (Education Office of Khan Mean-Chhey)
ក្រុមគោលដៅ : កុមារទូទៅ ទាំងឆ្នង់, ពិការភ្នែក, និងកាយសម្បទា ។
ទីកន្លែង : ពិសោធន៍ចម្រើនសិក្សា ដល់វិទ្យាល័យរដ្ឋក្នុងខ័ណ្ឌមានជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ ។
សេវារបំរើ : សហការជាមួយអង្គការគ្រួសារថ្មីស្តីពី ការលើកកម្ពស់ការអប់រំបញ្ចូលគ្នាកុមារឆ្នង់ និងពិការភ្នែកទៅក្នុង សាលារដ្ឋ និងជាអ្នកបង្ហាត់ផ្នែកគរុកោសល្យដល់គ្រូបង្រៀននៃកុមារ ឆ្នង់ និងពិការភ្នែក និងជួយរៀបរៀងសៀវភៅសិក្សាសំរាប់កុមារឆ្នង់, និងសហការជាមួយ អង្គការគ្រួសារថ្មីក្នុងការដាក់បញ្ចូលផែនការអប់រំសំរាប់សិស្សឆ្នង់ និងសិស្សពិការភ្នែកទៅក្នុងផែនការជាតិរបស់ក្រសួងអប់រំ ។

ស្ថាប័នជាតិ-អន្តរជាតិនៃក្រុមការងារពិការភាពនិងអភិវឌ្ឍន៍វិទ្យាសាស្ត្រ អ្នកផ្តល់ថវិកា និង ធនធានផ្សេងៗ
Local and international agencies of DiD working group, financial supporters, and other resources

អង្គការមូលនិធិកុមារពិការ Komar Pikar Foundation (KPF) or Foundation for Disabled Children (FDC)
ការិយាល័យលេខ 43 វត្តសារាវ័ន្ត, ផ្លូវ 178, ជ័យជំនះ, ភ្នំពេញ
ប្រអប់សំបុត្រ : 148 ភ្នំពេញ ប្រទេសកម្ពុជា
ទូរស័ព្ទ : 023 210 447 / 090 468 789
អ៊ីម៉ែល: info@komarpikar.org គេហទំព័រ : www.komarpikar.org

ទិសដៅ : អង្គការមូលនិធិកុមារពិការ មានទិសដៅរៀបចំកម្មវិធីសកម្មភាព និង យុទ្ធសាស្ត្រដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការរបស់កុមារ និង យុវជននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដែលមានពិការភាពកិរិយាសញ្ញា និងកិរិយាឆ្នង់, ព្រមទាំងខ្សោយសតិបញ្ញា ។ **ក្រុមគោលដៅ :** កុមារពិការកម្រិតមធ្យមនិងធ្ងន់ធ្ងរ, ពិការខ្សោយសតិបញ្ញា និងឪពុកម្តាយរបស់កុមារពិការ ។ **ទីកន្លែង :** ភ្នំពេញ-ខ័ណ្ឌដង្កោ, ស្រុកឈូក-កំពត, គ្រោងបង្កើតនៅខេត្តក្រចេះ ឬកណ្តាលនៅឆ្នាំខាងមុខ។ **សេវារបំរើ :** ផ្សព្វផ្សាយការយល់ដឹង, រៀបចំគោលនយោបាយស្តីពីកុមារពិការ និងយុវជនពិការកម្រិតមធ្យមនិងធ្ងន់ធ្ងរ ពិការខ្សោយសតិបញ្ញា, មណ្ឌលថែទាំកុមារពិការពេលថ្ងៃ-ថែទាំតាមផ្ទះ, ស្ថាប័នទូទាញពលកម្មតាមសហគមន៍, គាំទ្រនិងបណ្តុះបណ្តាលឪពុកម្តាយ, បណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ, រកប្រាក់ចំណូលក្រុម និងសហគមន៍ឪពុកម្តាយកុមារពិការ ។

លោកស្រី ហេលែន ភីត និង ក្រុមគ្រួសារ

គាត់ជាអ្នកផ្តួចផ្តើមបង្កើតនិងគាំទ្រមូលនិធិកុមារពិការ និង សមាជិកនៃ Friends of interPART, អូស្ត្រាលី
Mrs. Helen Pitt and Family. She is the founder and patron of the Komar Pikar Foundation (KFP) and an active member of Friends of interPART, Australia.

លេខាធិការដ្ឋានក្រុមប្រឹក្សាសកម្មភាពជនពិការ
Disability Action Council (DAC) Secretariat
ក្រសួងសង្គមកិច្ចលេខ 788 មហាវិថីព្រះមុនីវង្ស, បឹងត្របែក
ទូរស័ព្ទ : 017 555 653 អ៊ីម៉ែល : dac@dac.org.kh
គេហទំព័រ : <http://www.dac.org.kh>

សេវាបំរើ : ស្ថាប័នជាតិសម្របសម្រួលវិស័យពិការភាពរវាង ក្រសួងពាក់ព័ន្ធនៃស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការដែលជាសមាជិក, ស្ថាប័នក្រៅប្រទេស, គាំទ្រការបង្កើតច្បាប់ និងយុទ្ធសាស្ត្រនៃសិទ្ធិស្មើគ្នាដើម្បីឱ្យជនពិការទទួលបានការអប់រំ, ការងារ, ការគាំពារសុខភាព, ការស្តារលទ្ធភាពពលកម្ម, សេវាសាធារណៈ និងច្រកចូលទៅប្រើប្រាស់ទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈដែលអាចទទួលយកបានដោយជនពិការគ្រប់ប្រភេទ និងដំណើរការប្រជុំប្រចាំខែនៃគណៈកម្មាធិការទាំងឡាយដែលបំរើវិស័យពិការភាព ។

អង្គការសេវាអភិវឌ្ឍន៍ជនពិការ ~ ពោធិ៍សាត់
Disability Development Services Program (DDSP)
ប្រអប់សំបុត្រ 9206, ពោធិ៍សាត់, ប្រទេសកម្ពុជា
អ៊ីម៉ែល: ddsp@camintel.com ទូរស័ព្ទ : 052 951495

ក្រុមគោលដៅ : កុមារពិការ និង ជនពិការទាំងពីរភេទ ។ **ទីកន្លែង :** ខេត្តពោធិ៍សាត់ (គាំទ្រសហគមន៍នៃជនពិការ ចំនួន 36 ភូមិ) ។
សេវាបំរើ : គាំទ្រមណ្ឌលមិត្តភក្តិកុមារពិការ, ការអប់រំ, និង ព្យាបាលដោយធនា ។ ផ្តល់សេវាពិនិត្យសុខភាព, ស្តារលទ្ធភាពពលកម្ម និង ឧបករណ៍ជំនួយរាងកាយ, ការពិគ្រោះបញ្ហា, បណ្តុះបណ្តាលជំនាញនិងឥណទានសម្រាប់ចាប់ផ្តើមមុខរបររកប្រាក់ចំណូល និងផ្តល់គំរោងទឹកស្អាត ។

អង្គការភាវូបនីយកម្ម (អភិវឌ្ឍន៍សមត្ថភាពជនពិការក្នុងសហគមន៍)
Capacity Building of People with Disability in Community (CABDICO)
ការិយាល័យលេខ 43, វត្តសារាវ័ន្ត, ផ្លូវ 178, សង្កាត់ជ័យជំនះ, ភ្នំពេញ, ប្រទេសកម្ពុជា
ទូរស័ព្ទ : 023 217 454 អ៊ីម៉ែល : cabdico@cabdico.org គេហទំព័រ : www.cabdico.org.kh

ក្រុមគោលដៅ : ជនពិការនិងក្រុមគ្រួសារ, ជនងាយរងគ្រោះ (ស្ត្រីមេម៉ាយ, និងអ្នកផ្ទុករោគអេដស៍) ។ **ទីកន្លែង :** ភ្នំពេញ, ខេត្តសៀមរាប, កែប, បន្ទាយមានជ័យ ។
សេវាបំរើ : កសាងសមត្ថភាពជនពិការក្នុងសហគមន៍, ធ្វើឧបករណ៍ងាយៗសម្រាប់អភិវឌ្ឍកុមារពិការដោយប្រើធនធានអាចរកបានក្នុងភូមិ, បញ្ជូនកុមារទៅកាន់សេវាសាធារណៈឱ្យទទួលបានទាន់ពេលវេលា, ដៃជើង សិប្បនិម្មិត, និងឧបករណ៍ជំនួយរាងកាយ, ព្រមទាំងដាក់បញ្ចូលកុមារទាំង នេះឱ្យចូលរៀននៅសាលារដ្ឋដែលនៅជិតផ្ទះបំផុត និងបង្កើតក្រុមជួយខ្លួនឯងសម្រាប់ជនពិការនិងគ្រួសារ ។ អង្គការនេះមានសៀវភៅ "សកម្មភាពសំរាប់អភិវឌ្ឍន៍កុមារ" ។

សាមគ្គីភាពម៉ារីស្តកម្ពុជា ~ Marist Solidarity Cambodia
(Lavalla School/ Yodiffee Foundation)
ការិយាល័យនៅភូមិព្រែករៀង, ឃុំ កំពង់សំណាញ់, ស្រុកតាខ្មៅ
ប្រអប់សំបុត្រ : 1309 ភ្នំពេញ ប្រទេសកម្ពុជា ទូរស័ព្ទ : 012 324 548
អ៊ីម៉ែល: nimullavalla@yodiffee.org គេហទំព័រ : www.maristsolidaritycambodia.org

ក្រុមគោលដៅ : កុមារ និង យុវវ័យពិការកាយសម្បទា ។ **ទីកន្លែង :** ភ្នំពេញ, ខេត្តកណ្តាល និង ខេត្តកំពត ។
សេវាបំរើ : កុមារ និង យុវវ័យពិការកាយសម្បទាទទួលបានការអប់រំនៅសាលារៀនឡាវ៉ាឡា និងបញ្ជូនចូលសាលារៀនរបស់រដ្ឋ, ផ្តល់ផ្ទះស្នាក់នៅ, ការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈជាច្រើន ផ្នែកដល់កុមារនិងយុវវ័យពិការកាយសម្បទាសម្រាប់ឱកាសការងារ, មានហាងលក់សិប្បកម្មផលិតដោយយុវវ័យពិការ និងមានកសិដ្ឋានចិញ្ចឹមសត្វ ។

អូ អ៊ឹម អេស អន្តរជាតិ កម្ពុជា

ការិយាល័យផ្ទះលេខ 3, ផ្លូវ 604 , ខ័ណ្ឌទួលគោក, ភ្នំពេញ

ប្រអប់សំបុត្រ 1490, ភ្នំពេញ, ប្រទេសកម្ពុជា

ទូរស័ព្ទ : 023 882 031

ទូរសារ : 023 882 494

អ៊ីម៉ែល: kh-admin@omf.net

គេហទំព័រ : www.omf.org/cambodia/

ទស្សនៈ - អង្គការ អូ អ៊ឹម អេស អន្តរជាតិ (កម្ពុជា) គឺជាអង្គការគ្រឹះស្ថានបរិស័ទមិនស្វែងរកប្រាក់ចំណេញ ដែលខិតខំប្រឹងប្រែងចែករំលែក នូវសេចក្តី ស្រឡាញ់របស់ព្រះយេស៊ូវគ្រីស្ទទៅឱ្យប្រជាជនកម្ពុជាតាមរយៈការបំរើពួកជំនុំកម្ពុជា ព្រមទាំងជួយដល់ការអភិវឌ្ឍជាតិថែម ទៀត។ **ទីកន្លែង** : ភ្នំពេញ, ខេត្តក្រចេះ, សៀមរាប, ឧត្តរមានជ័យ, ព្រៃវែង, រតនៈគីរី និងកំពង់ចាម។ **សេវាបំរើ និង ក្រុមគោលដៅ** : អង្គការ អូ អ៊ឹម អេស អន្តរជាតិ (កម្ពុជា) ផ្តល់នូវទីប្រឹក្សាស្ម័គ្រចិត្ត, គ្រូបង្រៀននិងគ្រូបង្វឹកខាងសាសនាគ្រីស្ទ, ការសិក្សាអប់រំ, សុខាភិបាល, កសិកម្ម, សុខុមាលភាពកុមារ, ការងារសង្គមកិច្ច, ការអភិវឌ្ឍសហគមន៍, ពិការភាព និងស្តារលទ្ធភាពពលកម្ម។

សកម្មភាពលើពិការភាពនិងអតិថិជន ADD International

ការិយាល័យផ្ទះ 133 ផ្លូវ 95, បឹងត្របែក, ចំការមន, ភ្នំពេញ

ប្រអប់សំបុត្រ 1123, ភ្នំពេញ, ប្រទេសកម្ពុជា

ទូរស័ព្ទ ទូរសារ: 023 216 917

អ៊ីម៉ែល : admin@add.org.kh

គេហទំព័រ : <http://www.addcambodia.org>

ក្រុមគោលដៅ : ជនពិការទាំងពីរភេទ។ **ទីកន្លែង** : កំពង់ស្ពឺ, ស្វាយរៀង, កំពត និង កំពង់ឆ្នាំង ។
បង្កើតសហព័ន្ធអភិវឌ្ឍន៍ជនពិការ ចំនួន 8 តាមខេត្តខាងលើ។ វេទិការស្ត្រីពិការកំពង់ស្ពឺ និង វេទិការស្ត្រីនិងកុមារពិការស្វាយរៀង។
សកម្មភាពសំខាន់ៗ ផ្តល់ការគាំទ្របច្ចេកទេសលើការកសាងសមត្ថភាព, ការអភិវឌ្ឍន៍អង្គការជនពិការ ការតស៊ូមតិ ការបញ្ចុះបញ្ចូល និងការបញ្ជ្រាប ពិការភាពទៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍, សម្របសម្រួលការចូលរួមរបស់សហគមន៍ដើម្បីគាំទ្រដល់ជនខ្សោយសតិបញ្ញា, ការផ្សព្វផ្សាយការយល់ដឹងពី ទស្សនៈពិការ និងពិការភាព និងសិទ្ធិមនុស្សជាសាធារណៈ។

ផ្ទះនៃក្តីញញឹមសម្រាប់កុមារពិការ នៃអង្គការ ហាការ

House of Smile of Hagar Organization (Cambodia)

ការិយាល័យផ្ទះលេខ 218A, ផ្លូវ 590R , ភូមិទួលគោក,

សង្កាត់ទួលសង្កែ, ខ័ណ្ឌបួស្សីកែវ, ភ្នំពេញ

ប្រអប់សំបុត្រលេខ 1521, ភ្នំពេញ, ប្រទេសកម្ពុជា

ទូរស័ព្ទ : 023 211 961; 023 211 962

គេហទំព័រ : www.hagarinternational.org

ក្រុមគោលដៅ : កុមារពិការខ្សោយសតិបញ្ញាកម្រិតមធ្យម។ **ទីកន្លែង** : ភូមិទួលគោក, តាខ្មៅ, សែនសុខ និង ភ្នំពេញថ្មី។ **សេវាបំរើ** : ស្តារលទ្ធភាពពលកម្មតាមសហគមន៍ និង សាលាសមាហរណកម្មនៅតាខ្មៅ, សែនសុខ និង ភ្នំពេញថ្មី។ ការថែរក្សារយៈពេលវែងចំពោះ កុមារដែលត្រូវបានគេជួញដូរនិងរំលោភផ្លូវភេទ ដោយផ្តល់ឱ្យកុមារនូវកន្លែងរស់នៅ, ម្ហូបអាហារ និង សំលៀកបំពាក់។

អង្គការសេវាសង្គមកម្ពុជា Social Services of Cambodia

អង្គការសេវាសង្គមកម្ពុជា Social Services of Cambodia (SSC)

អាគារលេខ 28, ផ្លូវ 80 កាច់ជ្រុងផ្លូវ 75, សង្កាត់ស្រះចក, ដូនពេញ (សាលាបណ្តុះបណ្តាល VBNK ភ្នំពេញ)

ប្រអប់សំបុត្រ: 2457 ភ្នំពេញ 3, ប្រទេសកម្ពុជា

ទូរស័ព្ទ: 012 811 825

អ៊ីម៉ែល: info@ssc.org.kh

គេហទំព័រ : http://www.ssc.org.kh/

ក្រុមគោលដៅ: ជនដែលមានបញ្ហាចិត្តសង្គម ជាពិសេសស្ត្រី និង ក្មេងស្រី (ជនពិការទូទៅ, ស្ត្រីនិងក្មេងស្រីគ្រោះដោយសារការរំលោភបំពានផ្លូវភេទ, និង អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ) ។ **ទីកន្លែង:** ភ្នំពេញ ខេត្តកណ្តាល, កំពង់ស្ពឺ ។ **សេវាបម្រើ:** មជ្ឈមណ្ឌលសាលាបណ្តុះបណ្តាល អ្នកពិគ្រោះបញ្ហា និងបុគ្គលិកសង្គមកិច្ច និង ធ្វើការពិគ្រោះបញ្ហាជាមួយក្រុមគោលដៅតាមបណ្តាសហគមន៍នៃខេត្តខាងលើ ។

Australian Government
AusAID

ការកាត់ក្រហម អូស្ត្រាលី

គម្រោងបញ្ឈប់ការរំលោភនៅកម្ពុជា - Cambodia Initiative for Disability Inclusion (CIDI)

ការិយាល័យលេខ 16, ផ្លូវ 652 ចុះពីផ្លូវ 271, សង្កាត់ទឹកល្អក់ 3, ខ័ណ្ឌទួលគោក, ភ្នំពេញ (នៅប្រកបជាមួយកាកបាទក្រហមកម្ពុជា)

ប្រអប់សំបុត្រ 620, ភ្នំពេញ, ប្រទេសកម្ពុជា

គេហទំព័រ : www.redcross.org.au

ទូរស័ព្ទ : 023 880 717 ឬ 023 362 690

ទូរសារ : 023 880 718

“Cambodia Initiative for Disability Inclusion (CIDI) aims to improve the quality of life of people with disability in Cambodia by supporting national efforts towards addressing the risks, causes and consequences of disability. The program partners with the Royal Government of Cambodia, the Cambodian Red Cross and local and international non government organisations and disabled people’s organisations. What makes CIDI unique and strengthens its value is the wide cross section of partners active in the CIDI network. The initiative is managed by Australian Red Cross (ARC) and is funded by AusAID.”

អង្គការជនពិការអន្តរជាតិ សហព័ន្ធ Handicap International Federation (HI-F)

ការិយាល័យ: ផ្ទះលេខ 06 ផ្លូវ លេខ 348 សង្កាត់បឹងកេងកង 3 ខ័ណ្ឌ ចំការមន ភ្នំពេញ

ប្រអប់សំបុត្រលេខ 586 ភ្នំពេញ ប្រទេសកម្ពុជា

ទូរស័ព្ទ : 023- 21 45 04 / 21 28 97

អ៊ីម៉ែល: office@hicambodia.org

គេហទំព័រ : www.handicap-international.org

ក្រុមគោលដៅ : ជនពិការ និងកុមារពិការទាំងពីរភេទ ។ **ទីកន្លែង** ដែលបម្រើសេវាជូនជនពិការ: ភ្នំពេញ ខេត្តកំពង់ចាម និង ខេត្តបាត់ដំបង ។ **សេវាបម្រើ :** គម្រោងស្ថាប័នស្ថាប័នស្ថាប័នកម្ពុជាកាយសម្បទា, គម្រោងអប់រំបញ្ចូលគ្នា, គម្រោងនិរន្តរភាពមុខរបរ(ធិប្បា ២) និង គម្រោងអេដស៍និងពិការភាព ។

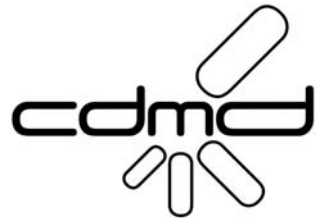

អង្គការមេសកម្មអភិវឌ្ឍន៍ជនពិការភាពកម្ពុជា

Cambodian Development Mission for Disability (CDMD)

សម្រាប់គម្រោងស្តារលទ្ធភាពពលកម្មជនពិការភាពតាមសហគមន៍

ការិយាល័យលេខ 43, វត្តសារាវ័ន្ត, ផ្លូវ 178, សង្កាត់ជ័យជំនះ

ប្រអប់សំបុត្រ: 1400 ភ្នំពេញ, ប្រទេសកម្ពុជា

ទូរស័ព្ទ ឬ ទូរសារ : (855) 23 211 732

អ៊ីមែល: info@cdmdcambodia.org

គេហទំព័រ : www.cdmdcambodia.org

ក្រុមគោលដៅ : ជនពិការភាពនិងក្រុមគ្រួសារ, ស្ត្រីមេម៉ាយក្រីក្រ, អ្នកផ្ទុកវិរុសហ៊ីវ/អេដស៍ ។ **ទីកន្លែង :** ភ្នំពេញ បំរើប្រជាជននៅខ័ណ្ឌ: ចំការមន, ដូនពេញ, ព្រៃកក់, ទួលគោក, ដង្កោ, មានជ័យ, ឫស្សីកែវ និង សែនសុខ ។ ខេត្តកណ្តាល បំរើប្រជាជននៅទូទាំង ១១ស្រុក ។ ខេត្តតាកែវ បំរើប្រជាជននៅទូទាំង ១០ ស្រុក ។ ខេត្តកំពង់ស្ពឺ បំរើប្រជាជនចំនួន ២ ស្រុក ។ ខេត្តកំពត បំរើប្រជាជននៅចំនួន ៣ ស្រុក ។ **សេវាបំរើ :** ស្តារលទ្ធភាពជនពិការភាពតាមសហគមន៍, ការអប់រំ, សុខភាព, មុខរបរ, សង្គម និង ផ្តល់សិទ្ធិអំណាច ។

អង្គការ CBM

ការិយាល័យសម្របសម្រួលប្រចាំប្រទេសកម្ពុជា

អាគារលេខ 128J បន្ទប់លេខ 202, មហាវិថីសហព័ន្ធរុស្ស៊ី, ខ័ណ្ឌទួលគោក, ភ្នំពេញ

គេហទំព័រ : www.cbm.org

ទូរស័ព្ទ : 023 5000 747

“CBM is an international Christian development organisation, committed to improving the quality of life of persons with disabilities in the poorest countries of the world.”

“Improving the quality of life of persons with disabilities”

អង្គការគ្រួសារថ្មី - Krousar Thmey Organization (KT)

ការិយាល័យផ្ទះ 4 ផ្លូវ 257 វិថីកម្ពុជាក្រោម, ទឹកល្អក់ 1, ភ្នំពេញ

ទូរស័ព្ទ : 023 366 184 ឬ 023 880 503

អ៊ីមែល : info@krousar-thmey.org គេហទំព័រ : www.krousar-thmey.org

ក្រុមគោលដៅ : កុមារច្នៃ, ពិការភ្នែក, កំព្រា, និងកុមាររស់នៅ តាមចេញមិច្ឆ័យ ។

សេវាបំរើ : សាលាសម្រាប់កុមារច្នៃ, សាលារៀនសម្រាប់កុមារពិការភ្នែក, សមាហរណកម្មកុមារច្នៃ និង ពិការភ្នែកទៅក្នុងសាលារដ្ឋ ដោយ សហការជាមួយក្រសួងអប់រំ, មន្ទីរអប់រំខេត្ត- ខ័ណ្ឌនៅភ្នំពេញ, ខេត្តកណ្តាល, កំពង់ធំ, កំពង់ស្ពឺ, កំពង់សោម, កំពង់ចាម, តាកែវ, សៀមរាប, ពោធិ៍សាត់, ព្រៃវែង, បាត់ដំបង, ស្វាយរៀង និងខេត្តផ្សេងៗ, មណ្ឌលរស់នៅសម្រាប់កុមារកំព្រា និងមណ្ឌលសង្គ្រោះសម្រាប់ កុមាររស់នៅតាម ចេញមិច្ឆ័យ និង ផ្ទះអចិន្ត្រៃយ៍ ។

សៀវភៅរបស់មូលនិធិ - ហេស៊េរីស្ទើរឡើង - HESPERIAN FOUNDATION

ដែលបានរៀបចំឡើងសម្រាប់ប្រើប្រាស់ជាភាសាខ្មែរ

1. សៀវភៅការជួយកុមារច្រឡំ (Helping Children Who Are Deaf) រៀបរៀងប្រែសម្រួលដោយក្រុមការងារពិការភាពនិងអភិវឌ្ឍន៍ បោះពុម្ពចែកចាយនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា 2005 ។
2. សៀវភៅណែនាំអំពីសុខភាពសម្រាប់ស្ត្រីដែលមានពិការភាព (Health Guide for Women with Disabilities) រៀបរៀងប្រែសម្រួលដោយក្រុមការងារពិការភាពនិងអភិវឌ្ឍន៍ បោះពុម្ពចែកចាយនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ឆ្នាំ 2011 ។
3. សៀវភៅការជួយកុមារពិការភ្នែក (Helping Children Who Are Blind) រៀបរៀងប្រែសម្រួលដោយក្រុមការងារពិការភាពនិងអភិវឌ្ឍន៍ រៀបរៀងប្រែសម្រួលដោយក្រុមការងារពិការភាពនិងអភិវឌ្ឍន៍ បោះពុម្ពចែកចាយនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ឆ្នាំ 2011 ។
4. សៀវភៅកុមារពិការនៅក្នុងភូមិ (Disabled Village Children), បានរៀបរៀងប្រែសម្រួលនិងបោះពុម្ពចំនួន 10 ជំពូក នៅឆ្នាំ 2005 ដោយលេខាធិការដ្ឋានក្រុមប្រឹក្សាសកម្មភាពជនពិការ ។
5. សៀវភៅទីណាដែលគ្មានវេជ្ជបណ្ឌិត (Where There Is No Doctor), បានបោះពុម្ពឡើងវិញនៅឆ្នាំ 2008-2009 ដោយអង្គការ OMF International (Cambodia)។ សៀវភៅចាស់បោះពុម្ពឆ្នាំ 1981 មានលក់នៅផ្សារក្នុងស្រុកខ្មែរ។
6. សៀវភៅទីណាដែលគ្មានទន្ធពេទ្យ (Where There Is No Dentist), មាននៅអាស័យដ្ឋានផ្នែកខាងក្រោម។
7. សៀវភៅទីណាដែលស្ត្រីគ្មានវេជ្ជបណ្ឌិត (Where Women Have No Doctor), មាននៅអាស័យដ្ឋានផ្នែកខាងក្រោម។
8. សៀវភៅសំរាប់ពេទ្យធូប (Book for Midwives) មាននៅអាស័យដ្ឋានផ្នែកខាងក្រោម។

សៀវភៅផ្សេងទៀតក៏អាចរកបាននៅអាស័យដ្ឋានខាងក្រោមនេះ

Please contact the addresses below for other books in Khmer or English

Hesperian Foundation
 PO Box 11577
 Berkeley, California 94712-2577, USA
 Email: booroders@hesperian.org
 Website: www.hesperian.org

បុគ្គលដែលចង់បានសៀវភៅការជួយកុមារពិការភ្នែក និងសៀវភៅណែនាំអំពីសុខភាពសម្រាប់ស្ត្រីដែលមានពិការភាព អាចស្នើសុំនៅអង្គការសេវាសង្គមកិច្ចកម្ពុជា (SSC), ឬ អង្គការបេសកកម្មអភិវឌ្ឍន៍ជនពិការកម្ពុជា (CDMD) សូមរកមើលអាស័យដ្ឋានទាក់ទងនៅទំព័រ 437 ដល់ 441 ។ សៀវភៅទាំងអស់នៅក្នុងបញ្ជីខាងលើនឹងដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងបណ្ណាល័យអេឡិចត្រូនិច នៃគេហទំព័ររបស់មូលនិធិហេស៊េរីស្ទើរឡើងដែលគ្រោងធ្វើឡើងនៅឆ្នាំ 2011-2012 ដើម្បីសម្រួលដល់ភាពងាយស្រួលរកមកប្រើប្រាស់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

The books “**Health Guide for Women with Disabilities**” and “**Helping Children Who Are Blind**” in Khmer are available to user at CDMD or SSC. Please see their addresses on page 437 to 441.

All books listed above will be upload into the Digital Library of the Hesperian Foundation within 2011-2012 for easy access by all users in Cambodia.